

Nyt om FUGLE I DANMARK

Meddelelse nr 13 fra Rapportgruppen

70-1 1978 ... 1978/79
Nyt om FUGLE I DANMARK.

Årsrapport 1978-79

ISSN 0902-2287

© Rapportgruppen/Dansk Ornitologisk Forening 1986

Udgivet af: Rapportgruppen/Dansk Ornitologisk Forening
Vesterbrogade 140
DK-1620 København K
tel. 01 31 81 06

Distribution: DOF-salg,
Dansk Ornitologisk Forening
tel 01 24 92 20
giro 7 16 61 41

Udgivet med støtte fra Fredningsstyrelsen

Redaktion: Rene Christensen, Henrik Skov, Jan Smidt og Uffe Gjøl Sørensen.
God hjælp er blevet givet af Rolf Christensen, Jakob Engelhard, og Jacob Jensen.

Skribenter: Lommer-Pibesvane - Redaktionen, Niels Aagaard
Gæs - Jørgen Hulbæk Christiansen, Jan Smidt og Ole Gullith Prütz
Andefugle - Henrik Dissing
Rovfugle - Lasse Braae, Jens Lind, Henrik Skov
Vadefugle - Nis Rattenborg
Måge-/Alkefugle - Henrik Skov, Uffe Gjøl Sørensen
Duer-Spætter - Hans Christensen
Spurvefugle - Henning Nøhr, Lasse Braae

Tegninger: Forside - Jens Frimer Andersen
Vignetter - Carl Christian Tofte

Uffe Gjøl Sørensen og Lasse Braae har stået for starten den faglige redaktion. Det store redaktionelle arbejde m en af denne udgivelse, redigering af alle indkomne bidra et par bidrag og skrivning af de generelle afsnit, re skript, opklæbning m.v. er foretaget af ovenstående

Klaus Malling Olsen takkes for sin artikel med det nyeste om se af Citronvipstjert. Jens Frimer Andersen løste på glimrende vis opgaven med at tegne plancen med vipstjerterne. Jörn Eskildsen takkes for bis tand med formidling af fotos fra FUGLES arkiv. Per Schiermacher Hansen, Kurt Prentow og Egon Østergård har velvilligt stillet fotos til rådighed efter forespørgelse. Lene Smith og Tove Larsen takkes for vigtig hjælp med korrekturlæsning.

Indholdsfortegnelse:

Forord.....	3	Citronvipstjert m.v.....	92
Indledning.....	4	English Summary.....	100
Artsgennemgang.....	6	Litteratur.....	101
Rovfugletrækket 1978 og 1979...	85	Dansk Ornitologisk Forening..	102
Vejret 1978 og 1979.....	87	Kontaktaresser.....	bagside

Forord

Nærværende udgivelse er den første, hvor der for en periode af et par år gives en samlet præsentation af over 100 fuglearters forekomst i Danmark. Der bringes meget ny og eksakt viden om fuglenes udbredelse i Danmark. Derforuden begynder vi at få kvalificerede bud på bestandssvingerne for både ynglende og trækkende arter.

I gennem de seneste årtier er vor viden om fuglelivet i Danmark steget til en detaljeret indsigt, som tidligere tiders ornitologer næppe havde fantasi til at forestille sig. Man kan på den ene side søge årsagen i den stadige forringelse af det danske landskab, - der er blevet mindre at kigge på og et overblik ligger derfor mere for. Men det er nu kun noget af forklaringen og i denne forbindelse nok ikke den væsentligste. Derimod deles fascinationen af fuglene i vore omgivelser af flere og flere. Fugle kan træffes overalt, fra stenbroen til det åbne hav. Fuglenes ofte fine farver, mange former og graciøse flugt betyder noget for de fleste, og her ikke mindst for årets og sommerens fuglesang.

Men for nogle er fuglene i vore omgivelser mere end blot et blandt mange indslag i dagligdagen. Her må man nærmest tale om en lidenskabelig interesse, der har afgørende indflydelse på hverdagen. Feltornitologer er den populære betegnelse. For mange bliver der tale om en årelang interesse for en del endog livslangt. Årets skiften følges intenst og fremkalder hver sine aktiviteter. Foråret starter allerede i februar når den første Musvåge kommer sejlende mod nord længe inden frosten er gået af jorden, og vintergækkerne dukker op. Man ved Musvågen kommer, men alligevel er det vigtigt selv at se den. På forunderlig vis en blanding af noget forudsigeligt og alligevel er det spændende hver gang og aldrig helt som sidst. Forudsigeligheden bygger dog i høj grad på indhøstet erfaring. Vil man opleve Musvågetrækket er det ikke ligegyldigt, hvor man opholder sig, og hvor vinden kommer fra, eller hvad vindstyrken er.

Feltornitologens aktiviteter og stigende kunnen er rygraden i den detaljerede viden, som vi vitterligt har i dag om Danmarks fugle. Omkring 500 ornitologer har bidraget med oplysninger til denne udgivelse. Timerne i felten er utallige - i første omgang drevet af de mange fine indtryk og oplevelser i og af vore omgivelser. Men samtidig med en omhyggelig og flittig bogføring af data. Data som sidenhen er blevet renskrevet, indsamlet og bearbejdet i et vel indarbejdet system af arbejdsgrupper over hele landet. Mange særligt spændende lokaliteter har sin kreds, men ellers er der en gruppe for hvert amt. Efterfølgende er denne udgivelse stykket sammen på basis af de hele eller halvårlige rapporter som i en stadig strøm udgives af de enkelte grupper.

Alt sammen er det fra første til sidste færd amatørarbejde, forstået som en helt igennem frivillig og ubetalt indsats. Men vel og mærke amatørarbejde der i sin seriøsitet, og ved sine resultater er en vigtig og uundværlig del af den ornitologiske forskning i Danmark, og som simpelthen ikke kunne gennemføres om ikke entusiasmen og glæden ved fugle i vore omgivelser var så vital en del af hverdagen for så mange.

Udgivelsen har været beklagelig længe undervejs. Vi føler dog, at med de nu indhøstede erfaringer er de fleste praktiske problemer for fremtidige udgivelser ryddet af vejen. En bearbejdning af materialet fra 1980-83 er derfor ved at blive udarbejdet, og denne forventes udgivet i løbet af 1987.

INDLEDNING

Denne bearbejdning af to års fugleobservationer adskiller sig markant fra alle tidligere udgivelser fra Rapportgruppen. Indsatsen er for første gang koncentreret om et udvalg af arter på 110. Motiverne for denne ændring er dobbelt: For det første er det et forsøg på at målrette vores løbende indsamling ved at få fasttømret et fælles grundlag, som alle landets rapportgrupper har som minimumsramme for deres arbejde. Det forhindrer ikke, at der rundt omkring i landet arbejdes med stortset alle arters forekomst, men vi har nærmet os et mere sikkert grundlag for vores behandlinger. For det andet har vi ønsket at lave en mere præcis bearbejdning af den enkelte art. Vi søger således mere at finde frem til ny viden om arten fremfor 'blot' at præsentere et øjebliksbillede. Dette fremgår ved, at observationer er forsøgt indsat i en helhed, hvor vi bl.a. også inddrager hvad der er publiceret andre steder, som har relevans for forståelsen af danske fugles forekomst. Dermed kommer vi også noget væk fra kravet om aktualitet, som selvfølgelig altid er en dyd i vores type arbejde, men som omvendt nødtigt skulle betyde, at vi glemmer de muligheder, som tidligere års materialer rummer - især når de ses i en sammenhæng. Vi håber i hvert fald at have lavet en sammenstilling, der tilfredsstiller mere end øjeblikkets interesse.

Grundlag for artsudvalget

Artsudvalget kræver et par bemærkninger. Det vi i første omgang har valgt at koncentrere os om, er meget naturligt de mere fåtallige arter. Men derudover har vi prøvet at vælge nogle arter eller grupper af fugle, hvor vi føler vores materiale giver mulighed for at finde ny viden. Det drejer sig f.eks. om alle artsbestemte lommer og alkefugle. Vores viden om disse fugles forekomst i danske farvande er yderst mangelfuld, og kun en mindre del af alle observationer bliver sikkert artsbestemt. Men netop ved at kigge på alle de sparsomme informationer, som der trods alt gøres, kan vi givet vis begynde at danne et mere præcist billede af deres forekomst. Et andet eksempel er de arktiske vadefugle, der netop indenfor de to år viste usædvanlige forekomster, som vi følgerig kan give en præcis oversigt over. Endelig har vi fundet det naturligt at sammenstille en oversigt over de mange fine trækobservationer af rovfugle, der gøres på en række lokaliteter. Rovfugletrækket over Danmark (og Sydsverige) er ganske enestående i europæisk sammenhæng, og noget der i høj grad kunne være en nærmere analyse værd. I næste udgivelse håbet vi at kunne bringe en lignende oversigt fra de gode havfuglelokaliteter.

Næste rapport dækker 1980-83.

I skrivende stund er vi derfor i gang med næste etape, der bliver en bearbejdning af de følgende 4 års materiale i forhold til denne udgivelse, dvs årene 1980-83. Med denne udgivelse synes vi selv, at vi er ved at have den rette form for bearbejdning og præsentering af de stadigt større materiale, der årligt indsamles fra alle egne af landet. Det er dog ting, der stadigt kan forbedres.

Alle der måtte have kommentarer og kritik er derfor yderst velkomne til at fremsende disse til Rapportgruppen (se adressen på omslaget).

DEN ORNITOLOGISKE DÆKNING AF DANMARK I 1978 OG 1979.

Materialet til nærværende bearbejdning er sammenstillet ud fra alle de egns- og lokalitetesrapporter, der er udgivet om 1978 og 1979, samt enkelte rapporter fra andre arbejdsgrupper.

I bearbejdningen er materialet sammenstillet regionvis. Disse regioner fremgår af nedestående kort. Hver region betegnes ved en forkortelse, der ligeledes fremgår af kortet. Tabellen giver en oversigt over samtlige udgivne rapporter.

Kontaktadresser for alle eksisterende lokalrapporter fremgår af bagsiden.

NJ: Nordjysk Ornitologisk Kartotek. Rapp. nr. 15 (1978) og 16 (1979).

Sk: Skagen Forår, 1978; Skagen 1979-81;

Rk: Rubjerg Knude Fuglestation 1977-78;

Vj: Vejlerne Årsrapport over observationer 1978; Vejlerne Årsrapport over observationer 1979.

VJ: Fuglelagttagelser i Ringkøbing Amt 1978; Fuglelagttagelser i Ringkøbing Amt 1979.

Ti: Tipperne. Årsrapport over observationer 1979. Hitlisten. Falken 1978:19-27.

Bl: Blåvand 1978-83. En 5-års rapport over fugleobservationer ved Blåvandshuk.

ØJ: Århus Amt 1978; Lokalrapporten 1979.

Årsrapport (Vejle Amt). Bladet 1979:13-21; Lokalrapport 1979. Bladet 1980: 13-34.

SJ: Lokalrapport Sønderjylland 1-1978, 2-1978; Sønderjylland 79-1, 79-2.

F: Obs-listen. Dec. 1977 til dec. 1978. Havrevimpen 1978:28-34; Dec. 78 - 15/11 1979. Havrevimpen 1979:22-24.

S: Sjælland 1/1978, 2/78; Sjælland 1/79, 2/79.

Rø: Rørvig 1978; Rørvig 1979.

Um: Utterslev Mose 1978.

Kl: Kongelunden 1-1978, 2-1978

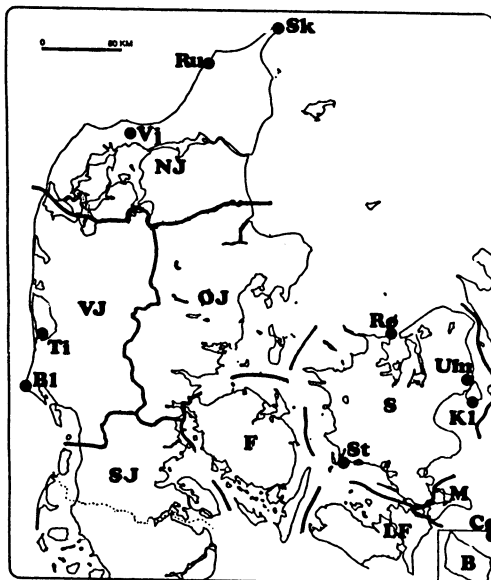
St: Observationer fra Stignæs 1964-78; Stignæs 1979-80.

M: Fuglelivet på Møn: Møn 1978; Fuglelivet på Møn: Møn 1979.

LF: Lolland-Falster 1978; Lolland-Falster 1979.

B: Bornholm 1978; Bornholm 1979.

Cø: Christiansø. Årsrapport over observationer og ringmærkning 1978; Christiansø. Årsrapport over observationer og ringmærkning 1979.

Småfuglegruppen: Vinterfugletælling 1977/78; Vinterfugletælling 1978/79; Vinterfugletælling 1979-80; Ynglefugletælling 77/78; Ynglefugletælling 1978-1979.

Havfuglegruppe: Havsfåglar i Kattegat 1979. Rapport från Kullabygdens Ornitologiska Förening. Supplement 2.

TIDLIGERE ÅRSRAPPORTER FRA RAPPORTGRUPPEN:

Netterstrøm et.al., 1971: Årsoversigt 70 fra F0's rapportgrupper. Feltornitologen 13:3-32.

Hansen, P.S. et.al. 1972: Årsoversigt 71 fra F0's rapportgrupper. Feltornitologen 14:51-83.

Lokalreaktørerne 1973: Årsoversigt 72 fra F0's Rapportgrupper. Feltornitologen 15:48-59.

Braae, L. (ed) 1974: Årsrapporten 1973. Feltornitologen 16:98-118.

Braae, L. (ed) 1975: Årsrapporten 1974. Århus 1975. 60 p.

Braae, L. (ed), 1977: Årsrapporten 1975. Feltornitologen 19:5-14.

Braae, L. (ed), 1977: Årsrapporten 1976. Feltornitologen 19:185-196.

Braae, L. og Sørensen, U.G., 1980: Årsrapporten 1977. København 1980. 52 p.

RØDSTRUBET LOM (*Gavia stellata*)1978

I alt min. 225 fugle.

NJ: Forår 24 fugle.
Efterår 53 fugle.
VJ: 17/11 1 Gjellerodde/Lemvig.
ØJ: 24/3 1 S Fornæs, 15/11 1 S Kysing Næs og 21/11 2 S Fornæs.
SJ: Med. feb. 1 Rbenrå Havn, 12/3 1 Kegnæs Drej, herudover 2 oledøde.
F: 26/2 1 Holken Havn Fjord, 27/5 1 Tryggelev Nor, 17/10 1 og 19/10 3 Dovns Klint.
S: 27/1 - 3/6 i alt 103 fugle, max. 5/5 57 rst. Rørvig.
15/7 - 15/12 i alt 6 fugle, max. 15/12 3 Valbyparken.
LFM: 3/1 1 Grønsund.
30/9 - 4/11 i alt 3. Herudover 1 død.
B: 3/3 - 22/5 i alt 23 fugle, max. 8/5 15 E Hammeren.

1979

I alt min. 420 fugle.

NJ: Jan. - dec. i alt 309 fugle. Forårsmax. 11/5 41 E Skagen. Efterårsmax. 19/12 25 rst. Skagen Nordstrand.
VJ: 27/10 1 Tippergrunde.
ØJ: 6/1 - 10/4 i alt 18 fugle, herudover 9 døde.
SJ: 11/2 - 9/12 i alt 6 fugle, max. 25/3 2 Diernæs Skov. Herudover 4 døde.
F: 11/2 - 20/10 i alt 8 fugle, max. 7/10 3 Dovns Klint. Herudover 1 død.
S: Jan. - dec. i alt 51 fugle, herudover 1 død.
To indlandsfund: 20/10 1 Tissø og 1/12 1 Sønderødse.
LFM: 17/11 2 Ulvshale.
B: Feb. - dec. i alt 29 fugle, max. 24/9 9 Dueodde.

Konklusion se under Sortstrubet Lom

SORTSTRUBET LOM (*Gavia arctica*)1978

I alt min. 360 fugle.

NJ: Forår 39 fugle og efterår 47 fugle.
VJ: Ingen oplysninger.
ØJ: 21/11 3 S Fornæs.
SJ: 26/2 1 Alssund, 18/3 1 død Birkepøl, Als, 29/3 - 2/4 1 Augustenborg Havn, 4/5 1 Kegnæs Drej, 3/12 1 Kegnæs Drej og 16/12 2 Vidåen.
F: 15/9 - 19/10 i alt 7 fugle (7 obs.) alle Dovns Klint.
S: 3/1 - 30/5 i alt 107 fugle, max. 28/5 45 rst. Rørvig.
16/7 - 25/11 i alt 14 fugle, max. 16/7 3 Præstø Fed og 19/8 3 Rørvig.
LFM: 21/1 - 25/5 i alt 34 fugle, max. 17/4 17 rst. Ålebæk Strand.
5/8 - 4/11 i alt 50 fugle, max. 14/8 16 rst Ålebæk Strand.
B: Mar. - maj i alt 30 fugle.
Aug. - nov. i alt 23 fugle.

1979

I alt min. 1100 fugle.

NJ: Jan. - dec. i alt 704 fugle.
Forår max.: 11/5 79 E Skagen.
Efterår max.: 3/11 78 Roshage.
VJ: Jan.-feb. 1 Thorsminde Havn, 14/1 1 Skjern Enge, 24/3 1 Endrup og 6/10 52 S Houvig.
ØJ: 9/4 - 15/4 i alt 16 fugle, max. 9/4 og 11/4 4 Fornæs. 27/10 2 S Kysing. Herudover 8 døde.
SJ: Feb. - 22/12 i alt 6 fugle.
F: 11-12/5 1 Fynshoved.
6/10 1 og 20/10 1 begge Dovns Klint.
S: Jan. - dec. i alt 88 fugle, max. 4/6 og 7/6 6 Rørvig.
LFM: 10/2 - 7/10 i alt 110 fugle, max. 16/9 25 Bøtø Skov.
B: Jan. - nov. i alt 118 fugle, max. 11/2 25 trk. Hammeren. Herudover 2 døde.

Rødstrubet Lom overvintrer ved den europæiske Atlanterhavs-kyst, mens Sortstrubet Lom overvintrer i det østlige Middelhav og i Sortehavet. Dette gør at jo længere østpå man kommer, jo mere almindelig bliver den Sortstrubede Lom i forhold til den Rødstrubede lom. Trækket gennem Danmark for de to arter kulminerer henholdsvis i maj og okt.-dec. Dette stemmer overens med Meltofte og Kjørbo (1976).

Artssammensætningen pr. region.

	NJ	VJ	ØJ	SJ	F	S	LFM	B	Total
Sortstrubet Lom	790	54	21	12	10	209	194	171	1460
Rødstrubet Lom	386	2	22	15	14	156	6	52	650

Da lommer ikke trækker i vindstyrker over kulingstyrke, vil et år som 1979 give flere lommer som følge af de generelt svagere vinde, som var dominerende. Sortstrubet Lom er artsbestemt hyppigere end Rødstrubet Lom med 1460 fugle mod 650.

NORDISK LAPPEDYKKER (*Podiceps auritus*)

1978

I alt 27 obs. af 33 fugle.

NJ: 19/4 2 Skagen. 3 sommerobs af 5 fugle i Vejlerne.
Desuden 11/10 1 Tranum Strand og 30/10 1 Madum Sø.
VJ: 5/8 1 Husby Klit.
ØJ: 24/11 1 Fornæs.
SJ: 23/3 1 Trillen og 6/4 1 Kettinge Nor.
F: 26/5 1 Tryggelev Nor.
S: 26/7 - 3/12 9, heraf 1 26/7 - 13/8 1 Kalundborg Inderfjord.
LFM: 28/8 1 Ulvshale Nordstrand og 7-17/10 1 Gedser.
B: 29/3 - 15/4 6, samt 2-4/10 1 Christiansø og 1/12 1 Galløkken.

1979

I alt 145 obs. af 281 fugle.

NJ: 25/2 - 27/5 8, heraf 25/2 2 Roshage. En oversommende 20/7 - 4/8 i Klejtrup Sø.
4/9 - 5/12 11, heraf 20/10 2 Rubjerg Knude.
VJ: 28/1 - 14/4 7, max. jan./feb. 2 Hvide Sande og 14/4 2 Husby Klit.
ØJ: 4/2 - 15/4 9, max. 4-5/2 2 Riskov og 8-15/4 4 oliedøde Fornæs samt 8/12 1 Stubbe Sø.
SJ: 30/1 1 Gram Slotssø og 25/2 1 Egersund.
F: 28/1 1 Odense Fjord, 15/4 1 Fyns Hoved og 19/5 1 Tryggelev Nor.
S: 7/2 - 13/4 3 og 10/11 1 Esrum Sø og 16/12 1 Ølsemagle strand.
LFM: 14/1 - 19/2 9, max. 18/2 5 Klintholm Havn.
B: 2/1 - 27/3 224 (101 obs.), max. 14/1 11 Hammeren samt 22/5 1 død (mumie) Christiansø. Fra efteråret 26/9 1 V Hammeren.

1978 var et normalt år. På grund af den hårde vinter 78/79 blev 1979 et fantastisk godt år. Som det ses var der en udpræget sydøstlig forekomst, specielt koncentreret omkring Bornholm. Hvorfra disse fugle stammer det vides ikke, men de er sandsynligvis rekrutteret fra overvintringsområder i den sydøstlige del af Østersøområdet, hvor de som følge af det tiltagende isdække bliver tvunget til lavvandede isfri områder som f.eks. kysterne omkring Bornholm. Forekomsterne ved Bornholm er nærmere beskrevet af Kofoed (1980).

SORTHALSET LAPPEDYKKER (*Podiceps nigricollis*)

1978

I alt min. 59 obs. af min. 259 fugle.

NJ: 9/4 - 8/10 i alt 29, max. 22/4 6 Tofte Sø og 6 Lille Sø, Lille Vildmose.
VJ: 10 ynglepar på 3 lokaliteter. 14/8 1 Fourfeldt Sø.
ØJ: 4/4 - 3/9 i alt 37, max. 5/6 8 Emborg Odde, Mossø.
SJ: 30/7 1 Lakolk, Rømp og 30/8 1 Hostrup Sø.
F: 4/5 1 Tryggelev Nor. Desuden 1 ynglepar Knudshoved Sø.
S: 28/3 - 8/10 i alt min. 164, max. juli 36 (26 ad. + 10 juv.) Damhussøen. Yngel konstateret ved Utterslev Mose 20 par, Damhussøen 5-10 par, Vallensbæk Mose 1 par og Nielstrup Sø 1-2 par. Endvidere en meget sen 20/11 1 Dyrnæs, Jægerspris.
LFM: Ingen oplysninger.
B: 30/10 1 Christiansø.

1979

I alt min. 83 obs. af min. 411 fugle.

NJ: 11/4 - 29/10 i alt 59, max. 24/9 6 Kielstrup Sø. Yngel ved Klejtrup Sø, Tofte Sø og måske Lille Sø.
VJ: 14/4 2 ad. Tipperne, 15/4 1 Gammelgab. Desuden 3 ynglepar på en lokalitet.
ØJ: 8/4 - 7/10 i alt 94, max. 3/6 25 Emborg Odde, Mossø.
SJ: Ingen oplysninger.
F: Ingen oplysninger.
S: 6/4 - 30/9 i alt min. 247, max. sommer 81 (22 par + 37 pull.) Utterslev Mose. Damhussøen 2-4 par ?, Vallensbæk Mose 1-2 par ?, Nielstrup Sø 1-2 par ?. Desuden to vinterobservationer: 9/2 1 Frederikssundsbroen og 25/2 4 Kulhuse Havn.
LFM: 28/4 3 ud for St. Brunddrag.
B: Ingen oplysninger.

Ud fra de foreliggende oplysninger er det ikke muligt at give et bud på

yngebestanden, kun kan det siges, at optællingerne fra Mossø slet ikke afspejler det reelle antal.

TOPSKARV (*Phalacrocorax aristotelis*)

1978

I alt 11 obs. af 14 fugle.

NJ: Hirtshals: 17/2 1 ad. N, 28/3 2 juv. rst,
12/11 1 juv. rst.
Skagen: 30/5 1 ad.
Bulbjerg: 23 & 25/8 1 juv., 5/10 1 juv.,
18-25/10 1 juv. 26/10 - 23/11 2 juv.-
Hanstholm: 20/10 1 W.

B: 20/1 1 Gudhjem Havn og 24/10 2 W Hammeren.

1979

I alt 6 obs. af 6 fugle.

NJ: 1/1 eller 1/2 1 ad. olieret Rubjerg Knude,
5/3 1 NE Løkken, 3/6 1 juv. NE Grenen, 15/9 1
ad. W Hanstholm, 26/12 1 ad. NNE Rubjerg Knude
og 30/12 1 juv. Grenen.

1978 var et overraskende fint år med den største forekomst i NJ siden 1961 (hvor arten var stationær ved Skarreklit i feb.-maj med op til 17 ex.). Bornholm har en overraskende særstilling m.h.t. til denne arts forekomst i de indre farvande. Tre tidligere fund er alle fra Christiansø. Selvom arten er taget af SU-listen, behandler SU dog gerne alle obs., der ikke er fra det nordvestlige Jylland.

SULE (*Sula bassana*)

1978

I alt 1442 fugle.

NJ: 1/1 - nov. i alt 1367 fugle, max. 19/9 131
Skagen.
VJ: 16/4 - ult.apr. 14 fugle Blåvand og 18/10
21 Hvide Sande.
S: 3/5 - 16/11 i alt 39 fugle, max. 18/9 13
Gilleleje.
B: 13/3 1 ad. E Hammeren.

1979

I alt 2976 fugle.

NJ: Apr. - jun. 35 fugle, jul.- nov. 2803 fug-
le.
VJ: 22/4 5 Husby Klit samt 1 ad. dræbt af tog
4/5 ved Skjern, den havde sat sig på sporet!
20/7 - 12/9 82 fugle, max. 12/9 36 Søndervig.
SJ: 27/8 1 S Siltoft.
F: 25/7 1 juv. S Dovns Klint.
S: 29/4 1 ad. W Gilleleje, 30/4 2 W Korshage.
15/7 - 21/10 i alt 45 fugle, max. 14/9 19 W
Gilleleje.

Sulen er fåtallig i første halvdel af året, der registreres kun forårstræk i meget begrænset omfang. Efterårstrækket begynder svagt i juli for at kulminere i september, og aftage i november. Sulen ses hyppigst ved den jyske vestkyst. Der er aldersbestemt for få fugle til yderligere behandling.

Fordeling pr. måned.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1978	1	0	1	14	2	10	11	114	642	338	58	0
1979	0	0	0	28	15	1	79	88	2231	521	13	0

STOR STORMSVALE (*Oceanodroma leucorhoa*)1978

I alt 53 fugle.

NJ: 16/9 - 16/11 i alt 13 fugle, max. 17/9 4 Stenbjerg.**VJ:** 17/9 ca. 37 S Blåvand og 24/9 1 rst. Hvide Sande.**ØJ:** ca. 20/10 1 Kysing Fjord.**F:** 19/9 1 Bagenkop.1979

I alt 6 fugle.

NJ: 4/6 1 død Blokhush Strand, 20/10 1 Ørhage og 27/11 3 Hanstholm.**S:** 23/9 1 NW Korshage, Rørvig.

Det store og tidlige influx i 1978 skyldtes hårde vestlige og nordlige vinde, specielt i dagene 11, 15, 17 og 18 september (Nøhr 1980). Influxet blev bemærket i store dele af Vesteuropa hvor kulminationen var sammenfaldende med den danske (17/9 1978). Denne dag trak 149 Stormsvaler syd ved Blåvand, af disse var 37 Stor Stormsvaler. Nøhr (1980) finder det sandsynligt, at hovedparten af forekomsten er af amerikansk oprindelse. 1979 blev et normalt år antalsmæssigt, dog er det usædvanligt med forårsfund. Det vides ikke, hvor længe fuglen ved Blokhush har været død inden den blev fundet.

LILLE STORMSVALE (*Hydrobates pelagicus*)1978

I alt 16-17 fugle.

NJ: 16/9 1 S og 16/11 1 S begge Hirtshals, 26/10 1 Røshage og 16/11 3 Klitmøller.**VJ:** 17/9 - 27/9 i alt 8 fugle, max. 17/9 4 S Blåvand.**F:** 19/9 1 død Nordfyn.**S:** 18/9 1-2 Gilleleje.1979

I alt 6 fugle.

NJ: 18/9 3 Tranum Strand, 20/10 1 og 27/11 1 begge Ørhage.**S:** 27/11 1 fundet afkræftet i skolegård i Slagelse, død dagen efter.

Også her er der tale om influx i dagene 11, 15, 17 og 18 september 1978, men ikke af samme størrelse som hos Stor Stormsvaler. Årsagen til det kan være forskelle i populationsstørrelse (Nøhr 1980). Den 17/9-78 (kulminationsdagen) var andelen af Lille Stormsvaler ved Blåvand ca. 10 %. En undersøgelse af artssammensætningen hos den atlantiske trækpopulation, gav det resultat, at ca. 10 % var Lille Stormsvaler (Nøhr 1980).

Fundet fra 27 november 1979 er ifølge Sjællandsrapporten fra en skolegård i Slagelse og ifølge Havfuglegruppen fra Røsnæs. Begge steder blev en forkommen fugl fundet; taget i pleje, og døde dagen efter. Der er utvivlsomt tale om samme fugl.

SODFARVET SKRÅPE (*Puffinus griseus*)1978

I alt 63 obs. af 267 fugle.

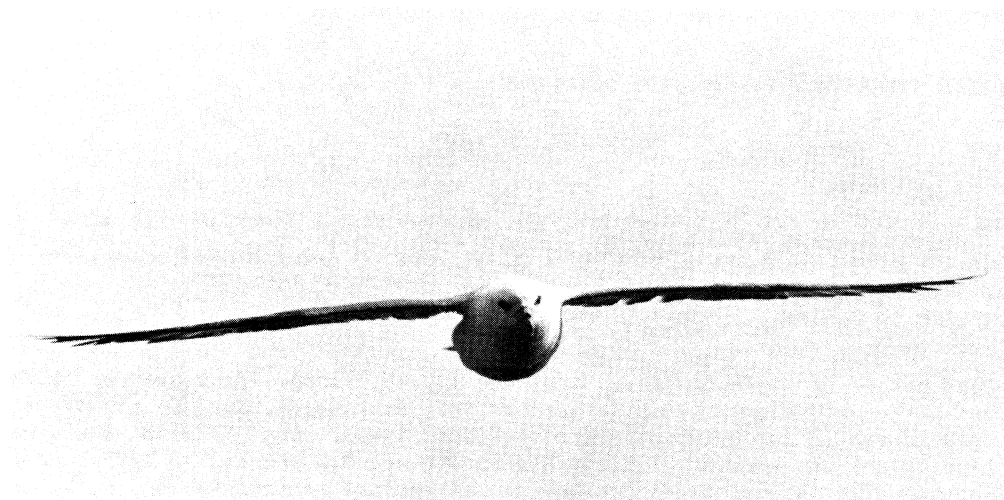
NJ: 23/8 - 16/11 i alt 128, heraf 119 fra Skagen. Max. 19/9 59 NW Skagen og 6/10 37 S Ørnhage.**VJ:** 3/9 7 N og 19/10 1 N Hvide Sande.**ØJ:** 17/9 1 Horsens Fjord.**S:** 17/9 - 20/11 i alt 66, max. 25/10 20 U Gilleleje.1979

I alt 40 obs. af 71 fugle.

NJ: 4/9 - 27/11 i alt 52, max. 21/10 10 S Ørhage.**VJ:** 19/7 - 28/8 i alt 7, max. 23/8 3 N Hvide Sande.**SJ:** 2/10 1 Lakolk Strand.**S:** 14/9 - 27/11 i alt 11, max. 21/10 2 W Gilleleje.

Materialet indgår i Rasmussens (1985) behandling af artens forekomst i Danmark frem til og med 1981.

Fordelingen af antal obs. og fugle imellem de to efterår parallel med Mallemuk med 1978 som et stort efterår og 1979 som middel. 1978 var næstbedste efterår siden 1971 med store forekomster i Skagerak, sekundært Kattegat. Store forekomster (>20/dag) mangler stadig for den danske del af Nordsøen.

Mallemuk (*Fulmarus glacialis*). Foto: Ib Andersen.**MALLEMUK** (*Fulmarus glacialis*)1978

I alt min. 136 obs. af 14185 fugle.

NJ: 11/4 - 16/11 i alt 13618, max. somner 11/6 332 S Hirtshals, efterår 25/8 2705 NW og 16/9 2263 NW begge Skagen, samt 26/10 1325 W + 293 E Hanstholm.**VJ:** 3/11 Esbjerg Havn, 11/6 3 N Hvide Sande, 3/9 512 N Hvide Sande, 10/9 2 Husby Klit og 19/10 6 N Hvide Sande.**ØJ:** 26/11 2 Fornæs og dec. 2 Vejle Inderfjord.**SJ:** Ingen oplysninger.**F:** Ingen oplysninger.**S:** 26/8 - 16/11 i alt 38, max. 21/10 5 NW Rørvig.1979

I alt min 75 obs. af min. 6738 fugle.

NJ: Jan - 11/12 i alt 5107, max. 14/9 1582 NW Skagen.**VJ:** 25/7 - sep. i alt 1596, max. 28/8 1529 Hvide Sande.**ØJ:** Ingen oplysninger.**SJ:** Ingen oplysninger.**F:** Ingen oplysninger.**S:** 30/6 - 29/9 i alt 75, max. 15/9 17 Rørvig.**LFM:** 29/12 1 død Kobbegård Strand.

Begge efterår var præget af vinde fra den vestlige sektor, i særdeleshed 1979 med 70-80 % vestenvind. På den baggrund må 1979 betegnes som et normalt efterår og 1973 som et meget stort efterår. Store forekomster (>1000) er nu kendt fra Hvide Sande, Hanstholm og Skagen men ikke fra det ellers velbesøgte Blåvand. Vi mangler endnu viden for at kunne forklare artens ofte meget koncentrerede og lokale forekomst langs vestkysten. De store forekomster ved Skagen hænger dog sammen med udtræk fra Kattegat efter hårde vestlige storme.

RØRDRUM (*Botaurus stellaris*)

1978

Min. 19 fugle.

- NJ:** 1/4 - 23/7 4 hørt i Vejlerne, hvor to fugle desuden er set i september.
Herudover 2/7 1 paukende på hemlig lok. samt 21/12 1 Kovsbæk.
VJ: Et ynglefund på Varneengene samt 19/8 1 Velling Bugt
SJ: Sidste 26/11 1 Vidåen.
F: 4/5 - 16/8 3 set i Tryggelev Nor.
S: 22/2 - 17/6 i alt 4, desuden 17/12 1 Tyst-rup Bavelse.
B: December 1 set nær Åker.

1979

Min. 27 fugle.

- NJ:** 1/1 - 20/2 1 Korsbækken, herefter fundet død efter kollision med dambrugstræde.
6/1 - 11/2 3 senere 1 fouragerende ved vøge i Lund Fjord, 18/4 1 fundet død. 15/4 - 5/7 3 paukende i Vejlerne. 2/4 - 28/5 1-2 på lokalitet udenfor Vejlerne, 7/4 1 fundet død.
VJ: I maj 2 paukende på Varneengene, i november blev 1 anskudt indleveret til fugleplejestationen, hvor den døde efter 3 dage.
2/1 1 Tipperne og januar op til 3 ex. i vøge ved Gammelgab.
SJ: 1 i pleje sluppet løs i marts/april. I øvrigt få på ynglepladserne.
F: 15/1 - 1/3 1 Odense R.
S: 28/1 1 Kongelunden, 9/6 1 IMV Gribskov, 16/12 1 Bavelse og dec. 1 Hovvig fundet død
LFM: 2/1 1 Nyord fundet død, 26/4 - 30/5 1 paukende og 11/7 1 alle Byskov Mose.
B: 13/1 2 Listed og 9/3 1 Rønne Nordstrand.

Rørdrum (*Botaurus stellaris*). Foto: Lone Eg Nissen.

Kun få ynglefugle i de to år. Vejlernes bestand var den laveste siden starten af 1960-erne. Der mangler oplysninger fra flere af de faste lokaliteter, men landsbestanden har næppe oversteget 15 paukende hanner i de to år. Day (1981) har for slutningen af 1970-erne opgjort den europæiske bestand (udenfor Sovjet) til 2500-2700 par.

Bemærkelsesværdigt mange fugle er registreret i den kolde vinter 1978/79, heraf flere dødfundne. Det er påfaldende så spredt i landet disse vinterforekomster er, hvilket ikke tyder på at det nødvendigvis er danske fugle - måske snarere tværtimod. Oplysninger fra sommeren 1979 tyder heller ikke på nogen væsentlig reduktion i henhold til 1978. Bibby (1981) har påpeget samme forhold for England. Samme undersøgelse viste endvidere, at der ikke, udover helt

specielt hårde vintre, var negativ sammenhæng mellem et års ynglebestand og den foregående vinters strengthed - modsat hvad man tidligere troede.

HVID STORK (*Ciconia ciconia*)

1978

I alt 273 fugle (incl. gengangere). Ynglefugle se tabel.

NJ: 1/4 - 31/8 i alt 173 fugle, max. 5/6 5 Skagen.
VJ: 18/4 - 16/8 i alt 13 fugle, max. 7/5 4 trk. Klapmølle Dambrug.
ØJ: 27/5 - 28/6 i alt 12 fugle, max. 27/5 4 SW Strandvejen, Århus.
SJ: Pri.maj - 28/5 i alt 8 fugle, max. pri.maj 3 NE Åbenrå.
F: 28/5 - 8/8 i alt 21 fugle, max. 28/5 15 ad. Humble.
S: 2/4 - 16/6 i alt 28 fugle, max. 1/5 4 trk. Øresø og 16/6 4 NE Brøndbyøster.
LFM: 7/4 - 5/8 i alt 18 fugle, max. 4-5/8 6 Bøtø.
B: Ingen oplysninger.

1979

I alt 158 fugle (incl. gengangere). Ynglefugle se tabel.

NJ: 26/3 - 24/8 i alt 77 fugle, max. 15/5 4 Skagen.
VJ: 8/4 - 7/8 i alt 25 fugle, max. 7/8 10 Honning.
ØJ: 6/5 - 8/9 i alt 16 fugle, max. 1/6 4 Jelling.
SJ: Ult.maj 13 Fole Enge.
F: 15/4 - 28/6 i alt 11 fugle, max. 28/6 7 Årø.
S: 12/5 1 E Ørtinge, Vordingborg og 16/6 1 trk. Ryeng, Arresø.
LFM: 14/4 - 20/7 i alt 9 fugle, max. 15/4 2 rst. Busemarke Mose.
B: 6/5 - juli i alt 5 fugle, max. 6/5 2 Årsballe og juli 2 set fem steder over det meste af Øen.

Yngel 1978

NJ: 5 par 11 juv. 1 enlig
VJ: 6 par 8 juv.
ØJ: 1 par 3 juv. 1 enlig
SJ: 24 par 42 juv. 1 enlig

DK: 36 par 64 juv. 3 enlig

Yngel 1979

NJ: 6 par 7 juv. 1 enlig
VJ: 6 par 11 juv. 1 enlig
ØJ: 1 par 1 juv.
SJ: 18 par 23 juv. 1 enlig

DK: 31 par 42 juv. 3 enlig

		KULDSTØRRELSE						Par med unger
		0	1	2	3	4	5	
1978	14	1	8	8	3	1	1	22
1979	17	1	3	6	3	1	0	14

I 1978 var ungeproduktionen (unger/par) størst, og flest par fik unger 22 par af 36 mulige. Året efter var der 14 par med unger ud af 31 mulige. Denne markante nedgang kan skyldes det sene forår i 1979. I Frøstrup fik Ludvig og Hr. Ludvig kun unger i 1978, disse blev afløst 24/8 1978 i Skive i selskab med en unge fra 1977-kuldet. Ungerne tog iøvrigt tilbage til Frøstrup, hvor de alle overvintrede. Vesteuropas nordligeste ynglepar, på den nye lokalitet i Skærum, havde ikke held med yngelen. Reden blæste ned og æggene knustes, ligesom den ene stork blev skadet.

Storkeparret i Rudbøl fik ikke mindre end 6 flyvefærdige unger i 1978, men det er nok et spørgsmål, om de to storke kunne have klaret opfostringen af ungerne uden det kosttilskud, en lokal fisker leverede (Dybbro 1979). Oplysningerne om beboede storkereder i Danmark stammer fra Storkegruppen.

SORT STORK (*Ciconia nigra*)1978

I alt 16 obs. af 21 fugle.

NJ: Skagen: 3/5 2 ad., 14/5 1 ad., 22/5 2, 25/5 1 ad. og 26/6 1 imm., 25/5 2 ad. Nord for Hadsund, 2/8 1 Gårdbogård Plantage og 11/8 2 ad. S Rubjerg Knude.
ØJ: 19/8 2 formentlig ved Gjerlev.
SJ: 21/8 1 Mandbjerg Skov, Tofte og 25/8 1 Sønderåen v/Lydersholm.
F: 19/8 1 juv. Kelds Nor og 26/8 1 Bukkenose, Sydlangeland.
S: 30/4 1 Lammefjord.
LFM: 31/8 og 20/9 1 S Gedser.

1979

I alt 30 obs. af min. 30 fugle.

NJ: 20/4 2 ad N Rubjerg Knude og 28/5 1 ad trkf. Skagen.
 6/8 - 6/9 7-11 ex (8 obs), max 7 - 8/8 4 juv. Vilsted Dambrug.
VJ: 18/5 1 N Arnborg, 26/5 1 Dollerup Sø og 17/7 1 SE Tipperne.
SJ: 31/5 1 Brøns Mølle, 26/8 1 Arnum og 4/9 1 Brøns.
F: 2/5 1 Oure, Østfyn, ult.jul. 1 Kalvehaven Ravnholt, 14 og 16/7 Tryggelev Nor, 4/8 1 ad. Kelds Nor og 30/8 1 Gulstav Mose.
S: 22/4 1 N Brøndby Strand.
LFM: 26/5 1 indtrk. Busene Have, M og senere N Jydelejet, 25/6 7 R Øst-Møn, 26/6 4 R Klintholm og Mandemærke, M - ialt 8 forårsfugle.
 30/8 og 9/9 1 R Bøtø Nor, 15/9 1 juv udtrk Gedser.

To fine år for arten.

Arten træffes især i to perioder herhjemme: Om foråret, især i maj, hvilket formodentlig drejer sig om ikke-ynglende fugle på forlænget træk fra de østeuropæiske yngleområder.

Om efteråret kan ses en ny trækbølge, med august som vigtigste måned. Dette træk falder sammen med tidspunktet, hvor årsungerne bliver flyvefærdige.

I forbindelse med varmeperioder med vedvarende østlige vinde kan der om efteråret blive tale om invasionsagtige forekomster. Dette var tilfældet i 1975 (Rasmussen 1979) og i mindre omfang i 1979 (jfr. Aftenfalk).

SKESTORK (*Platalea leucorodia*)1978

I alt 3 fugle.

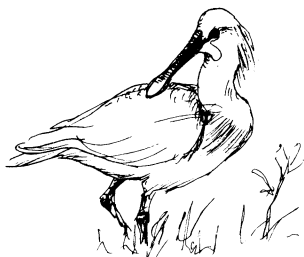
NJ: 2/6 1 ad. Vejlerne.
LFM: 19/7 - 28/7 1 ad. Hegnede Bugt og 1/10 1 SW Gedesby.

1979

I alt 6 fugle.

NJ: 14/5 1 trækforsøg Grenen, 26/6 1 Vejlerne.
VJ: 13/5 1 ad., 14-17/6 2 ad., 24/7 1 ad. og 8-9/8 1 ad. alle Tipperne.

Begge år normal forekomst. Skkestorken blev set både i 1978 og 79 i Vejlerne, som er tidligere ynglelokalitet. De fugle, der ses i Danmark, er på forlænget træk sandsynligvis fra Holland. Der er i de senere år set Skkestorke i flok med Skarver når, disse ankommer til kolonierne om foråret.

FLAMINGO (*Phoenicopterus ruber*)1978

I alt 12 obs. af 48 fugle.

- NJ:** 2/4 - 28/8 i alt 32. Formentlig højest 14 Chile Flamingo (*P. r. chilensis*) og 1-2 Europæiske Flamingo (*P. r. ruber*). Største "Chile-flok" var 8/6 10 E Nordre Rønner Rev. Følgende fund drejer sig om Europæisk Flamingo 16/4 1 (med 4 Chile F.), 10/6 1 (med 4 Chile F.) alle Agger Tange og 6/6 1 Ulvedybet.
- SJ:** 29/5 14 N Tønder (sands. Europæisk F.) og 9/8 1 Højer Forland (uden race).
- S:** 4/7 1 ad Ølsemagle Revle (uden race).

1979

I alt 12 obs. af 34 fugle.

- NJ:** 4-19/5 5 (1 Europæisk F. og 4 Chile F.) Ulvedybet, 20/5 5 og 26/5 7 (1 Europæisk F og 6 Chile F.) alle Agger Tange.
- VJ:** 14/4 - 28/8 i alt 17 omhandlende ca 8 Chile-Flamingoer. Første 14/4 1 Bjerregrav Pold. Samme fugl holdt nok til ved Høje Sande Skjernå og derefter til 6/8 på Tipperne. Max. 28/8 5 Haurvig Grund.

Pink-delight i det vestjyske er åbenbart blevet en regelmæssig foreteelse. Den overvejende andel er bestemt til racen Chilensk Flamingo (*P.r.chilensis*). Det dokumenterer, at der er tale om undslupne fangenskabsfugle. Det er dog ganske åbenlyst, at flamingoerne alligevel foretager tydelige trækbevægelser. Hvor de overvintrer, er ukendt.

Racekarakterer:

1. Chilensk Flamingo:

Grå ben med røde knæ. Halvdelen af næbbet sort. Mindre end Europæisk Flamingo.

2. Caribisk Flamingo:

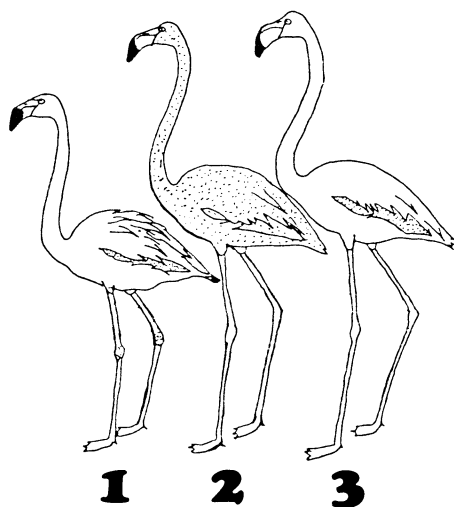
Som Europæisk Flamingo, men hele fjerdragten er stærkt rød.

3. Europæisk Flamingo:

Røde ben. Kun spidsen af næbbet sort.

Større end Chilensk Flamingo.

(efter Kear & Duplaix-Hall 1975)

Chilensk Flamingo træffes hyppigst herhjemme. Den er som navnet sig sydamerikansk i sin naturlige udbredelse og forekomster i Danmark drejer sig helt sikkert om undslupne fugle. Hvorvidt der kan ses en vild Europæisk Flamingo er meget omdiskuteret, men især da artens centralasiatiske bestande er udpræget trækfugle, synes det ikke helt umuligt. Et spørgsmål er dog, om vilde forekomster vil kunne udskilles fra evt. undslupne fugle. Derfor er det vigtigt at få alle flamingoer sikkert bestemt. Den Caribiske Flamingo er en race af samme art som den europæiske, og denne race er med sikkerhed truffet mindst en gang i Danmark. Chilensk Flamingo betragtes i dag hyppigt som en særlig art (*P.chilensis*), og ikke en race af Almindelige Flamingo.

Pibesvane (*Cygnus columbianus*). Foto: Lone Eg Nissen.

PIBESVANE (*Cygnus columbianus*)

1978

I alt 153 obs. af 5460 fugle.

- NJ:** I alt 2962 fugle.
Januar: 36 (2 obs.), 20/2 - 16/4 477, max. 3/4 254 Vejlerne.
2/10 - 25/11 i alt 1614 fugle, december 130, Max. 23/10 451 Vejlerne.
- VJ:** Alle nævnes: 21/2 10 Esbjerg Havn, 26/3 115 Hårboøre Tange, 23/10 154 og 2/11 166 Velling Bugt. Desuden er efterårsmax. for Vest Stadil Fjord 500.
- SJ:** 14/1 - 4/4 og 11/12 - 29/12 i alt 475 fugle. Forårsmax. 4/4 75 Kogene og efterårsmax. 16/12 47 Vidåen.
- F:** 29/1 - 11/3 og 2/10 - 24/10 i alt 53 fugle, max. 21/10 19 S Dovnsklint.
- S:** I alt 865 fugle.
Vinter: 21/1 1 ad. Tissø. 18/2 - 5/5 140, max. 6/4 25 E Brøndbyøster og 12/4 25 trk. Gilleleje.
30/9 3/12 i alt 742, max. 17/10 150 Tissø.
Vinter 23/12 6 og 26/12 5 alle Tissø. Herudover 29/10 - 17/12 1 juv. Christianshavns Vold.
- LFM:** I alt 172 fugle.
Vinter: 7/1 1 juv. Hegnede.
8/10 - 4/11 157, max. 21/10 59 Bøtø Nor.
Vinter: 27/12 14 ad. Bøtø Nor.
- B:** 7/4 - 16/4 og 30/9 - 8/11 i alt 48 fugle, max. 24/10 20 ad. Allinge.

1979

I alt 137 obs. af 11911 fugle.

- NJ:** I alt 2577 fugle.
Vinter: 1/1 - 22/1 19, max. 21/1 15 Agger Tange.
28/3 26/4 493, max. 7/4 381 Vejlerne. Desuden 1 sen 13/5 1 Nors Sø.
6/10 - 9/12 2015, max. ?.
Vinter: 29/12 50 Agger Tange.
- J:** I alt 2774 fugle.
Vinter: 1/1 - 18/1 53, max. 1/1 37 Tipperne.
9/3 - 13/4 223, max. 9/4 87 Velling Bugt.
Sommerobs: 18/6 1 Vest Stadil Fjord.
6/10 - 31/11 2497, max 24/10 620 Værneengene.
- ØJ:** 24/3 - 9/4 i alt 31 fugle, max. 9/4 16 W Hjortshøj.
- SJ:** I alt 525 fugle.
Vinter: 3/1 4 Vidåen.
1/3 - 12/4 301, max. 7/4 139 Vidåen.
9/11 - 31/12 220, max. 21/12 63 Magister Kog og Rudbøl Sø.
- S:** I alt 903 fugle.
25/2 - 28/4 i alt 644, max. 12/4 165 trk. Iswærd.
- LFM:** 7/4 - 15/4 og 2/11 - 10/11 i alt 58 fugle, max. 15/4 23 E Bøtø Nor.

Arten træffes især på de klassiske lokaliteter i Nord- og Vestjylland, Sønderjylland samt Sjælland. De senere års optællinger viser dog også regelmæssige forekomster på Langeland og Falster.

Pibesvanen ses i de største flokke om efteråret (flekt oktober-november). Om foråret er der tendens til større geografisk spredning og samtidig mindre antal på de enkelte lokaliteter. Forårsflokkene på direkte træk eller kortvarigt rastophold kan træffes over hele landet.

SÆDGÅS (*Anser fabalis*)1978

I alt 23679 fugle.

NJ: 4/1 - 2/5 i alt 3972 fugle, max. 4-27/3 495 Lille Vildmose.
20/9 - 27/12 i alt 5391 fugle, max. 20/9 340 trk. Gravlev.
VJ: Ingen oplysninger.
ØJ: 6/3 - 19/3 i alt 35 fugle, max. 19/3 14 Mossø.
23/9 - 27/12 i alt 120 fugle, max. 23/9 50 Riskov.
SJ: En jagttagelse 26/2 5 E Kævig Alssund.
F: 7/1 - 18/2 i alt 487 fugle, max. 18/2 280 Wedelsborg.
21/11 - 2/12 i alt 141 fugle, max. 2/12 139 Wedelsborg.
S: 15/1 - 8/4 i alt 4415 fugle, max. 19/2 1050 Tissø.
17/10 - 30/12 i alt 1008 fugle, max. 17/12 305 Gunderslev Holm.
LFM: 12/1 - 4/4 i alt 2978 fugle, max. 13/1 510 Bøtø Nor.
1/10 - 27/12 i alt 420 fugle, max. 27/12 350 Bøtø Nor.
B: 1/1 - 5/5 i alt 55 fugle, max. 8/1 17 Munkegårds, Poulsker.
22/8 - 3/12 i alt 4652 fugle, max. 30/9 ca. 3500 Dueodde.

1979

I alt 28053 fugle.

NJ: 11/2 - 10/6 i alt 3807 fugle, max. 6/4 555 Lille Vildmose.
Sep. - 29/12 i alt 5269 fugle max. 28/9 588 Vejlerne.
VJ: 15/4 10 Værnengene.
ØJ: 89 trk. Moesgård. 11/4 3 trk. Fornæs.
SJ: 26/1 - 10/3 i alt 32 fugle, max. 14/2 16 mark v/Sønderborg.
7/10 4 Gammelbøl.
F: 13/1 - 10/3 i alt 547 fugle, max. 13/1 300 Wedellsborg.
S: 1/1 - 16/5 i alt 12429 fugle, max. 22/1 1332 rst. Sydsjælland (Skelskør, Venslev, Smakkerup, Vollerup og Tissø).
30/9 - 26/12 i alt 1084 fugle, max. 21/12 451 Tystrup-Bavelse Sø.
LFM: 14/1 - 11/3 i alt 4240 fugle, max. 5/2 1100 rst. Stege-Kraneled og 280 rst. Busemarke Mose.
6/10 - 28/12 i alt 277 fugle, max. 28/12 220 rst. Bogø.
B: 19/3 - 9/4 i alt 54 fugle, max. 19/3 16 rst. Boesgårde, Pedersker.
30/9 - 10/10 i alt 208 fugle, max. 2/10 55 W Allinge.

Vinterens hårdhed har indflydelse på antallet. I hårde vintre trækker de gæs, der plejer at overvintre i Sydsverige længere sydpå, det bevirker, at antallet af rastende Sædgæs i Østdanmark stiger. Dette sker samtidig med, at Sædgæssene i Jylland forlader landet (se tabel). Tallene i tabellen er for Danmarks vedkommende sammentællinger fra lokaliteterne og for Sverige en midtmånedstælling.

	1978				1979			
	SEP	OKT	NOV	DEC	JAN	FEB	MAR	APR
Jyll-F	495	2160	1705	1232	314	159	391	1804
S, LFM	3648	1074	37	1333	6784	7324	2285	263
S-Sverige*	X 49652	59978	25833	12492	1500	16000		X

X = ingen optællinger foreligger.

* efter Nilson (1979)

Ligesom hos Blisgås var der stort træk i månedsskiftet september-oktober 1978 med største dag 30/9 ca 3500 SW Dueodde (B) og 100 trk Christiansø. Trækket tilsyneladende ikke registreret andre steder, hvilket indikerer at Sædgåsen havde valgt en østligere trækvej end Blisgåsen. I Vejlerne er der set Sædgæs med halsring i 1979, men desværre er der ingen aflæsninger. Mærkning af Sædgæs med halsring forekommer i to projekter, dels i det nordiske gåseforskningsprojekt, dels i et tilsvarende Østtysk projekt. Indenfor det nordiske projekt har ringmærkning med halsring hidtil fundet sted i tre områder: Sydvestskåne, nordlige Finland samt på den eneste kendte fældeplads i Skandinavien, Finmarken i Nordnorge.

KORTNÆBBET GÅS (Anser brachyrhynchus)

1978

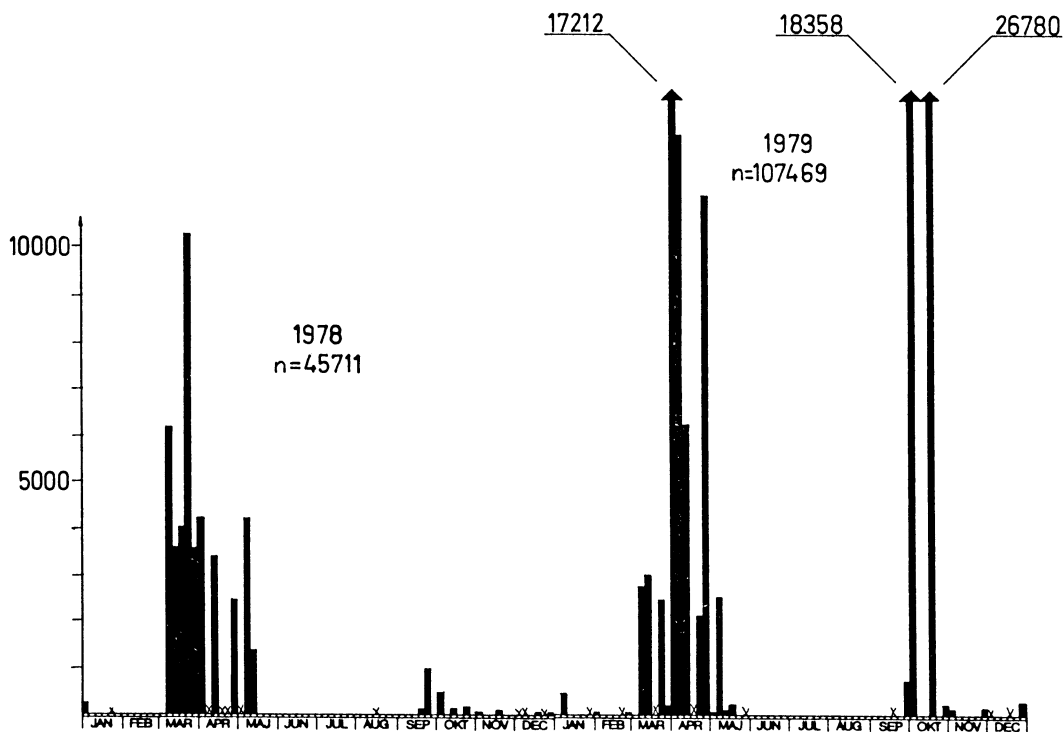
I alt 69406 fugle.

NJ: 30/3 - 14/5 i alt 698 fugle, max. 14/5 230 Agger Tange.
 17/8 - 8/12 i alt 2584 fugle, max. 23/9 943 trk. Rubjerg Knuds.
VJ: 1/1 - 16/5 i alt 32311 fugle, max. forår 15000 Vest Stadil Fjord. Efterår: 0.
ØJ: 21/9 30 Fårup Sø.
SJ: 1/1 - 14/5 i alt 33695 fugle, max. 20/3 Siltoft og 22/3 Ballum Enge begge 4000.
F: 21/1 5 Wedellsborg og 11/3 16 Feddet v/Emteker.
S: 12/4 2 Tissø.

1979

I alt 113100-119100 fugle.

NJ: 25/2 - 20/5 i alt 819 fugle, max. 19/5 225 Ørum Sø.
 19/9 - 18/12 i alt 2734 fugle, max. 30/9 476 S Rubjerg Knude.
VJ: 9/1 - 9/5 i alt 22975-28975 fugle, max. 28/4 10-15000 Vest Stadil Fjord.
 4/10 17000 Vest Stadil Fjord og 18/10 26400 Fiil Sø.
ØJ: 28/3 - 14/4 i alt 39 fugle, max. 28/3 12 Uldum Kær.
SJ: 6/1 - 28/5 i alt 41326 fugle, max. 1/4 9000 Højer Forland.
 6/10 - 31/12 i alt 1752 fugle, max. 6/10 1000 Højer Forland.
F: 30/1 - 25/3 i alt 19 fugle, max. 25/3 13 Maden Helnæs.
 7/10 7 Dovns Klint.
S: 31/3 - 9/5 i alt 23 fugle, max. 8-9/5 8 rst. Selsø.
LFM: 17/3 6 rst. Hegnede, Møn.

Kortnæbbet Gås/Pink-footed Goose (Anser brachyrhynchus)

Observationer i 5 dages perioder. Kryds = <30 gæs i perioden.

Observations in 5 day periods. A cross = <30 birds pr. period.

De Kortnæbbede Gæs der gæster Danmark er fra Svalbardpopulationen. De optræder forår og efterår samt, afhængigt af vejr-situationen om vinteren. I 1978-79 således næsten ingen vinterfund. Den 18/10 1978 rastede 26400 i Fiil Sø, det absolut største kendte antal fra Danmark og muligvis har det

drejet sig om hele bestanden (Madsen 1982). Samme kilde skriver, at fremgangen for artens siden midten af 70-erne kan skyldes beskyttelse af artens overvintringsområde syd for Danmark, såvel som de milde vintre i 70-erne har betydet nedsat vinterdødelighed.

Den Kortnæbbede Gås' efterårstrækroute har længe været dårligt kendt. Man har længe antaget, at hovedparten af fuglene fra Svalbard efter yngletiden følger norskekysten og først når Jylland et sted syd for Limfjorden. Samtidig har det været et åbent spørgsmål, om der ikke også var fugle der fulgte en mere direkte rute, hvor fuglene enten krydser over land via Finmark til Botniske Bugt og videre over Mellemsverige og frem til Danmark, eller går over det norske fjeld og Skagerrak.

De nye observationer af sydtrækkende gæs ved Rubjerg Knude i NV-Vendsyssel er det første væsentlige bevis på, at i hvert fald en betydelig del af bestanden tager en direkte rute. Gæssene ved Rubjerg ses komme ind fra stor højde fra N-NE og fortsætter langs kysten mod sydvest.

BLISGÅS (Anser albifrons)

1978

I alt 4273 fugle.

- NJ:** 4/1 - 6/4 i alt 51 fugle, max. 26/3 og 6/4 12 Vejlerne. 13/11 2 og 6/12 17 Vejlerne.
VJ: 1/1 - apr. i alt 32 fugle, max. 27/3 10 Nissum Fjord. 7/10 1 og 18/10 3 Fiil Sø.
SJ: 21/1 min. 5 Astrup Engen, 22/3 min. 2 ad. Ballum Enge. 13/11 6 Vallum Enge og 16/12 1 Vidåen.
F: 7/1 - 21/1 i alt 121 fugle, max. 7/1 80 Gyldensteen. 11/11 - 25/12 i alt 236 fugle, max. 25/12 140 Gyldensteen.
S: 9/1 - 23/5 i alt 53 fugle, max. 18/3 28 Jægerspris Nordskov. 22/9 - 4/11 i alt 83 fugle, max. 22/9 25 Rørvig.
LFM: 14/1 - 27/4 i alt 293 fugle, max. 15/1 115 Bøtø Nor. 16/9 - 8/10 i alt 168 fugle, max. 30/9 110 trk. Gedser. 5/8 1 ad. Ulvshale.
B: 8/1 - 5/6 i alt 96 fugle, max. 23/1 41 Munksgård, Poulsker. 28/9 - 20/11 i alt 3102 fugle, max. 30/9 2550 trk. Dueodde.

1979

I alt 520 fugle.

- NJ:** 19/1 - 11/5 i alt 19 fugle, max. 19/3 og 1/4 7 rst. Vejlerne.
SJ: 25/10 - 29/12 i alt 16 fugle, max. 25/10 7 Bygholm Engen.
VJ: 17/1 - 22/4 i alt 51 fugle, max. 17/1 7 Tipperne. 1/10 1 ad. Tipperne.
ØJ: 28/3 5 Uldum Kær og 9/4 2 trk. Fornæs.
SJ: 10/3 - 10/4 i alt 268 fugle, max. 8/4 224 Ballum Forland og 8 Højer Forland.
F: 9/3 4 Holcken Havn og 7/10 33 Gyldensteen.
S: 8/2 - 29/4 i alt 64 fugle, max. 14/3 19 ad. + 1 juv. Holmegårds Mose, 19/3 20 Tissø. 7/10 - 27/11 i alt 7 fugle, max. 7/10 4 SW Aflandshage.
LFM: 10/2 - 20/5 i alt 13 fugle, max. 14/4 2 Bøtø Nor, 10/2 2 ad. Råby Lille Strand og 12/4 2 trk. Rønbæk Strand.
 7/10 - 22/12 i alt 29 fugle, max. 15/10 22 rst. Maribo Søerne.
B: 7/5 1 Hammeren og 2/10 2 Dueodde.

Danmark ligger vest for Blisgåsens hovedtrækvej. Visse år, hvis der er østenvind i trækperioden, kan der dog passere mange Blisgås. Dette var tilfældet i efteråret 1978. Hvor flere tusinde trak over Bornholm. Trækket også bemærket andre steder. Største dag var 30/9 med 10 SE Aflandshage (S), 110 trk. Gedser (LFM), 2550 trk Dueodde (B) og 30 trk. Christiansø. Denne dag trak 80 % af alle Blisgås, der blev observeret i efteråret 1978 (samme dag stort træk af Sædgås).

1979 må formodentlig betragtes som et normalt år. I 1978-79 har der rastet flere end 100 Blisgås følgende steder: 15/1-78 115 Bøtø Nor, 25/12-78 140 Gyldensteen og 8/4-79 224 Ballum Forland. Er der ved at opstå nye rastep-ladser for Blisgås ?.

Madsen (1986) angiver kun en fast rastep-lads, Gyldensteen på Fyn, samt en mindre regelmæssig rastep-lads omkring Wedellsborg. Artens optræden ved Bøtø

Nor er dog også registreret af Madsen. Det høje tal for Ballum Forland kan være afdrift af fugle på vej til ynglepladserne.

KANADAGÅS (*Branta canadensis*)

1978

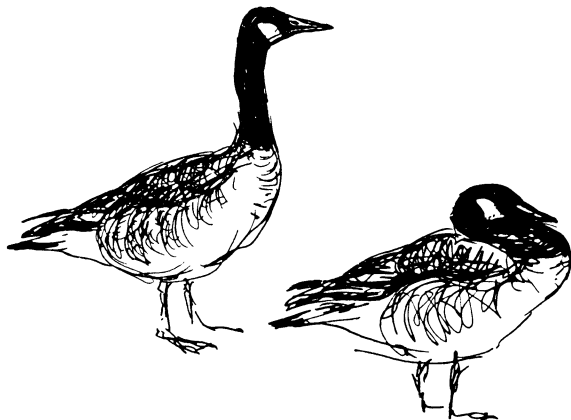
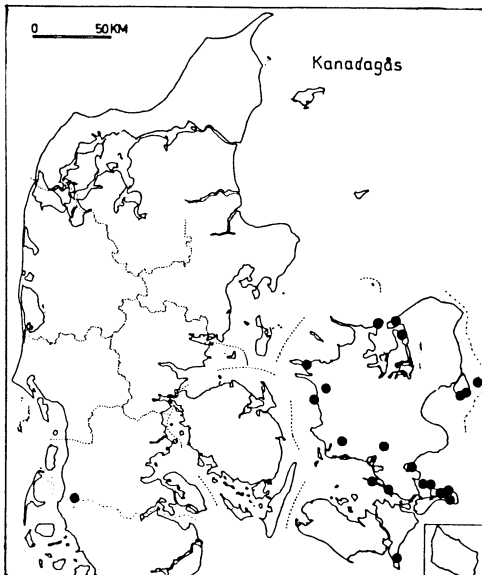
I alt 1970 fugle.

- NJ:** 9/3 - 25/5 i alt 30 fugle, max. 19/3 15 Aggersborg Vildtreservat.
22/12 4 rst. Hjarbæk Fjord v/Kvols.
- VJ:** 9/5 1 Vest stadil Fjord, 23/9 1 Bøvling Klit og 27/12 9 Råst Strand.
- ØJ:** 24/2 1 SE Yding og 17/12 1 Brabrand Sø.
- SJ:** Jan. - 3/6 i alt 59 fugle, max. apr. 24 Vidåen.
Jul. - 31/12 i alt 73 fugle, max. 26/12 26 Vidåen.
- F:** 19/2 26 Holcken Havn Fjord og 12/3 1 Brændegårds Sø.
- S:** 1/1 - 7/6 i alt 726 fugle, max. 11/3 46 rst. & 7 NE Præstø Fed.
9/7 - 30/12 i alt 316 fugle, max. 16/12 30 rst. Avedøre Holme. 4 ynglepar på Sjælland.
- LFM:** 7/1 - 11/3 i alt 393 fugle, max. 7/1 200 Nyord.
9/10 - 16/12 i alt 281 fugle, max. 16/12 270 Ulvshale Nordeng.
- B:** 5/2 - 4/6 i alt 15 fugle, max. 31/5 7 S Bro Odde.
10/8 - 20/8 i alt 33 fugle, max. 17 SW Christiansø.

1979

I alt 6481 fugle.

- NJ:** 12/1 - 6/6 i alt 37 fugle, max. 12/1 -11/3 8-12 Løgstør Havn.
27/10 - 1/12 i alt 13 fugle, max. 1/12 12 Kraghede. 1 ynglepar med 4 pull..
- VJ:** 3/2 - 11/5 i alt 6 fugle, max. 3/2 2 Endrup & 11-13/3 2 Skjern Enge.
- ØJ:** 13/1 - 19/4 i alt 53 fugle, max. 13/1 10 Skibet.
4/7 - 30/7 i alt 6 fugle, max. 4/7 2 ad. + 3 pull. Tivoli Friheden.
- SJ:** Jan. - 18/4 i alt 241 fugle, max. 21/3 48 Vidåen.
14/8 - 31/12 i alt 188 fugle, max. 30/12 59 Magister Kog, Rudbøl Sø.
- F:** 30/1 - 6/4 i alt 53 fugle, max. 30/1 30 Odense Fjord.
- S:** 1/1 - 19/5 i alt 2745 fugle, max. 10-11/2 497 Knudsby-Knudshoved Odde.
23/10 - 29/12 i alt 813 fugle, max. 22/12 144 Præstø Fed.
- LFM:** 14/1 - 26/5 i alt 1920 fugle, max. 5/2 1360 rst. Nordfeldt-Kræneled + Borre Mose-Riebæk Strand.
22/12 250 rst. Riebæk Strand og 100 rst. Nyord.
- B:** 6/1 - 15/6 i alt 10 fugle, max. 14/3 4 Hasle.
9/8 - 23/12 i alt 46 fugle, max. 27/7 18 rst. Saltuna og 28/8 18 rst Dueodde.

Kanadagås/Canada Goose (*Branta canadensis*).
Rastepladser med flere end 50 Kanadagås i 1978-79.
Haunts with more than 50 birds 1978-79.

Begge år er omkring 90 % af Kanadagæssene set i Østdanmark. Det må betyde, at de svenske fugle trækker sydpå om vinteren, og at der er opstået overvintringslokaliteter for arten i Østdanmark. På kortet er indtegnet de lokaliteter, hvor der har rastet flere end 50 Kanadagæs. Rastepladserne på Møn er benyttet både vinteren 1977-78, 1978-79 og 1979-80, så det antyder, at den vigtigste overvintringsplads for arten i Danmark ligger her.

I lighed med Sædgås er der bemærket kuldeflugt hos Kanadagås, da vinteren for alvor sætter ind i februar 1979. Det er da også her, de største antal er registreret på Sydsjælland og Møn.

	1978				1979		
	SEP	OKT	NOV	DEC	JAN	FEB	MAR
Danmark	1	1	0	673	993	3506	1024
Sverige*	X	2729	1075	4133	5840	346	914

X = ingen optællinger foreligger. * efter Nilson (1979)

De svenske tal er fra optællinger i hele den sydlige del af Sverige (syd for Stockholm).

BRAMGÅS (*Branta leucopsis*)

1978

I alt 13459 fugle.

NJ: 10/3 - 19/5 i alt 21 fugle, max. 4/4 17 N Østerild Fjord.
13/9 - 18/12 i alt 7 fugle, max. 18/12 3 Østerild fjord.
VJ: Mar. - 17/4 i alt 56 fugle, max. 17/4 43 Værnet.
ØJ: Ingen oplysninger.
SJ: 1/1 - 1/6 i alt 6798 fugle, max. 26/3 3000 rst. Højer Sluse.
30/9 - 5/12 i alt 348 fugle, max. 30/9 256 Rømp Dæmningen.
F: 9/4 28 Fyns Hoved, 4/5 250 NE Svendborg, 11/10 70 S Tryggelev Nor og 17/10 800 S Sydlangeland.
S: 28/1 - 22/5 i alt 404 fugle, max. 3/5 108 trk. Kongelunden.
30/9 - 28/11 i alt 1263 fugle, max. 17/10 280 rst. Enø. Desuden en oversomrende Enø.
LFM: 30/9 - 26/10 i alt 2708 fugle, max. 21/10 1208 trk. Gedser.
B: 31/3 - 16/4 i alt 82 fugle, max. 16/4 78 ENE Hammeren.
29/9 - 5/11 i alt 623 fugle, max 23/10 227 W Hammeren.

1979

I alt 22009 fugle.

NJ: 8/3 - 21/4 i alt 21 fugle, max. 4/3 15 NE Uggerby Strand.
22/10 - 29/12 i alt 48 fugle, max. ult. okt. 13 Vorskø.
VJ: 6/3 - 14/5 i alt 427 fugle, max. 18/4 177 Tipperne. 30/9 - 2/11 i alt 28 fugle, max. 28/10 15 S Velling Bugt.
ØJ: 19/10 3 Kysing Fjord.
SJ: 27/1 - 26/4 i alt 14783 fugle, max. 2/4 3420 Højer Forland.
21/10 - 31/12 i alt 2401 fugle, max. 2/11 1455 Højer Forland.
F: 7/5 110 Hov, Langeland, 14/10 17 Kelds Nor og 21/10 2 Gyldensteen.
S: 25/3 - 16/5 i alt 2496 fugle, max. 28/4 700-850 E Aflandshage.
14/7 - 19/11 i alt 409 fugle, max. 18/10 120 W Ølseagle Strand.
LFM: 28/4 200 trk. Ulvshale og 205 trk. Mønsbroen.
7/10 - 10/11 i alt 654 fugle, max. 19/10 477 trk. Gedser.
B: 15/4 - 21/4 i alt 39 fugle max. 15/4 29 Hammeren.
31/0 - 23/10 i alt 166, max. 22/10 128 Hammeren.

Få overvintrende begge år. Hovedparten af vinterfundene (nov. - feb.) er fra Vadehavet, hvilket ikke er underligt, da Bramgåsens vinterkvarter ligger sydligere i Vadehavet (Holland & Tyskland).

Bramgæssene trækker igennem landet med mar.-pri.maj og pri. okt. - ult. nov.. Der er tendens til senere ankomst i Østdanmark om foråret, men materialet er for spinkelt til at sige noget sikkert om dette. I efteråret er der ingen variation i ankomsttidspunktet (pri. okt.). De største forekomster er fra Tøndermarsken, hvor der er registreret op til 3420 rst. fugle (2/4-79). Det er af nyere dato, at Bramgæsen raster i større antal i landet.

MØRKBUGET KNORTEGÅS (*Branta bernicla bernicla*)

1978

I alt 35912 fugle.

NJ: 18/4 - 25/5 i alt 1172 fugle, max. 6/5 302
Bovet, Læsø.
17/9 - 16/11 i alt 48 fugle, max. 17/10 26
Kandestederne.
VJ: April 14 Blåvand.
ØJ: 15/10 2 Kysing Fjord.
SJ: 16/9 - 13/11 i alt 22784 fugle,
max. 29/10 4500 Havneby, Rømø.
S: 23/9 - 16/12 i alt 11884 fugle, max. 30/9
621 trk. Køge Havn.
B: 25/9 - 22/10 8 Christiansø.

1979

I alt 149235 fugle.

NJ: 30/1 - 26/5 i alt 1998 fugle, max. 14/4
296 rst. Stenklipperne.
29/8 - 14/12 i alt 437 fugle, max. 17/10 124
Stensnæs Flak.
VJ: 9/2 - 27/5 i alt 5067 fugle,
max. 13/5 2765 Tipperne.
12/9 - med.okt. op til 8 rst. Tipperne.
ØJ: 13/10 7 og 31/12 20 Randers Fjord udløb.
SJ: 5/1 - 5/6 i alt 120444 fugle, max. ult.maj
18574 Højer Forland.
16/9 - 5/12 i alt 18646 fugle, max. 7/10 4100
rst. Havneby, Rømø.
LFM: 28/4 580 rst. og 2 E Hyllekrog.
15/9 - 21/10 i alt 2026 fugle, max. 2/10 945
trk. Gedser.

Konklusion se under Knortegås sp..

LYSBUGET KNORTEGÅS (*Branta bernicla hrota*)

1978

I alt 537 fugle.

NJ: 5/1 7 N Højris, Sallingsund, 17/5 1 Hirs-
holmene, 17/9 5 W Hanstholm, 2/10 1 Elling R
udløb og pri. dec. 5 W Mariager Fjord.
ØJ: 11/11 95 Sødtringholm, 16/12 ca. 350 Sød-
tringholm og 75 Mariager Fjord.

1979

I alt 1443 fugle.

NJ: 24/2 - 4/5 i alt 750 fugle, max. 4/5 455
Agger Tange. 15/10 5 S Sæby og 18/10 25 rst.
Agger Tange.
VJ: 7/4 4 Tipperne.
ØJ: 24/12 230 og 31/12 420 alle Randers Fjord.
SJ: 12/2 Grønå, Tønder Kog og 24/9 1 Højer
Forsand.
S: 10-11/2 2 rst. Korshage og 12/10 1 rst.
Pølseå/Arresø.

Konklusion se under Knortegås sp..

KNORTEGÅS SP. (*Branta bernicla ssp.*)1978

I alt 90644 fugle.

- NJ:** Ingen oplysninger.
VJ: 21/4 - 13/6 i alt 3264 fugle, max. 12-13/5 1550 Værnet. Ingen fra efteråret.
ØJ: 7/1 - 2/6 i alt 2234 fugle, max. 22/11 900 Sødtringholm.
 1/10 - 31/11 i alt 1112 fugle, max. 16/12 1000 Als Odde.
SJ: 11/3 - 28/5 i alt 74566 fugle, max. 15/4 Ballum Forland. Se under MØRKBUGET KNORTEGÅS.
F: 19/2 - 21/4 i alt 695 fugle, max. 19/2 300 Flyvesandet og 21/4 300 Drejøl.
 28/9 - 17/10 i alt 4198 fugle, max. 28/9 1650 trk. Dovns Klint.
S: 11/5 - 29/5 i alt 1437 fugle, max. 28/5 750 trk. Kalundborg.
 21/9 - 14/10 i alt 172 fugle, max. 29/9 38 Rørvig.
LFM: 27/5 25 trk. Kobbeltgården.
 18/9 - 23/10 2509 fugle, max. 18/9 1100 rst.

1979

I alt 20748 fugle.

- NJ:** Ingen oplysninger.
VJ: 4/1 - 19/5 i alt 8459 fugle, max. 2/5 3000 Værnet. 15/9 15 Nissum Fjord og 3/11 2000 Grønningen.
ØJ: Jan. - juni i alt 2248 fugle, max. 24/5 300 E Risskov. 21/7 - dec. i alt 1275, max. 29/12 590
 Ajstrup Bugt, Mariager Fjord.
SJ: Ingen oplysninger.
F: 12/4 300 Monnet Tåsinge, 7/10 250 Nørå Strand og 13/10 700 Hoffmanskave.
S: 10/2 - 16/6 i alt 1977 fugle, max. 26/5 550 trk. Jægerspris Nordskov.
 8/9 - 18/11 i alt 3235 fugle, max. 6/10 970 trk. Kongelunden/Aflandshage.
LFM: 27/1 - 17/4 i alt 19 fugle, max. 13/4 11 trk. Ålebæk Strand.
 15/9 - 21/10 i alt 62 fugle, max. 21 rst. Ulvshale.
B: 15/9 - 28/10 i alt 208 fugle, max. 25/9 170 Hammeren.

Da racebestemmelse af Knortegås ikke er foretaget konsekvent, giver det foreliggende materiale ikke noget helt fyldestgørende overblik over forekomsterne.

Den Lysbugede Knortegås træffes kun på ganske få jyske lokaliteter. De store efterårs/vinter forekomster af uspecificerede Knortegås ved Als Odde, Sødtringholm og Ajstrup Bugt (alle Mariager Fjord) tilhører med al sandsynlighed denne sjældne race. Der mangler stort set oplysninger fra racens forårsrastepladser ved Nissum Fjord og den vestlige Limfjord.

RUSTAND (*Tadorna ferruginea*)1978

- F:** 14/7 1 Hoffmanskave.
S: 13/4 1 han Halleby Å, 15-23/7 1 hun Ishøj Strand og 1/8 - 23/8 1 hun sø i Gl.Holte.

1979

- RH:** 11/5 1 Randers Fjords udløb og 9/8 1 hun Kysing Fjord.
S: 22/4 1 hun Holsteinborg Nor, 2 hun primo/medio juli Køge Nordstrand, 13-25/8 Ishøj Strand og 25/8 Aflandshage.

Stor sandsynlighed for undslupne fangeskabsfugle ved alle fund. Bemærk at alle fund ligger i april-maj eller juli-august, i Vesttyskland og Storbritanien er der ligeledes påvist forårs- og efterårstoppe. I Vesttyskland hhv. april - maj og september og i Storbritanien april og august - november (Rogers 1982).

KNARAND (*Anas strepera*)1978

I alt min 175 fugle.

NJ: 15/4 - 17/10 i alt 18 fugle. Muligt ynglefund på usædvanlig lokalitet.
VJ: I alt 16 fugle (4 obs), max. 11/5 4 Tipperne og 18/6 7 Velling Bugt.
ØJ: 15/5 1 par Endelave, 21/5 1 par Hjarnø, 11/11 1 han Dollerup Sø.
SJ: 18/3 - 13/11 i alt 42-43 fugle. Max. 13/5 5 Højer Sluse og 16/10 6 Vidåen.
F: I alt 24-26 fugle (8 obs). Max. 11/3 4 Tryggelev Nor og 8/4 8 Noret, Tåsinge.
S: 14/3 - 14/11 i alt min. 37 fugle. Højeste antal 10-12/4 2 han + 1 hun Aflandshage, 20/5 2 han + 1 hun Selsø, 13/9 - 14/11 op til 11 Selsø. Endvidere en vinterobs: 3/12 2 Vaserne.
LMF: 24/3 - 15/10 i alt min. 20 fugle, max. 9/4 3 par Sønderlø.
B: 24/3 - 20/8 i alt 13 fugle (5 obs), max. 2/7 8 trk SE Hammen.

1979

I alt min 201 fugle.

NJ: 5/3 - 18/10 i alt 32 fugle, max. 26/4 10 Vejlerne.
VJ: 20/3 - 12/12 i alt min. 38 fugle, max. 12-17/4 4 par Tipperne og 23/7 23 Tipperne, 9/8 4 Skjern Å-udmundingen. 1-2 ynglepar fra Tipperne.
ØJ: 15/4 1 par Kysing Fjord og 20/5 1 Vingsted Sø.
SJ: 13/4 - 28/8 i alt 13-17 fugle (9 obs), max. 18/4 4 Hartsø.
F: Ingen oplysninger.
S: 25/3 - 27/10 i alt min. 59 fugle (25 obs), max. 28/4 8 & 6/5 4 Lille Lingby Næs (Arresø), 11/5 9 par Sevedø, 23/9 7 Ølsemagle, 14/10 8 & 16/10 6 Selsø. Endvidere to vinterfugle: 6/1 & 14/1 1 han Moseø Havn og 26/12 & 31/12 1 han Ishøj Strand. Jagttagelsen fra Sevedø er det hidtil største antal fra landsdelen.
LFM: 31/3 - 2/9 i alt min. 55 fugle (21 obs), max. 7-16/4 op til 7 par Bøtø Nor og 25/8 - 1/9 op til 7 Hyllekrog.
B: 5/9 1 Galløkken.

Med min. 201-205 fugle i 1979 fortsætter arten ekspansionen i Danmark: 1978 min. 175-178 og 1977 c. 170. Fremgangen er størst i de østlig landsdele, (S) og (LFM), mens øgningen i (NJ) og (VJ) delvist kan forklares med øget indrapportering fra hovedlokaliteterne: Vejlerne og Tipperne. Bemærk at fremgangen i 1979 skal ses på baggrund af manglende indrapportering fra (F). Der er forbavsende få rapporter om sikre ynglefund. Arten yngler tydeligvis sent. Første årsunge sås på Tipperne den 7/8, kan det skyldes at de ungeførende hunner overses. Kig efter ynglebevis i juli/august.

Knarand (*Anas strepera*). Foto: Jens B. Brunn.

ATLINGAND (*Anas querquedula*)1978

NJ: 2/4 - 19/9 i alt ca. 75 fugle fordelt på 16 lokaliteter (Vejlerne ikke medregnet). Forårsmax 2/4 12 Vejlerne, der i øvrigt husede 19-21 af de 22-26 indrapporterede ynglepar i NJ. Efterårsmax 6/8 18 Tofte Sø, 12/8 21 Vejlerne og 16/8 10 Villerslev.

VJ: 16/4 - 24/6 i alt 23 fugle, max 6/5 6 Værnengene, 7/5 4 Hindø og 24/6 4 Velling Bugt

ØJ: 7/4 - 3/9 i alt min. 8 (3 lok.): Brabrand Sø max. 2/5 1 par + 1 han, Ramten-Dystrup Søerne max 29/4 1 par og Kysing Fjord max 18/8 3.

SJ: 9/3 - 28/9 i alt 177 fugle, set på 5 lokaliteter, max. 15/4 8 Hartsø, 30/4 6 Lakolk, 19/5 18 og 24/9 35 Vidåen, sidstnævnte er mange i betragtning af det sene tidsunkt. Årets første og sidste: 9/3 2 Ketting Nor (meget tidligt) og 28/9 2 Ketting Nor.

F: 6/4 2 og 8/4 5 Tryggelev Nor, 25/6 1 hun Næsbyhoved samt 13/5 1 Helnæs.

S: 11/5 - 16/9 set på min. 11 lokaliteter, normalt 1-2 ex/lok. Max. 28/5 4 han + 1 hun Saltholm. 14/5 2-3 trk Gilleleje ikke set her de sidste 10-15 år.

LFM: Højeste antal: 7/5 5 han + 4 hun Bøtø Nor.

B: 7/4 - 26/8 ialt 11: april 8, juni 2, august 1.

1979

NJ: 28/3 - 14/10 i alt 181 fugle. Den kraftige stigning i 1978 forklares ved, at der er medregnet tal fra Vejlerne, bl.a. 11/4 14, 14/6 19, 25/8 24. Endvidere meldes om 29 ynglepar i Vejlerne. Andre større tal: 21/6 13 Ulvedyb og 15/8 8 Sdr.Lem Vig. Sidste obs er sen: 14/10 1 Villerslev.

VJ: 3/4 - 9/10 set på 5 lokaliteter, flest 18/4 11 Tipperne, 21/4 6 Værnet og juni/juli op til 9 Velling Bugt. 2-7 ynglepar på Tipperne. En sen obs: 9/10 1 han Nr.Nissum.

ØJ: 14/4 - 23/8 i alt 13 fugle (5 lok.), max. 4/6 2 han + 1 hun Brabrand Sø.

SJ: 12/4 - 19/8 i alt min. 43 fugle, flest 18/4 6 Hartsø, 6/5 6-7 Kogene, 29/7 9 Magisterkog og 23/7 12 Stevning Nor. Flere på østkysten end sædvanligt.

F: Ingen oplysninger.

S: 31/3 - 13/10 i alt min. 77 fugle (24 lok.). Flest 16/5 10 Saltholm og 15/8 7 Hovvig. En sen obs: 13/10 1 Utterslev Mose.

LFM: 14/4 - 11/8 i alt min. 17 fugle, flest 26/5 6 han + 1 hun Bøtø Nor. Ynglefund fra Elkenøre og Kalløgrå med hhv 1 og 2 par.

B: 5/4 - 6/6 i alt 14 fugle på 7 lok.: April 6, Maj 6, Juni 2.

Trods en svag fremgang fra 1978 til 1979 er det ikke ensbetydende med, at de foregående års bestandsnedgang er standset. De næste år vil give et mere præcist billede af dette.

RØDHODET AND (*Netta rufina*)1978

NJ: 5-16/6 1 han Lund Fjord.

SJ: 15/1 1 hun Sønderborg Bugt, 18/3 1 Sønderskoven og 19/3 1 han Kruså Møllesø.

F: 5/3 1 par Tryggelev Nor, senere 2 par og max. 7/5 5 ex. Sidste set 8/7. Ingen ynglesucces.

S: 20/5 1 han Enø, 9/9 1 han Damhussøen

1979

SJ: 15/12 1 han Magisterkogen

F: sommer 1 hun/juv. Langeland

Med kun to iagttagelser i 1979 kunne arten ikke leve op til de min. 11 fugle i 1978. NJ-fundet er første siden 1973, ligesom SJ-fundene er første i 70'erne. Som ynglefugl holder arten lige netop stand på Langeland, men hvorlænge?.

HAVLIT (*Clangula hyemalis*)**1978**

- NJ:** 8 fra foråret med sidste 28/6 1 han fundet død Kringelrøn. 112 fra efteråret. Første 12/9 1 Hanstholm, max. 28/10 24 trk Hirtshals og 16/11 34 Øster Hurup.
- VJ:** Største obs 18/10 8 trk N Hvide Sande
- ØJ:** Største obs 25-30 Endelave. Fra Århus Amt kun 2 nov-obs.
- SJ:** Forårsmax: januar 30 Kegnæs Drej og 24/3 80 Birkepøl. Sidste 20/5 5 er sent. Efterårs-maksimum 2/12 20 Birkepøl og 3/12 25 Kegnæs betegnes som få.
- F:** 9/4 750 ud for Kelds Nor er højeste tal.
- S:** 15/2 76 Nakkehage, Rørvig og 8/4 75 Gjorslev er højeste fra foråret. Første efterårsobs er tidlig og fra usædvanligt lok: 2/9 1 Gisseløre/Kalundborg. 12/11 400 trk. i løbet af 1,5 time ved Præstø Fed - usædvanligt stort og koncentreret træk for Sjælland. Indlandsobs.: 12/11 1 hun og 24/11 1 han begge Damhussøen.
- LFM:** Max. ved Gedser 22/3 350.
- B:** Forår: 9/4 70 Rønne - største rasttal. I alt 600 trk. ved Hammeren, flest 16/4 271. Forårets sidste er sene: 9/6 1 Chr.Ø og 18/6 1 par Hammeren.
- Første fra efteråret: 7/9 1 Rønne Havn. 12/11 320 trk. W Dueodde er største efterårstal (sammenlign med Præstø Fed, (S), samme dato). Indlandsobservation: 16/4 1 han Spelling Mose.

1979

- NJ:** Forår 152, flest 19/2 20 trk. Hanstholm. Forårets sidste: 15/4 2 NE Skagen. Efterår 199. Første 21/9 1 trk S Ørhage og max. 3/11 22 Ørhage. En fra østkysten: 11/3 10 Elling Å-udløb. Indlandsobs: 28/11 1 hun Ulvedybet.
- VJ:** Max. 4/3 100 Blåvandshuk.
- ØJ:** Max. 14/1 100 Juelsminde og 29/12 35 Endelave. Fra Århus Amt ialt 10 med max. 11/11 6 trk. Fornæs.
- SJ:** Højeste antal: 14/1 75 Sønderborg Bugt, 21/1 130 Krangesand, Broagerland og 22/12 15 Kegnæs Drej.
- F:** Nogen meget høje tal: 2/3 3000 og 6/4 2000 begge Dovns Klint. 10/3 400 Hov. En somerobs: 12/8 1 han Tryggelev Nor.
- S:** 4/3 102 trk E Korshage og 8/3 200 Køge Havn er højeste antal fra foråret. Indlandsobs: 5/5 1 hun Ejlemade Sø. En somerobs: 24/7 1 han Gisseløre, Kalundborg. Fra efteråret: 29/12 50 Køge Havn og 55 Ølsemagle Strand.
- LFM:** 24/3 1000 Ålebæk Strand, 12/4 270 Ulslev Strand. Indlandsobs: 7/4 & 12/4 1 han Elkenøre Mose.
- B:** Forårsmax: 18/2 250 Salene-Gudhjem, 24/4 3500 Bro Odde. Tre sommerfund: 15/7 & 27/7 1 hun Bro Odde, 30/7 - 4/8 1 han Chr.Ø, 6/8 - 7/8 1 hun Salthammer. Efterårets første: 23/9 1 Chr.Ø og største antal: 8/12 75 Salthammer.

Artens vigtigste rasteområder indikeres tydeligt af ovenstående: Bornholm, Møn, Falster, Lolland og tildels Sønderjyllands østkyst samt Kattegat mellem Sjælland og Østjylland. Bemærk hvordan alle indlandsiagttagelser er fra trækperioderne (j. fr. Wæhrens 1978).

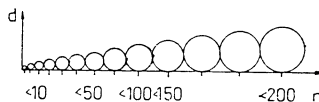
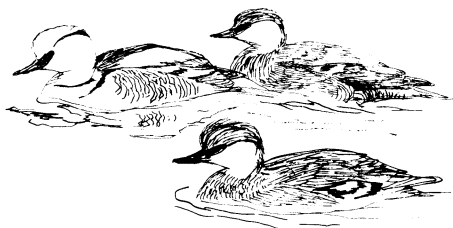
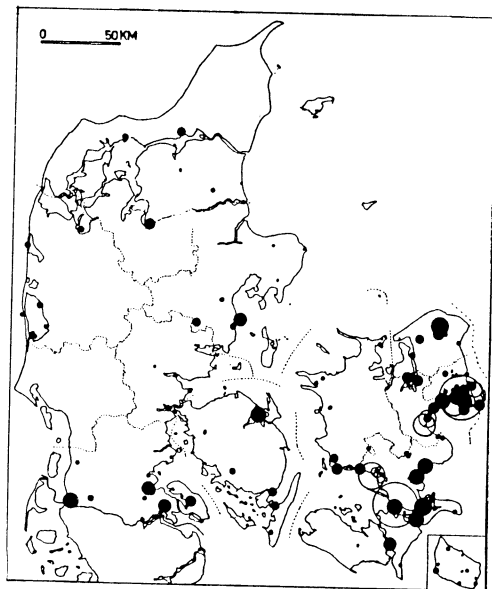
LILLE SKALLESLUGER (*Mergus albellus*)

1978

- NJ:** Forår i alt 79 fugle. Max. 7/2 14 Hjarbæk Fjord og sidste 26/4 2 Glombak. Efterår 23 fugle. Første: 23/9 1 Madum Sø. Max. 22/12 7-8 Hjarbæk Fjord.
- VJ:** 12/2 & 17/2 1 han Velling, 25/12 1 hun Velling.
- ØJ:** Forår i alt min. 28 fugle. Max. 28/1 13 han + 7 hun Kysing Fjord og 3/2 1 han + 6 hun Mossø. Sidste: 1/4 11 Kysing Fjord. Efterår 12. Første 23/11 1 Ketting Nor. Max. 4 han + 5 hun Kysing Fjord.
- SJ:** Forår i alt 59 fugle. Max. 1/2 21 Vidåen og 19/2 20 Nybøl Nor. Sidste 25/4 1 Vidåen. Efterår 5 fugle. Første 23/11 1 Ketting Nor. Max. 20/12 2 Vidåen.
- F:** Forår i alt 10 fugle (5 obs). Max 27/3 4 Arreskov Sø. Sidste 22/4 1 hun Gråsten Nor, Årø.
- S:** Forår i alt min. 265 fugle, max. 15/1 17 han + 14 hun Jonstrupvig, Esrum Sø, 18/2 70 han + 90 hun Sjællandsbroen og 3/3 13 han + 16 hun Valbyparken. Sidste: 7/5 1 hun trk E Korshage. Fra efteråret min. 85 fugle. Første: 11/10 1 hun Utterslev Mose Max. 55 i dec Sjællandsbroen.
- LFM:** 13/2 40 Mønsbroen, 19/3 1 hun Frederiksbroen og 2/4 1 hun Sønder sø.
- B:** Ingen!

1979

- NJ:** I alt 102 fugle. Sidste forårsfugl: 7/5 1 hun trk. N Rubjerg Knude. Første i efteråret 3/11 3 Vejlerne.
- VJ:** Forår min. 16 fugle. Max. ult. januar 6 Thorsminde Havn. Sidste: 7/4 2 Tipperne. Efterår 14 fugle. Første 23/10 1 hun Tipperne. Max. 17/11 6 Tipperne, 26/12 3 han + 3 hun Struer Bugt.
- ØJ:** Forår i alt 26 fugle. Max. 20/1 5 han Kysing Fjord. Sidste: 13/4 1 hun Ramten-Dystersø.
- Efteråret 9 fugle. Første 8/12 1 han Stubbe Sø. Max. 26/12 1 han + 6 hun Kysing Fjord.
- SJ:** Forår min. 73 fugle. Max. 29/1 17 Åbenrå Fjord, 11/3 11 Vidåen samt 1/4 10 Ketting Nor. Sidste: 29/4 3 Ketting Nor.
- F:** 6/1 6 han + 3 hun Siø-dæmningen, 9/2 6 han + 1 hun Thurø Bund og 10/2 6 han + 18 hun Odense Fjord.
- S:** Forår min. 917 fugle. Max. februar 125 ved Sjællandsbroen. Jan-feb. 200 Vordingborg Havn, 3/2 75 Køge Havn og 11/3 80 Eng. Sidste: 28/4 1 hun Sønder sø.
- LFM:** Forår min. 57 fugle. Max. 4/1 21 Bogø-dæmningen og 28/2 17 Reservatet, Nykøbing F. Sidste: 11/4 2 hun Bøtø Nor.
- B:** Forår 20 fugle. Max. februar 4 Rønne Havn. Sidste 23/3 1 hun Galløkke. Fra efteråret: 9/11 1 hun Rønne.

Lille Skallesluger/Smew (*Mergus albellus*).
Figuren angiver maximum pr. lokalitet i 1978-79.
Occurrence 1978-79 - for each locality maximum is shown.

Tallene fra vintrene 1977-78 og 1978-79 viser ganske tydeligt forskellen mellem en almindelig vinter og en isvinter, hhv. 620 og 1230 fugle (sum-mation af makstal/lok). Specielt skal iagttagelsen af 200 fugle i Vordingborg Havn nævnes. Det er adskillige år siden, det ikke er Sjællandsbroen, der har betegnelsen som Danmarks bedste lokalitet for arten. Den østdanske dominans fremgår tydeligt.

HVEPSEVÅGE (*Pernis apivorus*)1978

Yderdatoer samt træktaal over 300 fugle.

NJ: 11/5 - 13/10. 22/5 325 Rubjerg Knude,
24/5 1206 Skagen (ny dagsrekord).
VJ: ? - 1/10
ØJ: 9/5 - 7/10.
S: 9/5 - 7/10. 21/5 393 Rørvig, 22/5 314 Tis-
vilde, 25/5 501 Rørvig og 476 Hellebæk.
28/5 320 Utterslev Mose. 28/8 506 Ishøj Str.
og 628 Utterslev Mose.
LFM: 17/5 - 16/9. 26/8 312 Østmøn, 30/8 1620 og
31/8 385 begge Gedser.
B: 13/5 - 16/9.

1979

Yderdatoer samt træktaal over 300 fugle.

NJ: 11/5 - 13/10.
VJ: 24/5 - 19/8.
ØJ: 6/5 - 7/10.
S: 9/5 - 13/10. 22/5 300 Nejede, 558 Gillele-
je og 334 Rørvig.
28/8 1168 Utterslev Mose og 380 Ishøj Str..
LFM: 6/5 - 5/9. 25/8 607 Gedser, 1/9 354 Hyl-
lekrog og 678 Gedser.
B: 15/5 - 21/10.

13/10 1979 s8s ikke mindre end 15 ved Stignæs, de er forsynet med komenta-
ren "ret sent". En række andre ekstremer helt uden kommentarer er sorteret
fra af censuren. Bemærk i øvrigt at de store dage i Østdanmark ofte er sam-
men faldende for flere lokaliteter. Typisk for et hurtigt og intensivt gen-
nemtræk.

SORT GLENTE (*Milvus migrans*)1978I alt 28-38 fugle forår, 1 fugl sommer og 2 fug-
le efterår.

NJ: 19/4 - 24/6 i alt 16-24 heraf 6 iagttagel-
ser (7-8) udenfor Skagen. Ingen dage over to
fugle.
SJ: 20/5 1 N Sønderborg.
S: 29/3 - 20/5 i alt 6 trk.. Første tidlige
fugl "som sædvanlig" fra Utterslev Mose. 23/7
1 Bregentved, 26/8 1 trk Kongelunden og 20/9 1
trk. Stevns.
LFM: 15/4 1 trk. Nyord, 28/5 1 rst. Klintesko-
ven og 1/6 1 NW Busemarke.
B: 21/3 - 17/6 i alt 4 fugle.

1979

I alt 22-44 fugle. forår og 3 fugle. efterår.

NJ: 13/4 - 4/6 i alt 10-22 fugle, heraf 9
udenfor Skagen, max. 24/5 3 E Skagen.
VJ: 31/5 1 N Velling og 6/6 1 trk. Sdr. Lem
Vig.
ØJ: 5/5 1 Brabrand Sø.
SJ: 5/5 1 Hjelsminde og 1 Gråsten i foråret.
F: 16/4 - 20/5 i alt 4-5 fugle, max. 19/5 2
Bogense.
S: 16/4 - 19/5 i alt 5-6 fugle, max. 11/5 2
Tystrup Sø. 1/10 1 Stignæs.
LFM: 11/5 - 26/5 i alt 4-6 fugle, max. 26/5 2
Jydelejet. 18/8 1 rst. Ulvshale.

Usikkerheden på forårstallene skyldes tvivl om, hvorvidt Skagensfuglene
tidligere er registreret andre steder i Jylland. Den stadig stigende akti-
vitet taget i betragtning, må begge forår karakteriseres som normale (Braae
1977). Stadig yderst sjældnen om efteråret.

Oversigt over forekomsten i 70'erne:

	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
Forår	20	14	20	30	20	25	58	26	38	43
Efterår	3	0	5	3	1	1	5	8	3	3

RØD GLENTE (Milvus milvus)

1978

I alt 163-172 fugle. Forår: 95-98. Efterår: 68-74.

- NJ:** 24/3 - 2/6 min. 17 fugle.
8/9 1 Lund Fjord og 1/10 1 Elling 8' udløb.
VJ: Ult. juli 2 Bork Havn og 16/8 1 Velling Bugt.
ØJ: 18/3 - 24/4 i alt 10 fugle, max. 8/4 3 Gjerrikt Nederskov. 1 par gjorde yngleforsøg, hannen sandsynligvis skudt.
SJ: 27/1 28/5 16. Okt 2 Almsted Lyng og 22/12 1 Fjeldstrup
F: 31/3 - 4/6 i alt 6 fugle og 10/8 - 8/10 i alt 7 fugle, heraf 6 Dovns Klint.
S: 5/3 - 5/6 i alt 27-29 fugle, max. 12/3 2 E Kongelunden og 5/5 2 Svallerup Str.
19/9 - 7/10 i alt 34-36 fugle. Pæne tal fra Stevns: 20/9 4, 28/9 10 og 18/10 4.
LFM: 18/3 - 11/5 i alt 8-9 fugle, max. 18/4 2 N Jydelejet. 3/9 - 21/10 i alt 19-23 fugle, max. 11/10 5 trk. Gedser. Færre forårsfugle end normalt.
B: 4/5 - 22/6 i alt 7 fugle, max. 5/5 2 Bastemose. Desuden 1 muligt ynglepar.

1979

I alt 268-287 fugle.
Forår: 184-202. Efterår: 84-85.

- NJ:** 31/3 - 6/6 i alt 19-20 fugle. 1/10 1 Bygholm.
VJ: 4/4 - 22/5 i alt 5 fugle, max. 4/4 2 Velling.
ØJ: 29/3 - maj i alt 35 fugle, heraf 16 Fornæs. Max. 8/4 9 Fornæs. Sommer 2 og okt. 1.
SJ: 28/2 - jun. i alt 21-27 fugle, 2 ex. set ved flere lejligheder. 28/8 1 Hellevad og okt. 1 Skærbæk.
F: 1/4 - 18/5 i alt 5 fugle og 19/7 - 13/10 i alt 3 fugle.
S: 14/2 - 17/6 i alt 66-72 fugle heraf 52-60 trk., max. 12/4 3 Gilleleje og 13/4 3 Hellebæk. 1 ynglepar fik 3 unger.
8/8 - 14/10 i alt 51 fugle, heraf 49 trk.. I alt 18 Stevns med max. 23/9 9. Max. Stignæs 30/9 4.
LFM: 22/3 - 25/6 i alt 26-31 fugle, max. 26/5 6 trk. heraf 5 i flok Jydelejet.
20/7 - 21/10 i alt 21-22 fugle, heraf 11-12 trk. 2 fugle ved flere lejligheder.
B: 31/3 - 10/6 i alt 7 fugle. 2/8 1 Vallensgård Mose, 23/8 1 Bøla og 19/12 1 Østerlars.

Forår 1978 anses for normalt, medens 1979 er ny topnotering. Efterårstallene er de hidtil største. Stigningen skyldes næsten udelukkende forøget aktivitet ved Stevns og Stignæs. Bemærk de tre vinteriagttagelser. Svensk stigning i antallet af ynglepar (Sylv'n 1983).

Rød Glente (Milvus milvus). Foto: Jens B. Brunn.

HAVØRN (*Haliaetus albicilla*)1978

I alt 47-70 fugle (13-19 ad) fordelt med 26-43 jan. - maj, 1-2 jul. - aug. og 17-20 okt. - dec..

NJ: Pri. apr. 1 fou. Rubjerg Knude, 5/4 1 Børglum Kloster, 12/9 1 Vester Vandet samt 12/3 - 28/4 4 Skagen.
VJ: Okt. - dec. 2 Tipperne og 8/12 og 10/12 1 Velling bugt.
SJ: 23/2 1 NV Sønderborg, 23/4 1 Sønderskoven og 21/10 1 Stolbæk, Als.
F: 14/1 1 Tryggelev Nor, okt 1-2 Borriskov Nordfyn og 26/10 1 S Dovns Klint.
S: Forår i alt 14-28 fugle (6-8 ad.), heraf 7 trk. 6/2 - 10/4. Overvintrende ørne fra 8 lokaliteter, max. Tystrup-Bavelse 3-8, dog kun 2 samtidigt.
 23/7 1 Tystrup-Bavelse og 27/8 1 Skarresø.
 I løbet af efteråret i alt 11 fugle, heraf 9 trk. 3/10 - 30/12.
LFM: 12/1 - 6/5 ialt 6 fugle (2 ad) samt 15/11 1 ad. Farnæs Skov.

1979

I alt 54-79 fugle, fordelt med 36-61 jan. - apr., 3 jul. - aug. og 15 ult. sep. - dec..

NJ: 9-12/4 2 Skagen og 9/10 - 8/11 1 Bygholm.
VJ: 10/2 1 Skjern Enge, 4/3 1 N Velleing Bugt og 19/3 1 ad. Tipperne.
ØJ: Marts 1 Egtved Å og 9/4 og 14/4 1 Randers Fjord.
SJ: 1/8 1 Spangs Vade, 27/10 1 død Kragesund og 20/12 1 Genner Bugt.
F: I påsken 1 Brændegårdssøen og 29/9 - 4/11 i alt 4 fugle.
S: Jan. - pri. mar. 22-42 rastende individer (3-8 ad) fra 4 faste lokaliteter (Tystrup-Bavelse 6-8, Enø 4-13, Feddet 3-5, Roskilde 2-9) og fra 7 enkeltobservationer af 1 fugl spredt på 7 lokaliteter. 6/1 - 9/4 i alt 8 fugle trk. 5/8 1 ad. Tisvilde, 30/9 - 27/10 i alt 3 fugle trk.. Kun 2 rastende, begge ultimo december.
LFM: 2-27/1 1-3 fugle Møn, 15-16/9 1 trkf. og 20/10 1 trkf. Gedser.
B: 21/7 1 Stensebymarkerne og 10/11 1 Ølene.

Begge år var karakteriseret ved mange forårsfugle (sml. Kongeørn). Arten er efterhånden ved at blive en årlig sommergæst. Efterårstallene er normale (ca. 20 også i 1976 og 1977). Mange fugle i den hårde vinter 1978/79.

HEDEHØG (*Circus pygargus*)1978

I alt 50 fugle udenfor yngleområdet, fordelt med 40 forår og 10 efterår. 31-35 ynglepar.

NJ: 26/4 - 6/6 i alt 30 fugle, heraf 20 Skagen, max. 3/5 3. Desuden 27/8 1 Gøttrup.
VJ: 13/5 - 31/8 ialt 7 fugle.
SJ: Ankomst 30/4 5. Ingen trækiagttagelser.
S: 23/4 - 29/5 i alt 4 trækkende fugle.
 23/9 1 trk. Kongelunden og 1/10 1 trk. Stignæs.
LFM: 5/5 1 Jydelejet, 7/5 1 Bødkermosen og 19/5 1 Mandemarke.
B: 20/8 1 død Vestermarie og 13/10 1 Poulsker. Ny art for Øen.

1979

I alt 58-59 fugle udenfor yngleområdet, heraf 46-47 forår og 12 efterår. 38 ynglepar.

NJ: 25/4 - 1/6 i alt 35-36 fugle, heraf 17 Skagen. Max. 22/5 2-3 Råbjerg Mose og 1/6 4 Skagen. 25/6 1 Kandestederne og 25/8 1 Vullum.
VJ: 10/5 - 12/9 i alt min. 9 fugle fordelt på 5 lokaliteter.
ØJ: 8-29/5 i alt 5 fugle.
SJ: 21/3 kom den første - 19 ynglepar - sidste 30/9.
F: I juni 1 Gersø på Nordfyn og 22/7 1 Tryggelev Nor.
S: 11-21/5 3 trk. samt 4 udaterede efterårsfugle, heraf 3 Stignæs.
B: 12-17/8 1 Allinge.

Forårstallene fra Vestdanmark ligger over værdierne fra midt i 70-erne. F.eks. de 20-25 forårsfugle i Nordjylland, medens såvel forårs- som efterårstallene fra Østdanmark er betydeligt lavere, idet begge disse totaler da var 10-15 fugle. Dette forekommer underligt, idet den svenske bestand angives at være i stigning, f.eks. i 1978 første ynglefund i Skåne i 20 år (Axelson 1979).

3-4 par er registreret udenfor SJ, som melder om yderst få par i 1978. Ankomsten til SJ i 1979 må betragtes som ekstrem tidlig.

Fuglen, der er fundet død på Bornholm i 1978, er ringmærket på Øland den 13/7 samme år. Opgørelsen af ynglebestanden er efter Jørgensen (1983). Arten træffes i dag kun ynglende i landets sydvestlige dele.

KONGEØRN (*Aquila chrysaetos*)1978

I alt 7-12 fugle fordelt på 2-3 vinter, 3 forår og 2-6 efterår.

NJ: 30/5 - 16/6 4 obs. af 1 ad. Skagen. Desuden en falkonerfugl 16/5 - 8/6.

F: 21/1 - 20/2 1 Nørå Strand og 28/1 1 Trane-kær.

S: 26/10 1 juv. Saltholm.

LFM: 9/4 1 juv. trk. Dornæs, Sønderød.

B: 18/2 1 juv. Salthammer, april 1 juv. fundet død Saltuna og 14/10 1-2 Rø Plantage, 26/11 1 Ølene og 3/12 1 juv. Ølene.

1979

I alt 21-25 fugle fordelt på 2 vinter, 5-9 forår, 1 sommer og 13 efterår.

NJ: 14/1 1 juv. rst. Nibe Bredning. 15/4 - 20/6 4-7 juv. Skagen, 27/4 4 set samtidigt! og 20/5 1 Tved Plantage.

Juv. oversomrende 2/8 Hulsig Hede og endelig en stedfast fugl 6/10 - 2/12 i det nordlige Thy.

F: 22/10 1 ad. Brændegård Sø og 3/11 1 juv. Ravnholt.

S: 10/2 1 juv. Holsteinborg, 16/4 1 juv. NE Rørvig og 23/9 - 31/12 hele 7, heraf 4 trk.

LFM: 21/10 1 juv. trkf. Gedser.

B: 15/9 1 juv. trk. Dueodde og 11/11 1 juv. Ølene.

Antallet af fugle i jan. - jun. er på størrelse med tallene fra begyndelsen af 70-erne (sml. Havørn). Efteråret 1978 var blandt de dårligere, medens 1979-antallet må siges at være over normalen. Dette er muligvis en effekt af den hårde vinter 1978/79. Mange forårsfugle ved Skagen efter den hårde vinter 78/79. Da overvintrende Kongeørne i Jylland er meget sjældne, må det formodes, at der er tale om fugle, der har overvintret syd for landets grænser.

Kongeørnen er mere ustabil og fåtallig i sin optræden end Havørn.

FISKEØRN (Pandion haliaetus)

1978

I alt 1015 fugle, heraf 805-810 forår og min. 203-205 efterår.

- NJ:** 6/4 - 23/6 i alt 426 fugle. Max. 22/4 27 og 2/5 37 Skagen.
23/7 - 1/11 i alt 28-29 fugle. Max. 12/8 3 Børglumkloster.
- VJ:** 22/4 - 14/5 i alt 6 fugle, max. 4/5 2 trk. Velling. 12/8 - 5/9 i alt 3 fugle.
- ØJ:** 4/4 - 21/5 i alt 17 fugle, max. 5/5 2 Moesgård. 13/7 - 27/9 i alt 4 fugle.
- SJ:** 21/4 - 27/5 i alt 11 fugle, max. 27/5 2 Vibæk, Als.
22/8 1 Hostrup Sø samt 16/9 1 Sjellerup, Als.
- F:** 19/4 - 14/5 i alt 7 fugle, max. 30/4 2 Hindsholm.
26/8 - 21/10 i alt 11 fugle, max. 3/9 5 W Fredsmosen, Langeland.
- S:** 12/3 - 20/6 i alt 308-313 fugle, heraf 300-304 på direkte træk 29/3 - 24/5, max. 19/4 13 Hellebæk og 21/4 12-13 Rørvig.
11/7 - 25/10 i alt min. 109 fugle, heraf 76 trk. 11/7 - 23/10, max. 23/9 4 Ishøj Strand.
- LFM:** 8/4 - 14/5 i alt 15 fugle, kun ca. halvdel af de sidste 3 års total. Max. 16/4 4 Mandemarke.
26/8 - 19/10 i alt 37 fugle alle 1 trækkende på nær en. Max. 30/8 10 Gedser.
- B:** 2/4 - 29/5 i alt 15 trækkende heraf 9 Chr. Ø. 5/8 - 17/10 i alt 9-10 fugle, heraf 4 Chr. Ø.

1979

I alt 1143 fugle, heraf 853 forår og min. 288-290 efterår.

- NJ:** 2/4 - 20/6 i alt 248 fugle, max. 8/4 26 Skagen. 1 oversomrende.
4/7 - 4/11 i alt 32 fugle, max. 31/8 5 Nors Sø.
- VJ:** 7/4 - 12/5 i alt 7 fugle.
18/8 - 17/10 i alt 8 fugle.
- ØJ:** 14/3 - juni i alt 82 fugle, heraf 45 Fornæs med max. 10/4 8 og 11/4 13.
Juli - 26/10 i alt 27-29 fugle, max. 1/9 5 Salten Langsø.
- SJ:** Ult. marts - 2/6 i alt 10 fugle.
4/8 - 21/10 i alt 10 fugle.
- F:** Ingen Fiskeørne her.
- S:** 25/3 - 26/5 i alt 479 fugle (heraf 17 rst.), max. 7/4 27 Hellebæk og 10/4 37 Gillebjerg Hoved.
24/8 - 21/10 i alt 130 fugle trk., max. 19/8 7 Stignæs og 8/7 - 23/10 min. 26 rastende indvid.
- LFM:** 7/4 - 19/5 i alt 17 fugle.
21/7 - 30/9 i alt 38 fugle, max. 8/9 9 trk. Gedser.
- B:** 10/4 - 4/6 i alt 10 fugle.
29/7 - 18/10 i alt 16 fugle.

Begge forår kulminerede optrækket overalt i Danmark i løbet af højtryksgennembrud fra sydøst - hhv. 19-22/4 1978 og 7-12/4 1979.

Efterårene var typisk knap så vejrafhængige og præget af færre store dage. To vinteriagttagelser af 2 fugle i januar Vejle og 1 fugl SJ i december bør tilsendes SU, idet der endnu ikke foreligger veldokumenterede vinteriagttagelser af arten (15/11 - 28/2).

AFTENFALK (Falco vespertinus)

1978

I alt 136-137 fugle.

- NJ:** I alt 82 fugle, heraf 76 fra Skagen pri. maj - pri. jun. med kulmination ult. maj (54 ex.). Max. 24/5 23, 25/5 24 alle Skagen.
Spredt 5/5 - 1/6 3 fugle, derudover 22/6 2 H Rubjerg Knude og 30/7 1 SV Skagen.
- ØJ:** 30/5 1 Brabrand Sø og 26/6 1 Grenå.
- VJ:** 21/5 1 Bøvling Klit.
- F:** 26/5 1 Tryggelev Nor.
- S:** 1/5 - 27/5 i alt 18 fugle, heraf 7 fra Rørvig og 4 fra Gilleleje og Utterslev Mose.
30/8 - 13/10 i alt 4 fugle.
- LFM:** 29/5 - 3/6 i alt 4 fugle., 2/9 1 Ulvshale.
- B:** 7/5 - 9/6 i alt 21-22 fugle, flest pri.-juni med blandt andet 4/6 5 Bastemose og 2/6 3 Ølene. Desuden 15/4 1 Bøndalen, Plets eneste aprilobservation. 22/9 - 29/9 i alt 2 fugle.

1979

I alt 251-254 fugle.

- NJ:** 9/5 - 1/6 i alt 15-16 fugle, heraf 7 fra Skagen. 6/8 - 6/10 i alt 8 fugle.
- VJ:** 4/6 1 Røjklit, Søndervig.
29/8 1 Hvide Sande.
- S:** 3/5 - 8/6 i alt 16 fugle, heraf 5 fra Utterslev. 18/8 - 1/10 i alt 31-33 fugle, heraf med. sep. - 1/10 9-11 trk. Stignæs.
- LFM:** 15/5 - 21/5 i alt 2 fugle.
22/8 - 1/9 i alt 7 fugle.
- B:** 27/5 - 5/6 i alt 7 fugle.
18/8 - 23/9 i alt 164 fugle, invasionsagtig forekomst.

To bemærkelsesværdige år.

1978:

FORÅR: Største total nogensinde (126-127 fugle), først og fremmest på grund af det meget høje Skagenstal, i alt 76 fugle. Billedet i øvrigt helt parallelt med Lærkefalk. Langt de fleste immature fugle. Ingen af Skagensfuglene er angivet med køn, men fra det øvrige land er 33 af forårsfuglene kønsbestemt, fordelingen er 19 hanner - 14 hunner. I det øvrige land også forekomst over normalen, mest udtalt på Sjælland og Bornholm. De store dage indtraf i forbindelse med varme og SE-vind, med kulmination for såvel Øst- som Vestdanmark i ult.maj. På Bornholm dog flest fugle primo juni, hovedparten rst. EFTERÅRET gav 8 fugle, vel lidt under normalen.

1979:

FORÅR: Ganske pænt med i alt 41-42 fugle, uden større lokale tidsmæssige koncentrationer. Til sammenligning havde Sverige et lidt skuffende forår med i alt ca. 20 fugle.

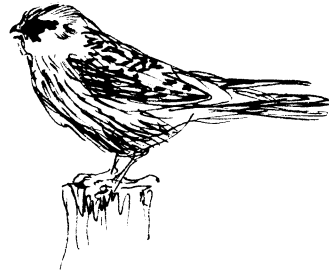
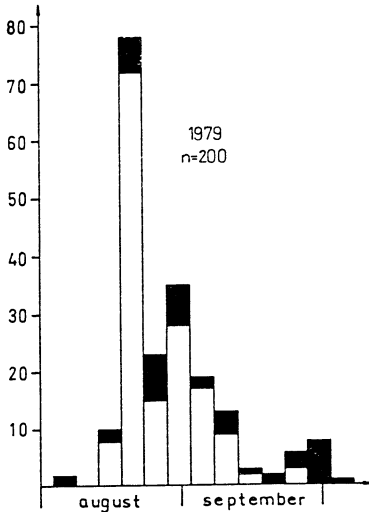
EFTERÅR: Bedste efterår siden 1975 med i alt 210-212 fugle, heraf 164 fugle fra Bornholm. Masseforekomsten fandt sted i dagene (18)19/8 - 23/8 med pludselig optræden af unge Aftenfalk overalt på Bornholm. Herefter ret hurtig udtynding de næste uger, indtil de sidste sås på øen 23/9. I alt taltes ved simpel addition 164 fugle på Bornholm, og heraf kun 2 opført som adulte. Christiansø fuglestation var uheldigvis ikke bemandet i disse dage. Sjælland og i mindre grad LFM og NJ berørtes også af invasionen, og som det fremgår af figuren på et gennemsnitligt senere tidspunkt.

Invasionen gik over hele Nordeuropa ad en nordligere rute end i 1975. I de Baltiske stater (især Letland) og Østtyskland blev der parralelt med Bornholm registreret stor invasion i hovedperioden ultimo august (tidligere invasioner 1959 og 1968). I Finland sås 17, og i Sverige blev det rekord med ca. 150 ligeledes sidst i august. Overalt konstateredes som herhjemme en stor overvægt af juvenile fugle. Vejret i sidste halvdel af august 1979 var identisk med situationen under den sidste store invasion ultimo august-primo september 1975 med et kraftigt højtryk med centrum over Finland blæsende varm luft fra sydøst op over nordeuropa (Waldenstrøm et al 1981).

Aftenfalk (*Falco vespertinus*). Foto: Christian Sievert.

	forår	sommer (20/6-31/7)	efterår	i alt
1978	125-126	4	8	136-137
1979	41-42	0	210-212	251-254

Aftenfalk/Red-footed Falcon (*Falco vespertinus*). Forekomst efterår 1979. De hvide søjler angiver fund fra Bornholm, mens de udfyldte søjler viser fugle fra resten af landet. Ni udaterede fund fra Bornholm indgår ikke i figuren. Occurrence in autumn 1979. The white columns shows observations from the island of Bornholm in the Baltic, and the black columns shows birds from the rest of Denmark.

DVÆRGFALK (*Falco columbarius*)

1978

I alt 877 fugle.

- NJ:** I alt 355 fugle, heraf 260 forår, 81 efterår og 13 vinter (jan., feb., dec.). Tillige 1 sommeriagttagelse: 21/7 1 adult hun Lille Vildmose. Skagen 11/3 - 3/6 tegnede sig for 200, max. 22/4 30.
- VJ:** I alt 13 fugle, 31/3 - 13/5 2. 19/9 - 18/10 6. samt 5 vinteriagttagelser.
- ØJ:** 5/3 - 10/5 i alt 11 fugle. 7/10 - 16/10 i alt 2 fugle. Tillige 2 februariagttagelser.
- SJ:** I alt 33 fugle. 5/3 - 30/4 12. 30/9 - 26/11 15. Dertil kommer 5 i januar og 1 i december.
- F:** 16/4 - 30/4 i alt 3 fugle. 13/9 - 8/10 i alt 4 fugle. 1 januariagttagelse.
- S:** I alt 332 fugle, heraf 151 forår og 171 efterår. 10 i vintermånederne: 4 jan., 2 feb., og 4 dec.. Fra foråret: Rørvig 58, Gilleleje 54, max. 21/4 Gilleleje 12. Fra efteråret: Kongelunden 47 trk., Utterslev 36 trk., max. 2/10 7 Kongelunden.
- LFM:** I alt 84 fugle. 24/3 - 11/5 i alt 10, 13/9 - 20/11 i alt 73, heraf Gedser 51, max. 2/10 11 trk.. 1 februariagttagelse.
- B:** 2/4 - 10/5 i alt 6 fugle. 3/9 - 12/11 i alt ca. 30 fugle, heraf 10 Christiansø, samt 10 Dueodde. 1 januarobservation.

1979

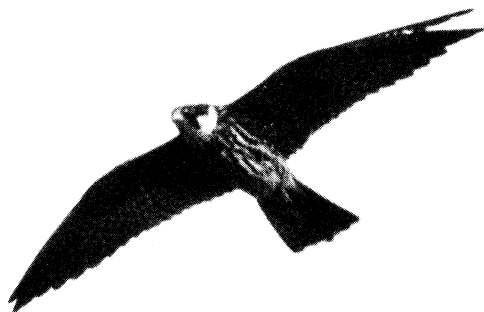
I alt 688 fugle.

- NJ:** I alt 243 fugle, heraf 196 fra foråret, bl.a. Skagen 31/3 - 1/6 81, Rubjerg Knude 1/1 - 20/5 62. Største dag 12/4 17 Skagen. 2 juliagttagelser: 26/7 1 ad. hun SW Bejsebakkens, 31/7 1 Tranum Enge. Beskedent efterår: 7/8 - 29/11 i alt 37 fugle. Vinter 8 iagttagelser: jan. 3, feb. 4, dec. 1.
- VJ:** 6/3 - 14/5 i alt 31 fugle, heraf 29 fra Tipperne. Om efteråret set fra 8/9, i alt 49 fugle, heraf 21 Tipperne og 14 Vest Stadil Fjord. 3 februariagttagelser.
- ØJ:** 8/4 - 8/5 i alt 16 fugle, heraf 12 fra Fornæs 8/4 - 15/4. 2 januariagttagelser.
- SJ:** 2/3 - 13/4 i alt 5 fugle.
- S:** I alt 277 fugle. 18/3 - 22/5 111. Heraf 52 fra Rørvig og 28 fra Gilleleje. Max. 12/4 11 Gilleleje. 11/8 - ult.nov. min. 153, heraf 45 trk. Kongelunden og 41 trk. Stigsnaes. Ingen større dage. 13 vinteriagttagelser: jan. 8, feb. 1, dec. 4.
- LFM:** I alt 45 fugle. 15/4 - 9/5 2. 25/8 - 21/10 39, heraf Gedser 26, max. 7/10 7. 4 vinteriagttagelser: jan. 1, dec. 3.
- B:** 8/4 - 12/5 i alt 4, 15/9 - 18/10 i alt 13, heraf 6 fra Dueodde.

	NJ	VJ	ØJ	SJ	F	S	LFM	B	vi.	so.	fo./ef.
1978	260/81	2/6	11/2	12/15	3/4	151/171	10/73	6/30	39	1	455/382
1979	196/37	31/49	16/0	5/0	0/0	111/153	2/39	4/13	30	2	365/291

I tabellen ses iagttagelser af Dværgfalk 78-79 hhv. forår/efterår for hver landsdel. Vinteriagttagelser(v) = jan., feb., dec. iagttagelser. Kommentarer til tabellen: Der mangler tal fra Værnengene/ Tipperne og Vest Stadil Fjord fra 1978, samt fra Blåvandsområdet begge år. Ej heller tal fra Vejlerne 1979. Endvidere ringe aktivitet ved Rubjerg Knude forår 1978 samt Stigsnæs efterår 1978.

Af tabellen ses på landsplan en ret konstant overvægt (1:1,19 - 1:1,25) af forårsiagttagelser, fremkommet ved de store forårstal fra NJ (Skagen og i mindre grad Rubjerg Knude). I det øvrige land ses derimod flest Dværgfalke om efteråret. Foråret 1978 blev generelt godt på trækstederne (jf. andre falke) f.eks Skagen 200, Rørvig 58 og Gilleleje 54. Fra efteråret Gedser 51, Kongelunden 47 og Utterslev Mose 36. 1979 frembragte knap 200 fugle færre end 1978, og dette til trods for en gennemgående større aktivitet flere steder (se komm. til tabellen ovenfor). Et jævnt år, efteråret dog nok under middel, i hvert fald i Jylland.

Lærkefalk (*Falco subbuteo*). Foto: Erik Thomsen.

ef.

LÆRKEFALK (*Falco subbuteo*)382
91ver
ta-
dil
ej-
amtaf
i
ke
re
er
le
et
og1978

I alt 349-353 fugle.

- NJ:** I alt 178 fugle !. Skagen 28/4 - 6/6 155, sen kulmination med 47 ult.maj og 53 pri.jun., max. 3/6 med 28. Herudover 2/5 - 16/6 i alt 17.
To sommeriagttagelser: 6/7 1 Sj. Sæby og 11/7 1 Kraghede.
25/8 - 29/9 ialt 4 fugle.
- ØJ:** 26/4 1 Horskær, 19/5 1 Brabrand.
25/7 1 Åby Eng.
- VJ:** 6/5 1 Bjerregård, 6/5 1 VSF, 30/9 1 Kallesmærsk Hede og 1/10 1 Røgin.
- SJ:** 14/4 1 Høgebjerg, Als (meget tidlig).
28/5 - 4/6 i alt 3 fugle. To sommeriagttagelser: 1/7 1 Trillen, 18/7 1 Draved Skov.
- F:** 7/5 - 18/5 i alt 2 fugle.
25/7 - 16/9 i alt 12 fugle, max. 3/9 5 Fredsmosen og 5 fra Dovns Klint 5/9 - 13/9.
- S:** 29/4 - 3/6 i alt 72 fuglee, heraf 24 Gilleleje og 22 Rørvig, max. 1/5 6 Gilleleje og 6 Rørvig.
22/7 - 13/10 i alt 23 fugle, heraf 9 Kongelunden og 7 Utterslev Mose. To sommeriagttagelser: 26/6 1 Kongelunden, 5/7 1 Ølseagle.
- LFM:** 23/4 - 3/6 i alt 9 fugle,
30/8 - 7/10 i alt 14 fugle, heraf 8 fra Gedser.
- B:** 8/5 - 16/6 i alt 8 fugle, heraf 4 fra Christiansø.
7/9 - 18/10 i alt 11-15 fugle, heraf 6-9 Dueodde. Desuden 4 udaterede.

1979

I alt 160 fugle.

- NJ:** I alt 50 fugle. Skagen 5/5 - 6/6 i alt 29, max. 1/6 7 ex. Herudover 27/4 - 3/6 13 fugle, 22/7 - 17/10 i alt 8 fugle.
- ØJ:** 28/4 - 23/5 i alt 3 fugle.
16/9 - 1/10 i alt 2 fugle. To sommeriagttagelser: 27/6 1 Brabrand Sø, 16/7 1 Fløjstrup Skov.
- VJ:** 13/5 - 3/6 i alt 4 fugle. 17/8 - 17/10 i alt 4 fugle, heraf 1 juv. stationær
17/8 - 12/9 Tipperne.
- S:** 25/4 - 16/6 i alt 53 fugle, heraf 14 Gilleleje og 12 Rørvig, max. 8/5 7 Gilleleje. 19/8 - ult.sep. i alt 16 fugle, heraf 11 Stignæs.
- LFM:** 7/5 - 24/5 i alt 2 fugle.
26/7 - 22/9 i alt 7 fugle.
- B:** 21/5 - 12/6 i alt 3 fugle.
29/7 - 3/10 i alt 13 fugle, heraf 7 Dueodde.

	forår	sommer (20/6-19/7)	efterår	udateret	i alt
1978	271	7	67-71	4	349-353
1979	107	3	50	0	160

1978 blev rekordår, først og fremmest på grund af det imponerende Skagens-tal på 155 fugle, som er en fordobling af den tidligere rekord fra 1974. Masseforekomsten fandt sted i to perioder hhv. ult. maj og pri. jun. i forbindelse med varmt, solrigt vejr og SE-vind (sml. Aftenfalk). Også pæn forekomst i resten af landet, men ingen steder markant øgning af antallet. De sjællandske træklokaliteter havde således kun tal lidt over normalen. Kulmination i Østdanmark pri. maj, altså 1 måned før Skagen. Efterårsforekomsten normal i tid og antal. Bemærk dog hele 7 sommeriagttagelser. 1979 blev helt igennem et normalt år uden større overraskelser. Ingen oplysninger om ynglefugle.

VANDREFALK (*Falco peregrinus*)

1978

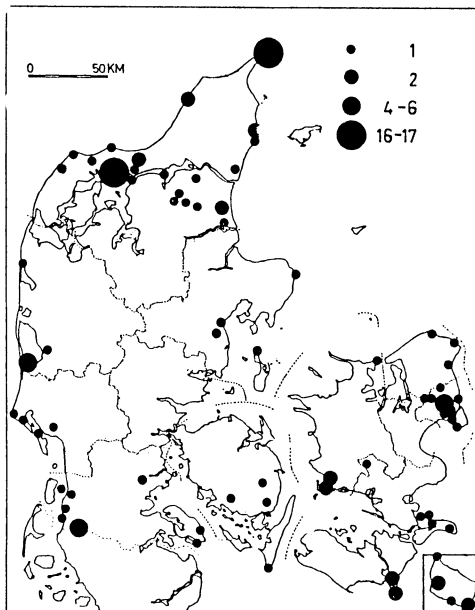
I alt 64-65 fugle.

- NJ:** 27-28 fugle, idet stationære fugle som i Vejlerne og Tranum kun regnes med 1 gang. Skagen: 6/4 - 1/6 9 ex. I Vejlerne 4-5 stationære fugle såvel forår som efterår i perioderne 5/3 - 23/4 og 26/9 - 6/12. Envidere iagttaget Tranum Enge 31/7 - 10/8. Herudover 9 spredte iagttagelser med månedsfordelingen: apr. 1, maj 1, aug. 1, sep. 3 og dec. 3.
- ØJ:** 11/4 1 Søsterhøj.
- VJ:** 21/2 - 3/4 i alt 3 fugle og 30/9 - 6/11 i alt 3 fugle.
- SJ:** 13/2 - 27/5 i alt 9 fugle, bl.a. en nogenlunde stationær Vidåen 1/4 - 7/5. 29/8 - 19/10 i alt 4 fugle., heraf 3 fra marsken.
- F:** Sommer 1 Lykkensholm, 20/9 1 Dovns Klint, 13/10 1 Vejstrup.
- S:** 31/3 - 3/5 i alt 3 fugle. 11/8 - 19/11 i alt 5 fugle.
- LFM:** 9/4 - 22/4 i alt 3 fugle, 2/10 - 11/10 i alt 2 fugle.
- B:** 30/9 1 Dueodde.

1979

I alt 61 fugle.

- NJ:** I alt 28 iagttagelser af 29 fugle med mulighed for gengangere. Skagen 7/4 - 11/5 i alt 6 max. 11/5 3. I Vejlerne ingen stationære fugle, men 12/3 - 19/4 3 obs. og 14/9 - 6/11 5 obs.. Herudover 13 spredte iagttagelser: 10/4 - 5/5 5 og 23/9 - 17/11 7 iagttagelser af 8 fugle, idet 17/11 1 ad. + 1 juv. Tranum Enge. 1 sommer iagttagelse: 25/7 1 juv. NW Bejsebakkens (Aalborg).
- ØJ:** 8/2 1 juv. Århus Seminarium, 14/4 1 trk. Fornæs, 28/4 1 trk. Issehoved, Samsø (havde strop).
- VJ:** 1 juv. stationær februar på Skjern Enge, samt 1/10 - 24/11 1 juv. han Blåvand - Skallingen. herudover 5/4 - 8/4 1 ad. Tipperne, 16/4 1 juv. Tipperne samt 30/9 1 S Værnengene.
- SJ:** 30/3 1 Vidåen.
- F:** 10/11 - ult. december 1 Brændegård Sd.
- S:** I alt 16 iagttagelser, heraf kunne de 6 i Københavnsområdet 11/4 - 28/4 godt være samme eksemplar. Med.september - 28/10 i alt 3 fugle. Desuden 1 iagttagelse januar og 1 sommeriagttagelse, 24/7 1 Utterslev Mose.
- LFM:** 11/5 1 Mandemærke Bakker.
- B:** 9/1 og 27/1 1 Nyker, 24/8 1 subad. Raghømer, 3/11 1 juv. Dueodde og 3/11 1 SW Hammeren. Formentlig 3 fugle.

Vandrefalk/Peregrine Falcon (*Falco peregrinus*). Forekomst 1978-79. Totalantallet er vist for hver lokalitet. Af kortet fremgår, at Nordjylland tegner sig for næsten halvdelen af iagttagelserne, først og fremmest på grund af Skagen og Vejlerne. Occurrence 1978-79. For each locality total numbers are summarized.

	antal	kønsbestemt		aldersbestemt	
		N	%han	N	%juv
1978	64-65	9	33%	19-20	42
1979	61	18	66%	29	38

Med henholdsvis 64-65 og 61 iagttagelser, ser det ud til at fremgangen er afløst af en nogenlunde stationær fase (ca. 10-20 iagttagelser i begyndelsen af 70-erne, 48 iagttagelser i 1974).

Den overraskende høje juv.-% må tages med forbehold, da materialet er spin-kelt.

I Sverige havde Vandrefalken i 1978 sit bedste år siden 1974 med 10 par (2 par mislykkedes) og i alt 13 udfløjne unger. I 1979 frembragtes 12 unger. (Risberg 1979 og 1980). Stigningen i Vesttyskland har været fra 65 par i 1966 til ca. 85 par i 1978. (British Birds 1980).

Rovfugletræk 1978 og 1979

På side 85-86 bringes en oversigt over hhv. forårs- og efterårstotaler fra alle regelmæssigt besøgte rov-fugletræksteder.

URFUGL (*Lyrurus tetrix*)

1978

I alt min 22-27 kokke.

VJ: 20-25 kokke i Ringkøbing Amt, 16/4 1 Pors-mose Bjerge og 29/4 2 Borris Hede.

ØJ: Minimum 2 par Randbøl Hede.

SJ: Fortsat små sårbare bestande.

1979

I alt min 18 kokke.

VJ: 2 kokke Borris Hede, 6 kokke Vind Hede, 2 kokke sydlige del af Ringkøbing Amt. 14/5 1 kok Skjern Å. Skulle være forsvundet som yng-lefugl fra Kallesmærsk Hede.

ØJ: Randbøl Hede maj-juni 7 kokke.

SJ: 2 ynglelokaliteter.

1978: min 22-27 kokke.

1979: min 18 kokke.

Fortsat i tilbagegang, plejeforanstaltninger på ynglelokaliteterne er nød-vendig, hvis bestanden skal reddes. Uden for de klassiske lokaliteter er urfuglen yderst sjælden. Er kun set på 5 lokaliteter udenfor yngleområderne i de to år. I 1973 blev bestanden vurderet til 420 fugle (Degn 1973).

VAGTEL (*Coturnix coturnix*)

1978

I alt min. 6 ex.

NJ: 13/6 1 Tryn, 1/7 1 Lillevorde Skov, 15/7 1 Kraghede og 18/7 1 Jerup Strand.
 ØJ: Juni flere i Århus Amt.
 SJ: 8/8 1 Lydersholm.
 S: 14/6 1 Knudshoved Odde.

1979

I alt 12 ex.

NJ: 8/5 - 24/8 i alt 9, max. 20/8 og 24/8 3 Villerslev.
 SJ: 10/6 1 Lydersholm.
 S: 15/6 1 Jungshoved.
 LFM: 23/6 1 Bogø.

Normal forekomst begge år. Maj-observationen 1979 fra NJ er meget tidlig. Som tidligere flest iagttagelser i NJ. I Sverige fandtes hhv. 23 og 57 (normalen 40-50) (Risberg 1980).

PLETTET RØRVAGTEL (*Porzana porzana*)

1978

I alt 14 fugle udenfor Vejlerne.

NJ: 5-9 ynglepar i Vejlerne. 4/6 - 30/6 2 Tømmerby Fjord.
 SJ: maj-ult. juli stationær Vidåen, max. 6 maj og 22/7 4.
 F: 8/5 1 og 30/7 1 juv. Tryggelev Nor.
 S: 18/5 1 Amager Fælled og 23/7 1 juv. Utterslev Mose.
 LFM: Fra 25/5 1 stationær Busenmark Mose dog 2 6/6 og fra 13/6 1 stationær Mandemark.

1979

I alt min. 31 fugle udenfor Vejlerne.

NJ: 11 ynglepar i Vejlerne, (set fra 8/5 - 11/10), 5/5 - 5/6 4 iagt. med max. 3/6 4 Skagen, 11/5 og 28/5 2 Skårup Odde. Efterår: 28/10 1 Villerslev.
 VJ: 13/6 1 Råsø og 13/7 1 Sønderho.
 ØJ: 12/5 og 12/6 1 Kasted Mose, 2-3/6 1 Åby Eng.
 SJ: 21/4 ? ex Vidåen, 2/6 1 Broager og 19/6 - 25/6 6-8 Lakolk.
 F: 27/7 1 Tryggelev Nor.
 S: 20/4 - 3/7 i alt 11 fugle. Ingen stationære mere end 3 uger. Max. 22/5 2 Utterslev Mose, 10/6 2 (han+hun) Vaserne, 25/6 - 3/7 2 Amager Fælled.
 LFM: 16/5 og 21/5 1 Busenmark.
 B: 5/6 1 Bodilsker.

Arten har tilsyneladende kun med en regelmæssig bestand i Vejlerne og måske Vidåen. Der var markant flest fugle i 1979, dette år var arten generelt hyppigere over hele landet incl. bestanden i Vejlerne. Arten optræder i øvrigt lunefuldt med meget svingende årlige forekomster på ellers gode lokaliteter, sml. f.eks. Vidåen og Lakolk. Strøfund hyppigst i Østdanmark.

I Sverige, som har en af de største bestande i Vesteuropa (100-200 par) hørtes hhv. 254 og 280 syngende hanner (Risberg 1980).

ENGSNARRE (Crex crex)

1978

I alt 15 fugle.

NJ: 3 udaterede iagttagelser af 7 fugle uden lokalitetsangivelse, heraf 5 på en lokalitet i Vendsyssel.

VJ: 28/6 1 Hjortkær.

SJ: 7/5 1 Lakolk, 21/5 1 Vidåen, 23/5 1 Sivkær, Rødekro og 23/9 1 Kogene.

S: 21/5 1 Madesø, Lille Åmose.

B: 1/6 1 Spellingmosen og 20/8 1 Raghhammer.

1979

I alt 15 fugle.

NJ: 2 udaterede iagtt. af 7 fugle uden lokalitetsangivelse, heraf 6 på en lokalitet i Vendsyssel.

VJ: 27/6 1 Gilbjerg.

ØJ: 2/7 1 Foerslet og juli 1 Binderup.

S: 12/6 og 20/6 1 samt 22-23/6 2 Ellemosen.

B: 28/5 1 Bodilsker, 4/6 1 Ølene og 7/6 - 18/7 1 Christiansø.

Begge år 15 fugle, hvilket svarer til normalen. (8-9 fugle i 1974 og 11 fugle i 1977). Som tidligere flest fra (NJ), begge år næsten halvdelen. Septembriagttagelsen fra (SJ) er usædvanlig. I Sverige iagttoges i de samme år hhv. 85 (normalt) og 188 ex. (Risberg 1980).

TRANE (Grus grus)

1978

I alt 4550 fugle.

NJ: 3/4 - 24/5 i alt 93 fugle, max. 3/4 50 Lille Vildmose. En sommeriagttagelse: 23/6 1 Vejlerne. To iagttagelser fra efteråret 5/8 1 Elling Å og ca 15/10 4 Tranum.

ØJ: 8/4 2 Fornæs, 16/4 2 Gjerrild og 2 Stavnshoved (de samme?).

SJ: 5/4 - 31/5 i alt min 19 fugle, max. 31/5 14 Vidåen. 13/10 10 Augustenborg.

F: Ingen oplysninger.

S: 26/3 - 29/5 i alt 2472 fugle (55 iagt.), max. 21/4 (tal over 100): Gilleleje 374, Kongelunden og Inddæmmede Areal 250, Allerød 300, Utterslev 190, Valby 136. 2 sommeriagttagelser: 19/6 10 og 27/6 2 Kongelunden. 31/8 - 1/10 14 (5 iagt), max 7/9 6 Nivå.

LFM: 24/3 - 29/5 i alt 133 fugle, max. 1/5 43 Jydelejet. 19/7-6/8 2 Bøtø Nor. 5/8 - 22/10 128, max. 1/10 39 Gedser.

B: 1 vinteriagttagelse: Fra efteråret 77 til 29/2 1 Ølene/Østermarie, (vingeskadet?). 7/4 - 19/5 i alt 185 fugle, max. 18/4 60 Nørrevad. 6/8 - 17/10 i alt 1520 fugle, max. 19/9 370 Christiansø og 120 Rønne. 20/9 240 Christiansø.

1979

I alt 4682 fugle.

NJ: 10/4 - 27/5 i alt 55 fugle, max 11/5 8 Skagen. 3/6 - 15/7 9-11 oversomrende. 24/8 - 19/10 14 (3 iagt.), max. 19/10 7 Tolne.

VJ: 5/7 3 Vest Stadil Fjord og 6/10 1 Husby Sø.

ØJ: Ingen oplysninger.

SJ: 8/10 1 Ny Frederikskog, 8/10 og 13/10 1 Højer Forland. Rimeligvis samme individ.

F: Påsken 1 Kelds Nor og 25/7 2 Nørreballegrød, Langeland.

S: 26/3 - 5/6 i alt 2837 fugle. Stort træk 16/4: 289 Rørvig, 300 Utterslev, 220 Jægerspris Nordskov, 120 Selsø og 110 Vallø. 3/9 3 Sorø Sø.

LFM: 26/3 - 4/6 i alt 570 fugle, max. 16/4 323 Østmøn. 11/7 - 12/8 1-2 Bøtø Nor. 6/8 - 17/11 51, max. 2/10 15.

B: 28/3 - 20/5 i alt 79 fugle, max. 26/4 2 x 9. 20/8 - 30/9 1052, max. 15/9 225 Saltuna, 140 Galløkken og 100 Moseløkke.

LANDSTOTALER
forår sommer efterår

1978 2910 (2480) 15 1625

1979 3542 (3220) 16-18 1124

VEST FOR STOREBÆLT
forår sommer efterår

114-18 1 15

56 14-16 16-19

To rigtig gode år, både hvad angår for- og efterår. Totalerne er fremkommet ved simpel addition, og forårstotalerne kan med umiddelbare gengangere skæres ned til de i parentes anførte tal. I øvrigt normal fordeling med hovedtræk over Østsjælland og tildels Møn og Bornholm. En stor dag hvert år (21/4 1978 og 16/4 1979) på hvilken hovedtrækket passerede, hhv. 1430 (58 %) og 1539 (48 %). (% af totalt forårstræk).

Efterårstrækket usædvanlig stort. Det er sædvanen tro langt overvejende registreret på Bornholm med en god dag hvert år: 19/9 1973 721 (44 %) og 15/9 1979 767 (63 %). (% af totalt efterårstræk) (Jensen 1935).

Trane (*Grus grus*). Foto: Flemming Christensen.

HVIDBRYSTET PRÆSTEKRAVE (*Charidrius alexandrinus*)

1978

13/4 - 17/9 i alt 390 fugle.

- NJ: I alt 140 fugle. Første 13/4 Ulvedybet og sidste 31/8 Klim Yderholm. Max 15/5 12 Skagen.
 VJ: I alt 42 fugle. Første 18/4 32 Bøvling Klit og sidste 19/8 13 - alle Vadehavet.
 SJ: I alt 83 fugle, alle i perioden 28/6 - 19/8 Vadehavet. Dog to obs. fra østkysten i juli.
 F: 22/7 2 Stenstrup.
 S: I alt 125 fugle. Første 23/4 1 Aflandshage, max. 6/9 12 og sidste 17/9 3 Ølsemagle Strand.

1979

11/4 - 9/12 i alt 351 fugle.

- NJ: I alt 126 fugle. Første 13/4, max. 12 og sidste 23/9 alle Skagen.
 VJ: I alt 13 fugle. Første 29/4 1 Brundbjerg, max. 4/5 8 Harboøre Tange og 8/8 1 juv. Tipperne.
 ØJ: 14/4 2 trk. Fornæs og 14/5 2 rst. Boelsrev.
 SJ: I alt 87 fugle. Første 19/6 Lakolk, max. 1/8 58 Sønderstrand og sidste 3/9 6 Højer Forland.
 F: 25/7 1 Knudshoved.
 S: I alt 120 fugle. Første 11/4 1 par, max. 28/7 21 begge Ishøj Strand, sidste 7/10 1 Ølsemagle Strand, samt en helt usædvanlig sen 17/11 - 9/12 1 ex. Ølsemagle Revle (godkendt af SU).
 8 par ynglede på strækningen Ishøj-Hundige Strand.

	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1978	14	64	12	113	53	36			
1979	14	52	13	58	113	47	1	1	1

Indrapporteringen var for mangelfuld til at der kunne gives en dækkende oversigt over ynglebestanden. Ynglebestanden opgjort til 75 par i 1975 (Atlas). De 8 sjællandske par i 1979 sættes sammen med kommentaren 'mindst halvdelen af Sjællands bestand'. Nov-dec fundet ved Ølsemagle Revle er det først kendte forsøg på overvintring i Danmark.

LILLE PRÆSTEKRAVE (Charadrius dubius)

1978

16/4 - 16/9 i alt 220 fugle.

NJ: I alt 46 fugle. Første 16/4 3 Nørholm Enge. 4-8 ynglepar. Sidste 16/9 1 Stensnæs.
VJ: 26/4 1 Tipperne.
ØJ: I alt 28 fugle. Første 28/4 3 Døde Å. 2-4 ynglepar. Sidste 15/8 1 Kysing Fjord.
SJ: I alt 15 fugle. Første 10/5 1 Rolands Mose. 3-5 ynglepar. Sidste 27/7 1 Hostrup Sø.
F: I alt 7. Første 25/4 1 Odense Å. 1-3 ynglepar. Sidste 12/8 2 Helle Nor.
S: I alt 110 fugle. Første 22/4 1 Hornbæk. 3-4 ynglepar. Sidste 30/8 1 Ølsemagle Strand.
LFM: I alt 10 fugle. Alle efterår, første 12/7 1 Bøtø Nor, max. 21/8 3 Ulvshale Nordstrand og sidste 28/8 2 Bogødæmningen
B: I alt 9 fugle, alle i perioden ult.juli til 18/8 1 Salthammer.

1979

13/4 - 23/9 i alt 140 fugle.

NJ: I alt 42 fugle. Første 22/4, max. 10 og sidste 18/8 alle på en lokalitet.
VJ: Ingen oplysninger.
ØJ: I alt 12 fugle. Første 27/5 1 Edslev Grusgrav, max. 23/6 6 Skanderborg Sø og sidste 22/8 1 juv. Vejle Enge.
SJ: I alt 5 fugle. Første og max. 21/5 2 Over Jerstal, sidste 4/8 1 Hostrup Sø.
S: I alt 67 fugle. Første 13/4 1 Nivå Bugt, max. 15/7 9 Ishøj Strand og sidste 23/9 2 Ølsemagle Strand.
LFM: I alt 6 fugle. Første 2/7 1 og sidste 22/9 1 begge Ulvshale Nordstrand.
B: Ingen oplysninger.

	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP
1978	9	28	22	54	70	3
1979	3	16	20	40	52	8

Flere end normalt på træklokaliteterne i 1978 på grund af øget aktivitet (vadfugletællingerne). Ynglebestanden kan ikke bedømmes p.gr.a. ukomplet materiale. Atlas-projektet (1971-74) vurderede bestanden til 130-180 par.

POMERANSFUGL (Charadrius morinellus)

1978

14-20/5 i alt 215 fugle, samt et juli-fund.

NJ: Kun 3-5 fugle, alle Røhr: 18/5 2 hun og 20/5 2 hun + 1 han.
VJ: 15/5 4 og 18/5 152 på Tembjerg, 15/7 1 Fanø Nordspids.
SJ: 52 i maj.
S: 14/5 1 Saltholm.

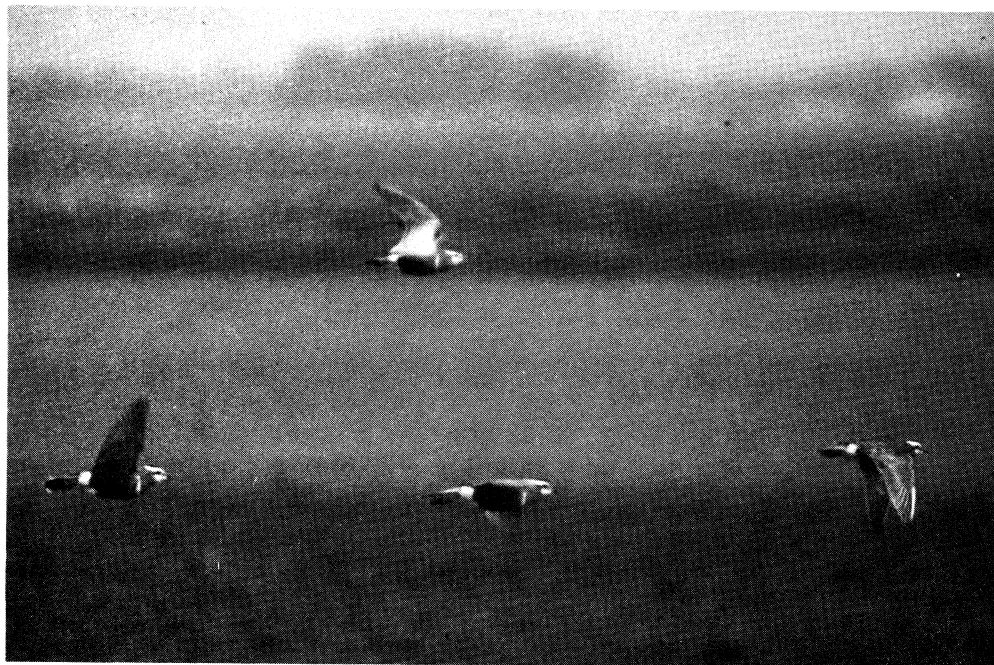
1979

6-24/5 i alt 729 fugle, samt 5 efterårsfugle

NJ: I alt 58 fugle, alle forår: 13/5 3, 14/5 1 og 19/5 8 - alle Røhr. 19/5 10 Attrup og 19/5 5 St. Vildmose, desuden 20/5 17, 21/5 10 og 22/5 4 ved Rubjerg Knude.
VJ: I alt 656 fugle. Første fra foråret: 6/5 1, samt dagligt 12/5 (33) til 23/5 (58) med maks. 19/5 (121) alle ved 'Tembjerg'. Fra efteråret: 15/9 1 Hønen Fanø og en ret sen 10/10 1 Ribe Holme.
SJ: 19/5 7 og 24/5 8, begge Hjeruldse Overdrev.
LFM: 25/8 1 Hyllekrog.
B: 8/8 2 Arnager.

En samlet beskrivelse af artens forekomst frem til 1981 er givet i Østergård (1982). Den i særklasse bedste rastelokalitet, benævnt med pseudonomet 'Tembjerg', blev opdaget i 1978, som en af årets helt store ornitologiske begivenheder. Ikke siden 1910 er der kendt lignende forekomster. Da der også er opdaget andre, mindre rastepladser kan det dog formodes, at arten er overset. Vi skal derfor citere opfordringen fra Østergård (op.cit.): "Hold øje med tørre, flade og vegetationsfattige lokaliteter omkring medio maj, især hvor arten allerede er set. Rastende flokke findes bedst tidligt om morgenen. Midt på dagen og om eftermiddagen lægger flokkene sig ned for at hvile, og det er da næsten umulige at få øje på dem endog på få meters afstand".

Forekomsterne på hhv. Bornholm og Lolland ser ud til at være de først kendte siden i hvert fald 1970.

Pomeransfugl (*Eudromias morinellus*). Foto: Egon Østergård.

SANDLØBER (*Calidris alba*)

1978

I alt 4200 fugle, heraf 400 vinter/forår. Sidste 21/5 2 (NJ). Efterår/vinter: første 12/7 4 (B), og sidste 17/12 6 (RK).

NJ: I alt 227 fugle, heraf 310 vinter/forår: max. 14/5 42 Jerup str. og sidste 21/5 2 Hirtshals. Efterår/vinter 1964 iagtt., heraf 98 ad. i perioden 12/7 - 7/8, max. 5/8 19 Tranum str.. 1866 juv. i perioden 15/8 - 2/12, med max. 7/9 366 Hirtshals og sidste 2/12 11 Blokhus.

VJ: I alt 412 fugle, heraf 60 forår: første og max. 11/3 30 og sidste 15/4 27 alle Fanø's Nordspids. Efterår 306 fugle: første 1/9 10 Thyborøn, max. 13/11 100 Kore Sand og sidste 17/12 6 Hvide Sande.

1979

I alt 1760 fugle, heraf 370 vinter/forår, sidste med juni 1390 efterår/vinter: første 2/7 1 (S), og sidste 26/12 5 (NJ).

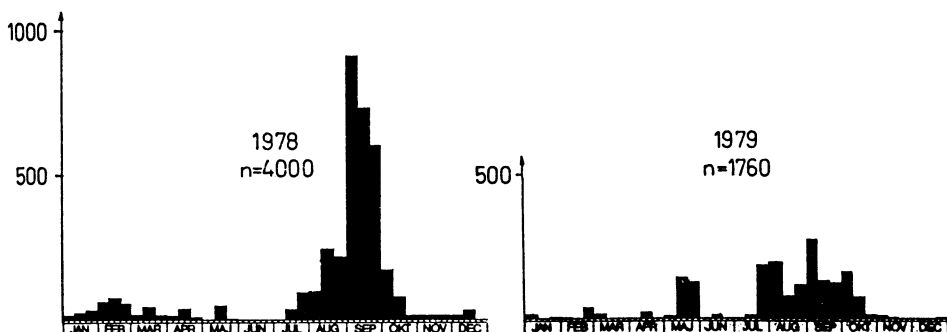
NJ: I alt 780 fugle, heraf 330 vinter/forår: max. 20/5 100 Jerup Str., sidste med. juni. Efterår/vinter 450: første 5/8 11 Aggertange, max. 9/9 45 Rubjerg Knude og sidste 26/12 5 Uggerby Strand.

VJ: I alt 100 fugle, heraf 22 i maj: første 16/5 1, max. 19/5 11 og sidste 27/5 2 alle Tipperne. Efterår: første ult. jul. 10 Tipperne, max. 18/8 31 Hvide Sande og sidste 15/9 20 Nissum Fjord.

ØJ: 31/7 2 Stavns Fjord og 19/8 10 Mariager Fjord.

SJ: I alt 94 fugle, heraf en forår 18/2 21 Halk Nor. Efterår: første 5/9 3 Kegnæs Drej, max. 20/9 50 Juvre Sand og sidste 12/11 1 Kegnæs Drej.
 F: I alt 103 fugle, alle efterår: første 30/7 1 Kelds Nor, max. og sidste 16/9 67 Årøs Hale.
 S: I alt 955 fugle, heraf en forår: 18/5 1 Ølsemagle Str.. Efterår: første 19/7 4 Rørvig, max. 18/8 59 Rørvig og sidste 18/10 Korevlen.
 LFM: I alt 315 fugle, alle efterår: første 20/7 1 Ulvshale Nordstr., max. 8/10 22 Gedser og sidste 11/11 11 Ulvshale Nordstrand.
 B: I alt 140 fugle, alle efterår: første 4 i juli Nexø Sydstrand, max. 11/9 48 Bro og sidste 15/10 3-5 Dueodde.

SJ: I alt 220 fugle, heraf to vinter 14/1 1 Kegnæs Drej og 2/2 1 Tønder Kog. Efterår: første 10/8 2 Halk Nor, max. 1/10 70 Lakolk Str. og sidste 7/10 1 Rømø.
 F: 25/7 1 Kelds Nor, 27/7 Tryggelev Nor, 22/10 1 Fyns Hoved.
 S: I alt 450 fugle, heraf tre forår: 20/5 1 Præstø Fed, 19/6 1 Køge Nordstrand og 26/6 1 Aflandshage. Fra efteråret første 2/7 1 Aflandshage, max. 7/8 33 Ølsemagle Revle og sidste 17/11 1 Præstø Fed.
 LFM: I alt 115 fugle, heraf to vinter: 23/1 1 Busene Have og 28/1 - 2/2 1 Klintholm Havn. Sommer: 24/6 1 Bøtø Strand. Efterår: første 19/7 6, max. og sidste 30/9 21 alle Ulvshale Nordstrand.
 B: I alt 75 fugle, alle efterår: første 24/7 1 Hammeren, max. 30/7 15 Raghhammer og sidste 10/9 3 Dueodde.

Sandløber/Sanderling (*Calidris alba*). Observationer i 10-(11)-dagesperioder. Observations in 10-(11) day periods.

I 1978 usædvanligt mange fugle i Nordjylland jan./feb., hvilket skyldes en mindre invasion fra vinterkvarteret omkring Nordsøen i forbindelse med mildt vejr fra Atlanterhavet i perioden.

Toppene med. mar., med. apr., med. maj skyldes væsentligst vadefugletællingerne (Meltotte 1980 & 1981), i øvrigt usædvanligt få fugle med. maj hvor trækket normalt kulminerer (Meltotte & Lyngs 1981).

Efterårstrækket forløb næsten normalt, bortset fra den vejrbestemte invasion ult. aug./pri. sep (jvf. Dværgryle 1978) der slører den normale skillelinie mellem træk af gamle fugle (med. jul./med. aug.) og unge fugle (ult. aug./pri. okt.). I øvrigt usædvanligt mange nov./dec. observationer. 1979 forløb normalt. Bemærk at forårsfuglene næsten udelukkende er fra Vendsyssel (NJ) og Tipperne (RK), samt at toppen pri. sep. udelukkende skyldes obs. fra Skagerrakkysten.

DVÆRGGRYLE (*Calidris minuta*)

1978

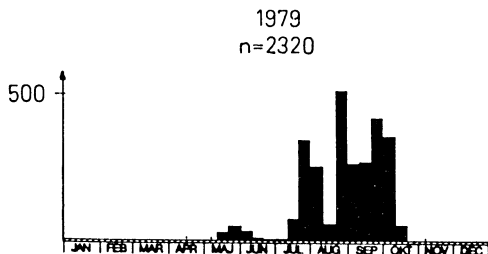
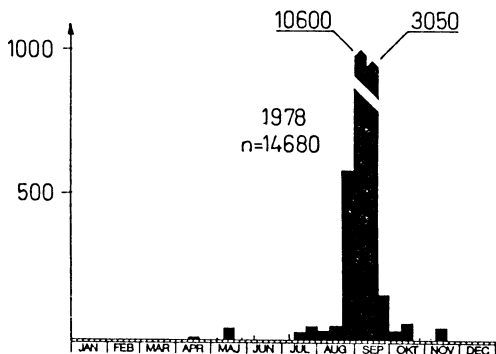
I alt 16.000 fugle, heraf 60 forår: Første og max. 15/4 12 (RB) og sidste 5/6 (S). Efterår: Første 3/7 (RK) og sidste 13/11 (NJ). Fordelingen fremgår af figur.

- NJ:** I alt 3975 fugle, heraf kun 2 forår: 5/5 1 og 23/5 1 begge Vejlerne, desuden 2 obs i juli ligeledes Vejlerne. Efterår 3970 heraf kun 70 ad. i perioden 13/7 - 7/8, resterende 3900 overvejende juv i perioden 13/8 - 18/10 med max 8/9 250 Vejlerne og 9/9 700 Aggertange. Desuden to isolerede november-obs: 12/11 30 Ulvedyb og 13/11 12 Gerå Enge.
- VJ:** Fra foråret: 15/4 12 Mandø.
I alt 4402 efterårsfugle 3/7 - 15/10, med max. 5/9 1040 Tipperne og 16/9 370 i det nordlige Vadehav.
- ØJ:** I alt 71 fugle, heraf en forår: 4/6 1 Begtrup Røn. Efterår: 70 i perioden 15/8 - 15/10 (juv.) med max. 31/8 24 Øre.
- SJ:** I alt 110 fugle 13/8 - 15/10 med max. 16/9 29 Højer Forland og 12 Hørup Hav. Alle var juv.
- F:** I alt 135 fugle, alle efterår: Første 24/8 1, max. 9/9 112 Tryggelev Nor og sidste 16/9 22 Avernakø.
- S:** I alt 4590 fugle, heraf kun 3 forår: 20/5 1 Kongelunden, samt 20/5 1 og 5/6 1 Ølsemagle Strand. Efterår 4587: Første 10/7 1 Ølsemagle Strand, max. 7/9 345 Brøndby Strand og sidste 11/11 2 Tissø.
- LFM:** I alt 665 fugle, alle efterår: Første 13/7 2, max. 7/9 200 og sidste 4/11 1 - alle Ulvshale Nordstrand.
- B:** I alt 1964, heraf en forår: 18/5 1 Salt-hammer. Efterår 1963 juv. i perioden 27/8 - 16/9, med max. 5/9 509 Balka - Bro.

1979

I alt 2756 fugle, heraf 96 forår: Første 15/4 (SJ) og sidste 13/6 (S). Sommerobs 20/6 og 22/6 (NJ). Efterår 2660: Første 26/6 (RK) og sidste 4/11 (NJ).

- NJ:** I alt 1555 fugle, heraf 33 forår: Første 10/5 5 Elling R., max. 21/5 20 Lønnerup Fjord og sidste 4/6 1 Skagen. Sommer: 20/6 1 og 22/6 6 Jerup Strand. Efterår i alt 1522: Første 19/7 5 Vejlerne, max. 30/8 180 Gjøll og sidste 4/11 1 Uggerby Strand.
- VJ:** I alt 548 fugle, heraf 22 forår: Første 7/5 1, max. 24/5 13 og sidste 4/6 1 alle Tipperne. Efterår: Første 26/6 5, max. 3/8 107 og sidste 11/10 5 alle Tipperne.
- ØJ:** 14/7 1 Kysing Fjord og 23/9 9 Bollerstien.
- SJ:** Ingen oplysninger.
- F:** Ingen oplysninger.
- S:** I alt 370 fugle, heraf 30 forår: Første 16/5 5 Saltholm, max. 6/7 - 7/7 7 og sidste 13/6 1 alle Aflandshage. Efterår: Første 8/7 2 Præstø Fed, max. 20/9 35 Aflandshage og sidste 20/10 3 Ølsemagle og 20/10 1 Flasken, Reersø.
- LFM:** I alt 90 fugle, heraf 9 forår: 13/5 4 og 4/6 5 Ulvshale Nordstrand. Efterår: Første 10/7 1 Bøtø Nor, max. 16/9 18 og sidste 30/9 12 alle Kallø Grø.
- B:** I alt 140 fugle, alle efterår: Første 15/7 2, max. og sidste 1/10 75 alle Salthammer.

Dværgryle/Little Stint (*Calidris minuta*). Observationer i 10-(11)-dagesperioder. Observations in 10-(11) day periods.

1978 overgår hvad vi tidligere har set af Dværgryler, hvilket skyldes en invasionsagtig forekomst pri.september. En lang række store forekomster er set i dagene 5-9/9. Invasionen falder sammen med det normale tidspunkt for de juvenile fugles gennemtræk, og det må formodes især at have bestået af sådanne. Invasionen kom sammen med kold ishavsluft i forbindelse med en østgående lavtrykspassage fra 25/8 til 7/9 som gav den koldeste september i mere end 100 år. I 1979 var der normalt forårstræk med kulmination ult.maj. Efterårstrækket forløb stort set normalt. Trækket af adulte fugle kulminerede ult.jul./pri.aug, mens ungfugletrækket udover den normale kulmination ult.aug./pri.sep. fremviste en sen kulmination ult.sep. i lighed med hvad der blev set i 1973.

TEMMINCKSRYLE (*Calidris temminckii*)

1978

I alt 340 fugle, heraf 145 forår: Første 2/5 (NJ), sidste 1/6 (NJ). Efterår: Første 7/7 (NJ) og sidste 1/10 (S).

NJ: I alt 115 fugle, heraf 53 forår: Første 2/5 6 Ulvedyb, max. 13/5 9 Ryå udløb og sidste 1/6 2 Bygholm-engen. Efterår: Første 7/7 2 Bygholmen, max. 27/8 6 Skagen og sidste 23/9 Elling Å.

VJ: I alt 26 fugle, heraf 9 forår: Første 4/5 2 Tipperne, max. 17/5 4 Nissum Fjord og sidste 18/5 - 21/5 3 Tipperne. Sommer: 15/6 4 Værnet, 17/6 2 Vest Stadil Fjord. Efterår: Første 31/7 2 og max. 1/8 6 begge Tipperne, - sidste 5/9 1 Vesterne.

ØJ: 11/7 1 og 6/8 1 begge Kysing Fjord.

SJ: Ingen oplysninger.

F: I alt 7 fugle, alle efterår: Første 9/8 2 og sidste 16/8 2 begge Kelds Nor.

S: I alt 180 fugle, heraf 80 forår: Første 15/5 1 Hovvig, max. 20/5 12 Borreby Mose og sidste 23/5 4 Saltholm. Efterår: Første 11/7 1 Køge Nordstrand, max. 5/8 11 og sidste 1/10 1 begge Ishøj Strand.

LFM: I alt ca 10 fugle, alle efterår: 5/8 1 Ulvshale Nordstrand og 12/8 - 19/8 5 Stege Sukkerfabrik.

B: I alt 10 fugle, heraf 1 forår: 26/5 1 Christiansø. Efterår: første 12/8 Christiansø, max. 31/8 3 Balka og sidste 11/9 1 Christiansø.

1979

I alt 350 fugle, heraf 150 forår: Første 5/5 (NJ) og sidste 5/6 (B). Sommer: 16-17/6 (NJ). Efterår: Første 7/7 (S) og sidste 30/9 (S).

NJ: I alt 90 fugle, heraf 55 forår: Første 5/5 1, max. 21/5 14 og sidste 23/5 3 alle Vejlerne. Sommer: 16/6 1 og 17/6 4 Jerup Strand. Efterår: Første 21/7 2, max. 13/8 11 og sidste 23/8 3 alle Vejlerne.

VJ: I alt 90 fugle, heraf 60 forår: Første 10/5 1, max. 19/5 24 og sidste 26/5 4 alle Tipperne. Efterår: første 17/7 3, max. 7/9 8 og sidste 17/9 1 juv. alle Tipperne.

ØJ: 28/7 1 og 30/7 3 Kysing Fjord.

SJ: 5/8 3 Rømdæmningen, 10/8 1 Halk Nor og 1/10 3 Lakolk Strand.

F: Ingen oplysninger.

S: I alt 145 fugle, heraf 38 forår: Første 11/5 8 og max. 16/5 9 begge Kongelunden, sidste 24/5 1 trk. Gilleleje. 7/7 - 30/9 min. 44 obs. Max. 16/7 6 Køge Nordstrand og op til 7 Ishøj Strand (uden dato).

LFM: 5/8 2 Tørø, 1/9 2 Hyllekrog og 8/9 2 Ulvshale Nordstrand.

B: I alt 14, heraf en sen forårsagttagelse: 5/6 3 Salthammer. Efterår: Første 31/7 1, max. og sidste 2/9 5 begge Dueodde.

	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT
1978	138	8	65	110	18	1
1979	150	8	55	110	25	0

Normalt trækforløb i 1978 og 1979. Forårstræk pri.maj/ult.maj og efterårs træk med.jul./ult.aug. (ad.) og med.aug./med.sep. (juv.). Arten er således næsten lige så almindelig om foråret som om efteråret, - men forårstrækket er hurtigere og koncentreret. Hovedparten af alle obs er enten fra vestjyske fjorde og Limfjorden (pri.-ult.maj) eller fra Køge Bugt-Sydamager-Saltholm området (med.-ult.maj). De sene udokumenterede iagttagelser ult.-sep. og pr.okt. er i øvrigt ret usædvanlige.

KRUMNÆBBET RYLE (*Calidris ferruginea*)1978

I alt 5770 fugle, heraf 7 forårsagttagelser i perioden 7/5 - 25/6.

- NJ:** Tre forårsagttagelser: 27/5 1 Bygholm, 5/6 1 Ulvedybte og 9/6 1 Gøttrup Fjordholm. Efterår: Første adulte 12/7 og første juv. 18/8. max. 9/9 40 Aggertangen og sidste 14/10 11 Nørholm Enge.
- VJ:** I alt 1160 fugle, alle efterår: Første 14/7 2, max. 1/9 212 og sidste 18/9 115 alle Tipperne.
- ØJ:** I alt 135 fugle, alle efterår: Første 15/7 4 Kysig Fjord, max. 3/9 27 Kysing Fjord, sidste 17/9 1 Mariager Fjord.
- SJ:** En forårsagttagelse: 7/5 Rømdæmningen. Efterår: Første 22/7 3 Hjortholm Enge, max. 19/8 39 Vadehavet, sidste 16/9 8 Vadehavet og 7 Hjortholm Enge.
- F:** 13/8 4 Kelds Nor.
- S:** I alt 1940 fugle, heraf 3 forårsfund: 5/6 1 Ølsemagle Strand, 23/6 2 Aflandshage og 25/6 3 Enø. Efterår: Første 11/7 3 Aflandshage, max. 19/8 80 Brønby Strand, sidste 17/10 1 Ølsemagle Strand.
- LFM:** I alt 370 fugle, alle efterår: 13/7 8, max. 26/8 130 og sidste 7/9 4 alle Ulvshale Nordstrand.
- B:** I alt 178 fugle, alle efterår: Første: 12/7 6 Salthammer, max. 3/9 53 Balka Bro og sidste 11/10 1 Dueodde.

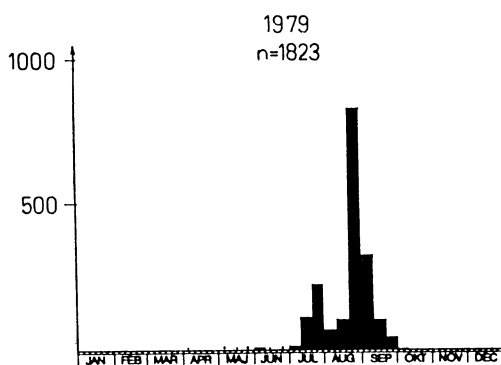
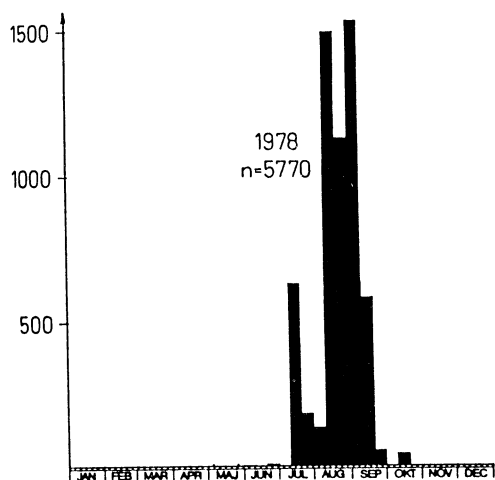
1979

I alt 1915 fugle, heraf 24 forårsfugle i perioden 7/4 - 30/6 resten efterår: Første adulte 7/7 (S), første juvenile 15/8 og sidste 10/10.

- NJ:** I alt 714 fugle, heraf fire forår: 7/4 1 Risgårde Enge, 10/5 1 Kærup Holme, 23/5 1 Vejlerne og 15/6 1 Grenen. Efterår: Første 16/7 2, max. 1/9 205 og sidste 10/10 1, alle Aggertange.
- VJ:** I alt 460 fugle, heraf 3 forårsfund: 4/5 1 Harboøre Tange, 19/5 1 Tipperne og 25/5 1 Værnet. Efterår: Første 8/7 1, max. 7/9 129 begge Tipperne, sidste 7/10 Velling Bugt.
- ØJ:** 14/7 9 og 14/8 1 begge Kysing Fjord.
- SJ:** I alt 27 fugle, alle efterår. Første 8/7 2, max. 30/8 8 begge Stolbro Næs, sidste 16/9 2 Hjortholm.
- F:** Ingen oplysninger.
- S:** I alt 600 fugle, heraf 2 juniagttagelser: 8/6 16 Aflandshage og 30/6 1 Kongelunden. Efterår: Første 7/7 1 Aflandshage, max. 25/8 35 Saltbækvig og sidste 10/10 1 juv. Ølsemagle.
- LFM:** I alt 21 fugle, alle efterår Ulvshale Nordstrand: Første og max. 19/7 5, sidste 15/9 4.
- B:** I alt 83 fugle, alle efterår: Første 17/7 1 Salthammer, max. 31/7 15 Bro Odde og sidste 12/9 1 Dueodde.

Krumnæbbet Ryle (*Calidris ferruginea*). Foto: John Larsen.

Krumnæbbet Ryle/Curlew Sandpiper (*Calidris ferruginea*)
 Observationer i 10-(11)-dagesperioder.
 Observations in 10-(11) day periods.

Som normalt f8 forårsfugle, da trækket mod de arktiske ynglepladser i det nordlige Sovjet passerer langt øst om Danmark (Wilson et al. 1980).

Efterårstrækket i 1978 var usædvanligt kraftigt i perioden ult.aug.-september med kulmination pri.september. Tidspunktet indikerer, at der har været tale om juvenile fugle (1k). Wilson et al. (1980) har vist, at invasionsagtige forekomster af Krumnæbbet Ryle i Vesteuropa er betinget af dels en god ynglesæson og dels et sammenfald med specielle vejrforhold ("cyclonic weather systems"). Dette var netop, hvad der skete i efteråret 1978.

I 1979 var der et mere normalt trækforløb: F8 forårsfugle og fra efteråret en kulmination af adulte fugle sidst i juli og af juvenile fugle i slutningen af august.

SORTGRÅ RYLE (*Calidris maritima*)

1978

I alt 325 fugle, heraf godt 200 vinter/forår.

- NJ:** I alt 163 fugle, heraf 81 vinter/forår og 82 efterår/vinter. Sidste forår: 22/5 40 Hirschholmene. Første efterår: 3/8 1 Tranum Strand.
- VJ:** Kun efterår/vinter: Første 14/7 1 og max. 30/9 3 begge Hvide Sande.
- ØJ:** 29/10 1 Fornæs.
- SJ:** 19/2 3 Vibæk og 2/12 1 Birkepøl, Als.
- F:** 28/11 1 Kelds Nor.
- S:** I alt 83 fugle, heraf 67 vinter/forår og kun 16 efterår/vinter. Max. 13/4 24 og sidste 9/5 6 begge Saltholm. Første efterår: 12/10 1 Aflandshage.
- LFM:** 25/3 - 7/4 1 Kobbegård Strand, 22/10 og 28/10 1 Ulvshale Nordstrand.
- B:** 18/2 2 Salthammer, samt max. 20 dagligt Christiansø i perioden 29/3 - 7/4, sidste 13/4 1. Ingen efterår.

1979

I alt ca 1370 fugle, heraf ca 1300 vinter/forår og kun ca 70 efterår/vinter.

- NJ:** Ca 1000 fugle, heraf ca 915 jan./feb., 40 apr./maj, samt 46 efterårsfugle. Vinter/forår: Max. 23/1 110 Hirtshals og sidste 27/5 1 Deget. Efterår: Første 18/8 2 Agger Tange og max. 1/12 7 Hanstholm Havn.
- VJ:** I alt 54 fugle, heraf 46 vinter/forår: max. 10/2 20 Thyborøn, sidste 11/3 7 Hvide Sande. Efterår: 16/9 6 Thorsminde og 29/9 2 Hovvig.
- ØJ:** 21/7 1 Borre Odde.
- SJ:** 14/1 1 Kegnæs Drej og 16/4 2 Ketting Nor.
- F:** 6/1 1 Gerskov, 4/2 1 og 6/11 1 begge Fyns Hoved.
- S:** I alt 70 fugle, heraf 48 jan./feb., 18 forår og 4 efterår. Vinter/forår: max. 28/1 18 Rørvig og sidste 5/5 2 Saltholm. Efterår: Første 7/10 1 Flakfortet og sidste 3/11 1 rst Rørvig.
- LFM:** 23/1 - 12/2 1 Klintholm Havn og 22/12 1 Ulvshale Nordstrand.
- B:** I alt 243 fugle, 240 mellem jan. - april. Max. 25/1 40 Salthammer og sidste 18/4 3 Christiansø. 6/10 3 Christiansø.

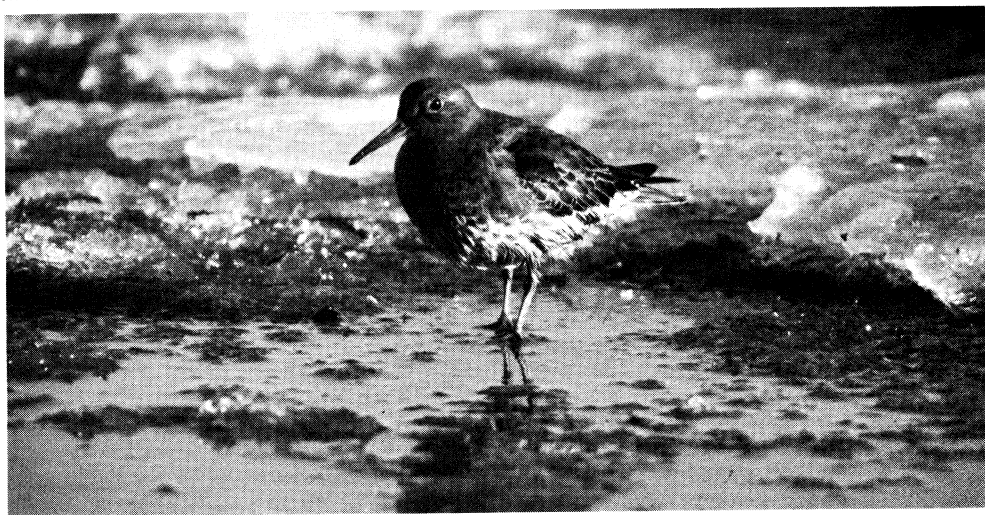

Sortgrå Ryle (*Calidris maritima*). Foto: Morten Strange.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1978	18	26	64	37	76	1	12	41	27	18	14
1979	550	560	80	90	18	1	2	28	10	5	8

Arten er udenfor yngletiden knyttet til klippekyster, hvor den holder til ved den zone, der blotlægges med tidevandets bevægelser. Klippekystrer i Danmark er jo stærkt begrænset, men arten tager til takke med det der ligner: Moler, havne, moræneøerne i det nordlige Kattegat samt naturligvis Bornholm.

I løbet af året kan der iagttages en forskydning i artens geografiske fordeling, som vi endnu kun delvist kan forklare. Om efteråret ses hovedparten af fuglene langs den jyske vestkyst. Antallet er her rimeligvis afhængigt af mængden af vestenvind. Overvintring finder fåtalligt sted ved fiskerihavne og moler ved vestkysten, men også på flere lokaliteter i de indre farvande - blandt de mere traditionelle er Saltholm, Christiansø, Bornholm samt Hirsholmene. Forårstræk ses bl.a. på Hirsholmene med en kulmination så sent som i maj (måske fugle der har overvintret på Sveriges vestkyst?). Den invasionsagtige forekomst i jan-feb 1979 i Nordjylland skyldes kuldeflugt formodentlig fra Sydnorge. Fuglene sås især omkring Hirtshals med maks. 110 ex d. 23/1 1979.

Sortgrå Ryle (*Calidris maritima*). Foto: Kurt Prentow.

KÆRLØBER (*Limicola falcinellus*)

1978

I alt 54 fugle, heraf som noget usædvanligt 8 forårs/sommerdagtagelser. Efterår: Første 16/7 1, 33 i august og 9/9 1 NJ som sidste og eneste vest for Store Bælt.

NJ: 9/9 1 Langholm-lagunen ved Aggersborg.

S: I alt 47 fugle, heraf 5 forår: 20/5 1 Borreby Møse, 27/5 3 Ølsemagle Strand, 29/6 1 Aflandshage. Efterår: 16/7 2 Præstø Fed, max. 18/8 5 Ishøj Strand og sidste 19/8 1 Ishøj Strand.

LFM: Forår: 21/5 2 Ulvshale Nordstrand. Efterår: 12-13/8 1 juv. og 19/8 1 ad. begge Stege Sukkerfabrik.

B: 18/5 1 Christiansø og 18/8 1 Salthammer.

1979

I alt 30 fugle, heraf tre ult. maj, resten i perioden 18/7 - 4/9.

NJ: 3/8 1 Ulvedyb.

VJ: 21/5 1 Mandø, 22/8 3 og 23/8 4 begge Tipperne.

ØJ: 22/7 1 Samsø.

S: I alt 20 fugle, heraf en forårsdagtagelse: 24/5 2 Kongelunden. Efterår: Første 18/7 1 Ølsemagle Strand, max. 1-2/9 4 og sidste 3-4/9 2 begge Aflandshage.

	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP
1978	7	1	13	33	1
1979	3	0	2	19	6

Normalt trækforløb i 1978, - dog flere fugle end normalt. I 1979 normalt trækforløb, dog usædvanligt med hele 10 fugle i Jylland.

ENKELTBEEKASIN (*Limnocyptes minimus*)1978

I alt 140 fugle, heraf 25 vinter/forår.

- NJ:** I alt 48 fugle, heraf 6 i perioden 12/1 - 19/2. Første efterår 23/7 1 Lund Fjord, max. 16/9 14 Valsted Engen og sidste 10/12 1 Rubjerg Knude.
- VJ:** I alt 23 fugle, heraf 5 forår: første 4/4 1 og sidste 16/5 1 begge Tipperne. Efterår: Første 7/10 1 Vest Stadil Fjord, max. 17/10 8 og sidste 31/10 1 begge Tipperne. Desuden 25/2 1 Hjortkær.
- ØJ:** I alt 29 fugle. Vinter: 7/1 1 Kysing Fjord og 16/2 1 Døde Å. Forår: 1/4 2 Kysing Fjord og 10/5 2 Døde Å. Efterår 23: Første 1/10 1 og sidste 17/11 1 begge Døde Å.
- F:** I alt 6 fugle, alle efterår: Første 12/10 1 Kelds Nor og sidste 17/12 1 Monnet, Tåsinge.
- S:** I alt 26 fugle, heraf vinter: 26/1 1 og 8/2 1 begge Aflandshage. Forår: Første 6/4 1 Jægerspris Nordskov, max. 21/4 3 Vallensbæk Mose og sidste 23/4 1 Kongelunden.
- LFM:** I alt 6 fugle, alle efterår/vinter: Første 27/9 1 Magleby og sidste 3/12 1 Ulvshale Nordstrand.
- B:** 9/10 2 Christiansø.

1979

I alt 130 fugle, heraf 9 vinter/forår.

- NJ:** I alt 58 fugle, heraf 2 vinter/forår: 1/1 1 Erslev Kær og 10/4 1 Vesløs Vejle. Efterår/vinter: Første 15/9 2 Villerslev, max. 12/10 7 Ulvedyb og sidste 28/12 1 Bjørnbæk ved Bindslev.
- VJ:** I alt 22 fugle, heraf tre i april: 7/4 1, 18/4 1 og 24/4 1 alle Tipperne. Efterår: Første og max. 16/9 3 Tipperne. Vinter: 13/1 1 Esbjerg Havn og 17/11 3 Velling Bugt og 1 Fourfeldt.
- ØJ:** 7/10 17 fugle, samt 3 udaterede alle Brabrand Sø.
- F:** 8/9 1 Kelds Nor.
- S:** I alt 23 fugle, heraf en forår: 25/3 1 Vaserne. Efterår/vinter: Første 6/10 1 Aflandshage, max. 3/11 4 Enø og sidste 31/12 1 Jægerspris Nordskov.
- LFM:** 6/10 1 Bøtø Nor, 27/10 1 og 3/11 1 Ulvshale Nordstrand, samt 23/11 1 Fængers Vænge.
- B:** 5/4 1 og 21/4 1 Grasholmen, samt 6/10 1 Melsted.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1978	6	6	0	12	3	1	1	2	62	12	10
1979	2	0	1	6	0	0	0	9	92	18	3

Fordelingen af iagttagelser er typisk med langt flest efterårsfund, hvor oktober er bedste måned (jfr. Preuss 1977). Vinter/forår 1978 er formodentlig over middel. Det nordjyske fund fra juli 1978 er usædvanligt.

TREDÆKKER (*Gallinago media*)1978

I alt 12 fugle, heraf 4 i maj og resten fra efteråret.

- NJ:** 18/8 1 Bygholmengen, 30/8 1 Mastrup og 1/10 1 Villerslev.
- VJ:** 25/5 1 og 4/9 1 begge Tipperne, samt 3/9 1 Hjortkær.
- SJ:** 20/8 1 Rinkenæs Bugt.
- F:** 11/11 1 Maden, Helnæs.
- S:** 18/5 1 Saltholm og 11/5 2 Hovvig.

1979

I alt 14 fugle, heraf 2 fra foråret.

- NJ:** I alt 8 fugle, heraf 2 forår: 25/4 1 Råbjerg Sø og 15/5 1 Lund Fjord. Efterår: Første 23/7 1 Elling Å og sidste 14/10 1 Agger Tange.
- SJ:** 6/8 2 og 20/8 1 Stolbro Næs, samt 8/9 2 Højer Forland.
- LFM:** 16/10 1 SW Hyllekrog.

	APR	MAJ	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV
1978	0	4	1	3	2	1	1
1979	1	1	1	6	2	3	0

Hele fire fugle i maj 1978 er usædvanligt. Efterårskulminationen ult.aug./-pri.sep. normal. November-fundet fra Fyn er usædvanlig sent.

ODINS

1978

I alt 6

- NJ:** I 4/13
- VJ:** 5/13
- ØJ:** 6/13
- SJ:** 12/13
- F:** 1/13
- S:** 1/13
- LFM:** 1/13
- B:** 3/13

Forår
hove
end
væse
(195
nedt
sep.
Chri
gæng
de u
den

1978
1979

THO

1978VJ:

An
ar
i

ODINSHANE (Phalaropus lobatus)1978

I alt 68 fugle.

NJ: I alt 20 fugle, heraf 5 juni/juli: Første 4/6 1 Ry8, Kytterne og 2/7 1 adult hun Jerup Strand. Fra efteråret: 12/8 2 Ulvedybte til 13/9 1 hun Bygholm, max. 9/9 9 Aggerrange.

VJ: 5/9 2 Tipperne.

ØJ: 6/9 1 Fårup Sø.

SJ: 16/9 1 Siltoft, Højer Forland.

F: 12/8 2 Klise Nor, 13/8 1 Helle Nor og 9/9 1 Tryggelev Nor.

S: I alt 26 fugle, heraf 6 i juni. 3/6 5 Ølsemagle Strand og en sen 17/6 1 han Af-landshage. Efterår: Første 24/7 1 Præstø Fed, max. 14/9 4 Selsø og sidste 26/9 1 Ølsemagle Strand.

LFM: I alt 9 fugle, heraf juni: 18/6 1 Bøtø Nor. Efterår: Første 28/8 1, max. 3/9 4 begge Bøtø Nor og sidste 5/9 2 Ulvshale Nordstrand.

B: 3/9 2 Bro Odde, 16/9 2 Dueodde og 23/9 1 Hammeren.

1979

I alt 43 fugle.

NJ: 21/5 1 hun Vejlerne, 31/8 4 Aggertange og 11/9 1 SSW Rubjerg Knude.

RK: I alt 26 fugle, heraf tre forår: 15/5 1 ad. han Værnet og 22/5 1 han + 1 hun Tipperne. Efterår: Første 17/7 1 ad., max. 22/8 9 juv og sidste 12/9 1 juv. alle Tipperne.

S: I alt 11 fugle, heraf to forår: 4-11/6 1 hun Aflandshage og 7/6 1 Ishøj Strand. Efterår: Første 7/7 1 Kalløgård, max. og sidste 8-10/8 2 Tissø.

Forårsfuglene i 1978 bemærkelsesværdigt sene. De mange septemberfugle var hovedsagelig juvenile. I 1979 normalt forårstræk. Efterårstrækket tidligere end normalt, - mange adulte fugle. Det foreliggende materiale stemmer i al væsentlighed overens med konklusionerne om trækforløbet i Christensen (1956): Forårstræk fra 13/5 - 11/6, enkelte overskommende (eller tidligt nedtrækkende!!) ult. jun. - pri. jul.. Efterårstræk især med. aug. - ult. sep. der hovedsageligt består af juv. fugle (85 %).

Christensens undersøgelse omfatter i alt 192 fugle, hvilket er alle tilgængelige oplysninger fra 1890 - 1955. Til sammenligning er der i nærværende undersøgelse registreret 111 fugle på blot 2 år. En god illustration af den rivende udvikling som feltornitologien har gennemgået de seneste år.

	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP
1978	0	11	3	10	45
1979	4	2	5	29	3

THORSHANE (Phalaropus fulicaria)1978

VJ: 15-16/9 2 Hvide Sande.

1979

I alt 7 fugle.

NJ: 15/9 1 rst. Roshage, 29/9 1 Hanstholm, 27/10 1 rst. Roshage og 7/11 1 trk. Rubjerg Knude.

RK: 22-23/10 1 rst. Hvide Sande.

S: 6/10 1 rst. Køge Nordstrand og 29/10 1 rst. Køge Sønakke.

Artens forekomst er ganske variabel og alle forekomster ligger indenfor artens normale optræden. Begge år indgår i behandlingen af artens forekomst i Norden (Schimann 1983).

MELLEMKJOVE (*Stercorarius pomarinus*)1978

I alt 72 fugle.

NJ: 3/8 - 16/11 i alt 58 fugle, max. 16/11 11
trk. N Hirtshals.
SJ: 13/8 1 Højer Sluse.
S: 11/9 - 16/11 i alt 10 fugle,
max. 12/11 2 Præstø Fed.
B: 19/10 1 Hammeren.

1979

I alt 76 fugle.

NJ: 2/8 - 27/11 i alt 65 fugle,
max. 21/9 7 Skagen og 21/10 7 Hanstholm.
VJ: 21/8 1 Sønderho og 28/9 1 Søndervig.
F: 29/7 1 Kelds Nor.
S: 14/9 - 27/11 i alt 6 fugle,
max. 27/11 2 juv. trk. W Gilleleje og Rørvig.

I 1978 er der for NJ's vedkommende tale om det hidtil bedste efterår med 2 kulminationer hhv. med.sep. og med.nov. (sent) i forbindelse med kraftige østgående lavtryk. Bornholmerkjoven er anden iagttagelse på øen. I 1979 er 90 % af efterårets Mellemkjover iagttaget langs den jyske vestkyst, hvor Nordjylland atter står for langt de fleste observationer. De to maxima i NJ ligger udenfor perioder med kraftig vestenvind. Skagen dominerer tilsyneladende ikke NJ-materialet for Mellemkjover i samme grad som for Almindelig Kjove og Storkjove. Fuglen ved Kelds Nor er første iagttagelse for Lange-land. Alt i alt to meget fine efterår for arten.

ALMINDELIG KJOVE (*Stercorarius parasiticus*)1978

Forår: I alt 61 fugle.
Efterår: I alt 971 fugle.

NJ: 5/5 - 17/6 i alt 49 fugle, max. 17/6 8
Skagen.
1/7 - 11/11 i alt 705 fugle, heraf 489 Skagen,
max. 27/8 82 Skagen.
VJ: 12/7 - 10/9 i alt 44 fugle,
max. 10/9 12 Husby Klit.
SJ: 13/8 - 31/10 i alt 5 fugle.
F: 22/8 1 Gulstav Mose, 9/9 1 Klise Nor og
13/9 1 Brændegårds Sø.
S: 21/4 - 30/6 i alt 10 fugle max. 22/4 4
Gilleleje.
5/7 - 29/10 i alt 176 fugle, heraf 90 Rørvig,
max. 16/9 18 Rørvig.
B: 16/4 og 8/5 1 Hammeren.
30/7 - 24/10 i alt 10 fugle, max. 24/10 2
Dueodde.

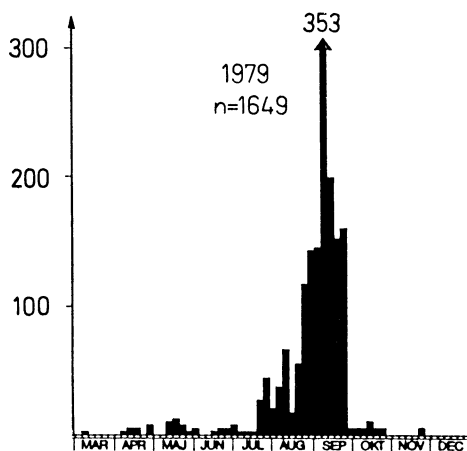
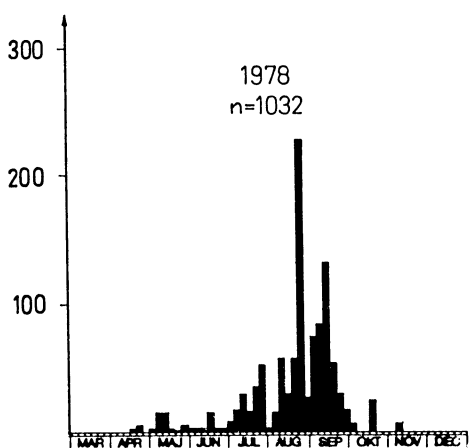
1979

Forår: I alt 40 fugle.
Efterår: I alt 1643 fugle.

NJ: 18/4 - 30/6 i alt 33 fugle,
max. 17/5 5 og 24/5 5 Skagen.
Samt 1/7 - 21/10 i alt 1359, heraf 1043 Skagen,
max. 15/9 91 Skagen.
VJ: 26/7 - 24/8 i alt 21 fugle,
max. 24/8 11 Hvide Sande.
ØJ: 10/4 1 Fornæs og 15/10 1 Juelsminde.
SJ: 15/8 1 Højer Forland.
S: 11/3 - 20/5 i alt 5 fugle.
1/7 - 27/11 i alt 214 fugle, max. 15/9 39 Rørvig.
LFM: 6/8 - 7/10 i alt 32 fugle,
max. 15/9 7 Gedser.
B: 19/4 1 Hammeren og 4/8 - 25/9 i alt 5
fugle.

1978 blev det bedste efterår hidtil i NJ, hvor Skagen med 68 % af NJ-totalen manifesterer sin status som Danmarks anden store kjovelokalitet ved siden af Blåvand. 50 % af iagttagelserne fra Sjælland er set ved Rørvig, som uden tvivl er Østdanmarks bedste kjovelokalitet. I øvrigt flere end normalt i de indre farvande, især ved Gedser. Kulminationen faldt forskelligt i Øst- og Vestdanmark - i NJ ult.aug. og på Sjælland med.sep. (f.eks. kun 9 Kjoever på Skagen 16/9). Selv med manglende aktivitet ved Blåvand uden tvivl et stort efterår.

I 1979 var aktiviteten på landsplan stort set uændret, og med en forøgelse af antallet af fugle på 39 % har dette efterår et sydtræk af Kjøver af rekordagtigt omfang. Kulminationen var modsat 1978 ret ensartet over hele landet og faldt sammen med stormfuldt vejr fra vest med sep. med den 15. som "dagen" ved Skagen, Rørvig og Gedser. I Østdanmark fortsætter årstotalen med at stige tilsyneladende med tyngdepunktet ved Rørvig. Nævnes bør dog 6/9 14 juv. trk i en flok ved Præstø Fed. De extreme yderdatoer på Sjælland (11/3 - 27/11) må være tæt på yderpunkter for en art, som overvintre syd for Europa.

Almindelig Kjøve/Arctic Skua (*Stercorarius parasiticus*)
Observationer i 5 dages perioder.
Observations in 5 day periods.

STORKJØVE (*Stercorarius skua*)

1978

I alt 47 fugle.

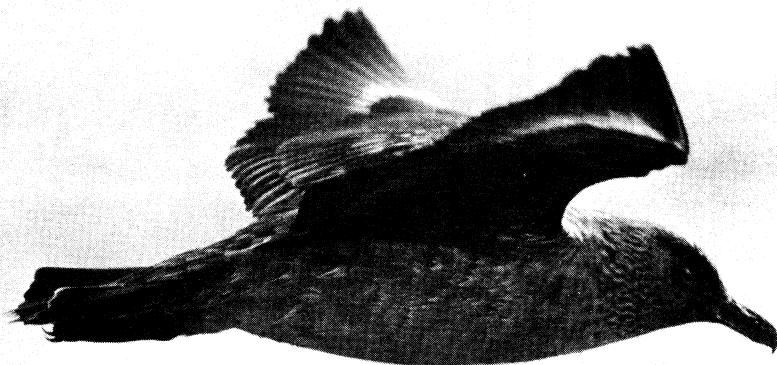
- NJ: 17/7 - 16/11 i alt 44 fugle, heraf 26 Skagen, max. 27/8 4 Skagen.
S: 23/7 1 Kongelunden og 23/10 1 Ishøj Strand.
LFM: 22/10 1 Gedser.

1979

I alt 161 fugle.

- NJ: 10/3 1 Sønder Lem Vig.
1/7 - 21/10 i alt 141 fugle, heraf 125 Skagen, max. 14/9 40 W Skagen.
VJ: 24/7 - 20/10 i alt 15 fugle, max. 28/8 7 N Hvide Sande.
SJ: 28/9 1 Rømdæmningen.
S: 9/8 1 Aflandshage, 14/9 1 og 19/9 1 begge Gilleleje.

Storkjove (*Stercorarius skua*). Foto: John Larsen.

Total nordjysk dominans. NJ kan efter topåret 1977 klassificere 1978 som et normalt efterår og karakteriserer Storkjoven som "regelmæssig gæst langs Vestkysten". 1979 hidtil bedste år. Tidsmæssig fordeling af fundene i 1979 afslører forekomstens tilknytning til det uafbrudte cyklonvejr i september: Mar. 1, jul. 14, aug. 13, sep. 131 og okt. 2. Forårsiagttagelser er langt fra årlige, og observationen fra 10/3 1979 er tilmed første indlandsobs. af Storkjove (Vikkelsø-Rasmussen 1981).

DVÆRGMÅGE (*Larus minutus*)

1978

I alt 2961 fugle.

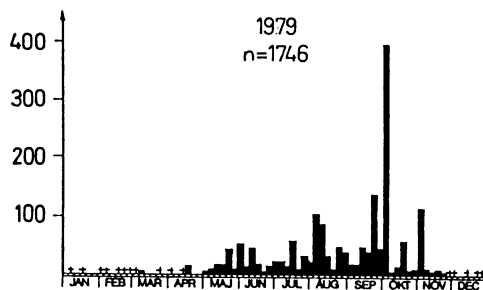
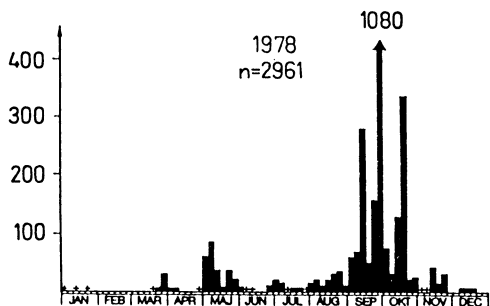
NJ: 22/1 - 22/11 i alt 326 fugle, max. 15/9 28 Skagen.
VJ: 13/5 - 20/10 i alt 54 fugle, max. 23/5 33 Velling Bugt.
ØJ: 16/5 - 31/8 3, i alt 3 fugle.
SJ: 22/8 1 juv. Holstrup Sø og 13/9 1 Højer Forland.
F: 29/3 - 21/10 i alt 113 fugle, max. 4/5 19 ad. Tryggelev Nor.
S: 1/1 - 26/12 i alt 589 fugle, max. 24/9 47 Kongelunden.
LFM: 11/1 - 21/12 i alt 1543 fugle, max. 1/10 750 Gedser.
B: 25/3 - 24/11 i alt 332 fugle, max. 16/9 156 Dueodde.

1979

I alt 1754 fugle.

NJ: 31/1 - 27/11 i alt 467 fugle, max. 4/6 34 Vejlerne.
VJ: 20/5 - 23/9 i alt 63 fugle, max. 25/5 11 2K Tipperne.
ØJ: 12/6 - 11/11 i alt 11 fugle, max. 1/11 2 ad. + 1 juv. Løverodde.
SJ: 6/5 - 11/11 i alt 6 fugle, max. 20/10 2 Kogene.
F: Ingen oplysninger.
S: 10/3 - 15/12 i alt 300 fugle, max. 4/11 50-52 trk. og 10-12 rst. Køge Havn.
LFM: 16/4 - 18/11 i alt 829 fugle, max. 195 trk. Gedser.
B: 6/1 - 19/9 i alt 70 fugle, max. 17/9 15 rst. Korsodde.

Artens nærmeste, væsentlige ynglepladser er beliggende i Rusland. Hovedforekomst i Danmark er i landets sydøstlige del omkring Østersøen, og kan kædes sammen med bevægelser mellem det russiske yngleområde og det atlantiske vinterkvarter. De store tal fra Gedser overstiger langt, hvad vi tidligere har kendt til artens antal i danske farvande. Kulminationen ved Gedser falder lidt sent iflg. en stor tysk undersøgelse af rastende fugle omkring L'beck, idet kulminationen her sker i starten af september (Schitt 1979).

Dvärgmåge/Little Gull (*Larus minutus*). Observationer i 5 dages perioder.
Observations in 5 day periods.

GRÅMÅGE (*Larus hyperboreus*)1978

I alt 137 fugle.

NJ: 2/1 - 31/12 i alt 125 fugle.,
 max. 10/3 5 Skagen.
 VJ: 15/1 - 2/12 i alt 7 fugle.
 S: 2/5 1 Gilleleje.

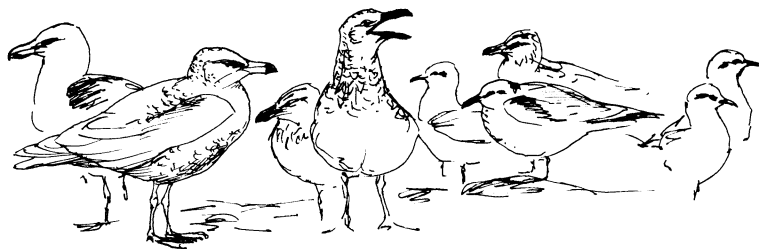
1979

I alt 170 fugle.

NJ: 4/1 - 30/12 i alt 137 fugle.
 max. 5/2 4 Hirtshals.
 VJ: 9/4 - 10/12 i alt 11 fugle.,
 max. 6/5 3 Thorsminde.
 F: 21-23/6 1 Kelds Nor.
 S: 7/1 - 31/3 i alt 7 fugle,
 max. 2/3 2 Aflandshage, 11/11 1 Aflandshage,
 27/11 1 Gilleleje og 3/12 1 Aflandshage.
 B: 26/1 - 3/6 i alt 10 fugle,
 max. april 2 Nexø. 19/4 - 21/4 og 30/5 - 3/6 1
 Christiansø. 1. obs. for øen.

Gråmågens forekomst i Danmark er udpræget knyttet til den jyske vestkyst. 92 % af det foreliggende materiale stammer således herfra, hvoraf igen hovedparten er fra de tre store nordjyske fiskerihavne: Hirtshals (39 %), Hanstholm (17 %) og Skagen (13 %). Bemærk endvidere, at der ikke fra de her behandlede år foreligger materiale fra Blåvandshuk. Første halvår af 1979 sås forholdsvis mange fugle ved Sjælland og Bornholm. Dette kan sikkert tilskrives isvinteren, hvor fugle fra Østersøen koncentrerer sig mod syd. Forekomsten af Gråmåger ved Stockholm er påvist at hænge sammen med vinterens streghed (SOF 1973).

Arten ses især i månederne januar til marts, men kan træffes året rundt. Færrest fugle ses i månederne juni til august.

SANDTERNE (*Gelochelidon nilotica*)1978

Mindst 13 fugle iagttaget.

NJ: 25/4 - 22/7 min. 8 fugle på ynglelokalitet, herudover 24/5 1 Skagen.
 VJ: 4/5 1 og 23/6 1 på 2 lokaliteter.
 SJ: 19/8 2 på en lokalitet.

1979

Mindst 21-23 fugle iagttaget.

NJ: 8/4 - 9/8 min. 8 fugle på ynglelokalitet, samt 8/4 1 trk. Agger Tange.
 VJ: 6/5 - 14/8 op til 5 fugle på ynglelokalitet, samt 6/5 2 Vest Stadil Fjord.
 SJ: 6/5 2 N Astrup Enge og 28/7 4 på en lokalitet.

Det er umuligt at konkludere noget ud fra materialet, men sandsynligvis var 1979 et bedre år end 1978. Sandternen den 8/4 er den hidtil tidligste i Danmark.

ROVTERNE (*Sterna caspia*)1978

I alt min. 69 fugle.

- NJ:** To forårsobs: 5/5 1 Bygholm Vejle. 17/6 2 Skagen. Fra efteråret kun fra Aggertange: 28/7 1 ad, 30/7 3, 3/8 1 ad, 19/8 1.
- VJ:** 4/7 - 12/8 1 Velling Bugt og 14/8 2 Fiil Sø.
- ØJ:** Med. jun. 1 Mørke Kær.
- S:** Flere maj-juni fund: 22/5 1 ad N Charlottenlund, 5/6 2 Ø Gundsømagle Sø, 6/6 1 Gurte Sø, 16/6 1 Ø Gundsømagle Sø, 27/6 1 ad NNØ Ølseagle Revle. Juli til 15/9 min. 22 fugle, max. 2 ved flere lejligheder.
- LFM:** 21/5 1 trk. Ålebæk Strand, og 21/7 1 trk. Sillestrup Strand.
- B:** 13/5 - 14/5 1 Christiansø. 24/7 - 9/9 i alt 25 fugle, max. 29/7 5 S Hammere 2/9 5 W Dueodde.

1979

I alt min. 80 fugle.

- NJ:** 5/5 2 Agger Tange.
- VJ:** 9/7 - 4/9 min. 5 fugle, max. 29/7 - 9/8 2 Tipperne og 14/8 2 Fiil Sø.
- F:** 13/7 1 Kelds Nor og 14/7 1 Tryggelev Nor, (samme ?).
- S:** 27/5 3 S Stigsø, 5/6 1 trk Gløse samt flere fra Aflandsbøge: 5/6 1 rst, 14/6 2 rst, 24/6 2 trk. Fra juli til 18/8 min. 7 fugle.
- B:** 1/8 - 24/9 i alt 56 fugle, heraf 44 Dueodde, max. 5/8 10 W Dueodde.

1978 var et helt normalt år med 75 % af iagttagelserne fra juli og august og næsten halvdelen af fuglene noteret på gennemtræk ved Dueodde. Med minimum 31 fugle var 1979 et af de bedre år i moderne tid, hvilket især skyldes stort træk ved Dueodde (B) i august måned.

Østersøens bestand af Rovterner er på 2-2500 par. Bestandens trækforhold er blevet nøjere undersøgt (Staav 1980, 1985, Kilpa & Saurola 1984), og det er interessant, at se artens forekomst i Danmark i lyset heraf:

Arten bemærkes kun meget sjældent under forårstrækket i Danmark, som derfor må gå meget direkte til ynglepladserne. Her er æglægningen allerede i gang omkring 20/5. De relativt regelmæssige danske 'forårsfund' fra ult.maj - pri.juli må derfor formodes at være omstrefende ikke-ynglende fugle.

Ungerne bliver flyvefærdige i midten af juli, men de er stadig afhængige af forældrefuglene under trækket. Det er derfor ikke usædvanligt, at se gamle Rovterner med 1-2 pibende juvenile 'på slæb' under trækket i Danmark.

Samtidig med at ungerne bliver flyvefærdige, sker der tilsyneladende en forringelse af fødetilgængeligheden i Østersøen, idet fiskene begynder at gå så dybt, at Rovterne ikke kan fange dem. Dette får en del af bestanden til at starte trækket sydpå, hvor Middelhavet kan nås allerede i starten af august efter en åbenbart direkte overflyvning af Østeuropa. En anden del af bestanden flytter ind til næringsrige indsøer. Ved Mälaren/Hjälmaren, Tåkern og andre søer i Midt-Sverige kan der derfor ult.juli med.aug. ses Rovterneflokkene på regelmæssigt 20-30 fugle og helt op til 60-70 fugle. Forekomster i Danmark er antalmæssigt meget mindre, men hovedparten af de danske sensommerfund hænger utvivlsomt sammen med dette træk til indland-slokaliteter. På de lokaliteter i Danmark, hvor Rovternen optræder mest regelmæssigt, er det karakteristisk, at fuglene fortrinsvis optræder i denne periode fra (med-)ult.juli - med.august. Det direkte træk mod Middelhavet ses i sagens natur næsten udelukkende ved Bornholm, og her fortrinsvis ved Dueodde.

Hovedovervintringsområdet ligger i oversvømmelseszonen (inundation zone) omkring Niger-floden i Vestafrika, dvs. Rovterne også krydser Sahara-ørkenen.

Rovterne (*Sterna caspia*). Foto: Per Schiermacher Hansen.

DVÆRGTERNE (*Sterna albifrons*)

1978

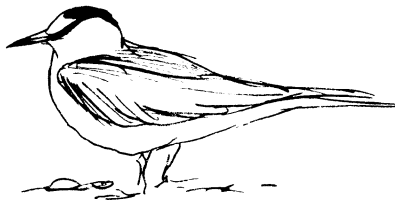
I alt 155 fugle uden for ynglelokaliteterne.

- NJ:** 3/5 - 16/8 i alt 38 fugle,
max. 7/5 9 Agger Tange.
VJ: 27/5 2 Vest Stadil Fjord og 29/5 15 Nissum
Fjord.
ØJ: 28/5 - 18/8 i alt 11 fugle,
max. 12/7 4 Horskær.
SJ: ? - 13/10 i alt 10 fugle,
max. 11/7 4 Juvre Enge.
S: 4/5 - 30/8 i alt 63 fugle,
max. 9/7 44 Tissø.
B: 12/5 1 Salthammer.
10/8 - 16/9 i alt 15 fugle, max. 3/9 8 W Dueo-
de.

1979

I alt 163 fugle, udenfor ynglelokaliteter.

- NJ:** 21/4 - 21/9 i alt 19 fugle, max. 20/6 -
26/6 7 Jerup Strand.
VJ: 20/7 - 10/8 1-2 Tipperne.
ØJ: 19/5 - 28/7 i alt 11 fugle,
max. 28/7 3 Kysing Fjord.
SJ: 30/4 - 7/8 i alt 26 fugle, max. 7/8 13
Højer Forland. 10 ynglefund.
S: 2/5 - 8/10 i alt 85 fugle,
max. 14/7 45 Tissø.
LFM: 1 ynglepar.
B: 27/7 - 12/8 i alt 21 fugle,
max. 5/8 5 W Dueodde.

Bortset fra Tissø-iagttagelsen blev der set utroligt få Dværgterner i 1978. En del af observationerne (især fra NJ) er dog uden tvivl strejfende ynglefugle. Der er publiceret 30 sikre ynglepar uden for Sjælland (desværre et ufuldstændigt materiale herfra). 13/10 1978 er en meget sen sidste dato. I 1979 kan ynglebestanden ikke vurderes med sikkerhed af det nærværende materiale. Desværre indeholder Sjællandsrapporten kun max-tal samt første og sidste iagttagelse. Den sene obs 8/10 1979 var en gammel fugl.

SORTTERNE (*Chlidonias niger*)1978

I alt 341 fugle udenfor ynglelokaliteterne.

- NJ:** 22/4 - 26/9 i alt 21 fugle,
max. 13/8 4 Ove Sø. 67-77 ynglefund.
VJ: 20/5 - 2/8 i alt 13 fugle,
max. 2/8 9 Gammel Gab.
ØJ: 6/5 - 7/8 i alt 5 fugle.
SJ: 7/5 - 19/9 i alt 30 fugle. F8 på yngle-
pladserne.
S: 4/5 - 30/6 i alt 153 fugle, max. 22/5 30
Gundsømagle Sø og 30 Gurre Sø.
1/7 - 1/10 i alt 130 fugle, max. 27/8 25 trk.
Kongelunden.
LFM: 6/5 - 14/5 i alt 4 fugle,
max. 14/5 2 Bogø Fyr. 14/8 - 18/9 i alt 11
fugle.
B: 20/8 1 Hammeren og 3/9 1 Dueodde.

1979

I alt 628 fugle uden for ynglepladserne.

- NJ:** 22/4 - 19/9 i alt 13 fugle,
svag stigning i ynglebestanden
VJ: 9/5 - 30/8 i alt 45 fugle,
max. 15/8 15 Stadil Fjord.
ØJ: 8/5 - 16/8 i alt 76 fugle,
max. 16/8 20 Fårup Sø og 16 Kysing Fjord.
SJ: 21/4 - 20/6 i alt 59 fugle,
max. 16/5 22 Gundsømagle Sø.
2/7 - 19/9 i alt min. 281 fugle,
max. 15/8 131 trk. Ølsemagle/Køge.
LFM: 2/6 - 2/9 i alt 13 fugle,
max. 2/9 3 trk. Gedser
B: 2/6 - 11/8 i alt 6 fugle.

I 1978 domineres forårs- og efterårstrækket af Sjælland. Antallet af træk-
kende fugle var i 1979 større end i 1978, især den 15/8 hvor der er regist-
reret et stort træk ved både Jyllands vestkyst og ved Sjællands østkyst.

LOMVE (*Uria aalge*)1978

I alt min 493 fugle.

- NJ:** 28/2 - 13/11 i alt 193 fugle,
max. 26/10 166 Roshage.
ØJ: 3/12 1 og 24/12 1 Fornæs.
S: 17/9 - 20/11 i alt 40 fugle, max. 16/11 13
trk. Gilleleje.
LFM: 1/4 1 død Farø. 4. mønske fund.
B: Marts - oktober i alt 258 fugle ved Hamme-
ren.
Ca. 1100 ynglepar på Christiansø, hvor sidste
ynglefugl er set 4/8.

1979

I alt 573 fugle.

- NJ:** 4/1 6/12 i alt 200 fugle,
max. 3/11 44 Skagen.
VJ: 1/12 5 Olieøde Husby Klit.
ØJ: 9/4 1 Fornæs, 17/12 1 Skæring Strand.
SJ: 10/12 1 død Rejsby Forland, ca. 15/12 1
Lakolk.
S: 28/9 - 27/11 i alt 15 fugle, max. 29/9 4
trk. og 27/11 4 trk. alle Rørvig.
B: 14/1 1 Nexø Sydstrand og marts - august i
alt 252 fugle Hammeren.
Ca. 1100 ynglepar på Christiansø, sidste fugl
set pri. aug..

Formodentlig normal forekomst hvert år. Se under alk for nærmere kommentar.

ALK (Alca torda)

1978

I alt mindst 2518 fugle.

NJ: 4/1 - 16/11 i alt 309 fugle, max. 19/10 66 trk. Rubjerg Knude.
 VJ: Ingen oplysninger.
 ØJ: 29/10 - 9/12 i alt 2048 fugle, max. 24/11 838 trk. Fornæs.
 SJ: 12/3 1 død Højer Sluse.
 S: 18/9 - 19/11 i alt 113 fugle, max. 26/10 26 Rørvig.
 LFM: 8/4 - 17/10 i alt 7 fugle, 3 døde Møn og 17/10 4 trk. Gedser.
 B: Marts - juli i alt 43 fugle, og 17/10 1 Hammeren. Sidste ynglefugl på Christiansø 13/8 og 11/10 1.

1979

I alt mindst 361 fugle.

NJ: 3/1 - 27/11 i alt 134 fugle, max. 4/11 24 Skagen.
 VJ: 1/12 3 oliedøde Husby Klit.
 ØJ: 6/1 - 11/6 i alt 159 fugle, 6-7/1 90 rst. Lillebælt.
 SJ: 15/4 1 død Sønderstrand, 10/12 1 død Rejsby Forland.
 S: 29/7 - 27/11 i alt 21 fugle, max. 21/10 4 Gilleleje og 27/11 4 Rørvig.
 B: Feb. - aug. i alt 50, max. 5/8 4 Dueodde. Christiansø: maksimalt 100 ynglepar (mod tidligere 200 par). De sidste ynglefugle set primo august.

Materialet er for spinkelt til for alvor at kaste lys over artens forekomst i danske farvande, men arten ser ud til at være markant hyppigere i Kattegat end lomvien. De kommende år vil forhåbentlig medvirke til øget viden om arten.

TEJST (Cepphus grylle)

1978

I alt 210 fugle.

NJ: Yngleoptællinger: 97 par Hirsholmene, 110-136 par Ndr. Rønner, 20 par Deget og 2 par Østerby Havn. Uden for ynglelokaliteterne: 18/6 - 15/11 i alt 69 fugle, max. 19/9 8 Skagen. Mange juv.fugle ult. aug. - sept ved Skagen.
 ØJ: 6/3 - 26/11 i alt 10 fugle, max. 21/11 4 S Fornæs.
 SJ: 16/4 1 Bankel Sø.
 F: 5-6 ynglepar Mejlø.
 S: 8/1 - 25/12 i alt 35 fugle, max. 5/3 12 Havnsø - Sejro.
 LFM: 1/4 - 13/5 i alt 5 fugle, 19/10 1 Gedser og 30/12 25-30 E Klintholm Havn.
 B: 5/5 - 22/10 i alt 25-26 fugle, max. 22/10 7-8.

1979

I alt 612 fugle.

NJ: Yngleoptællinger: 70 par Hirsholmene, 14 par Deget og 76 par Ndr. Rønner. Udenfor ynglelokaliteterne: 15/1 - 27/11 i alt 77 fugle, max. 23/6 6 Skagen.
 VJ: 2/8 1 juv. Hvide Sande.
 ØJ: 31/3 1 As Hoved, 9/4 1 død Moesgård Strand og 16/6 1 Tunø.
 SJ: 15/4 1 død Sønderstranden.
 F: 30/4 8 ad. og 15/5 3, alle Fyns Hoved.
 S: 4/2 - 29/12 i alt 210 fugle, max. 29/12 61 N Køge Havn på 75 minutter.
 LFM: 6/8 1 trk. Gedser.
 B: Jan - 20/12 i alt 306 fugle på strækningen Rønne - Hammeren - Nexø. Især set i januar og februar. Christiansø melder kun om 4 i perioden 13/4 - 25/4 hvilket er ret få.

I 1977 blev landsbestanden optalt til 433-461 par (Asbirk 1978). I 1978 og 1979 blev der kun foretaget optællinger i kolonierne i det nordlige Kattegat. Bestanden på Ndr. Rønner, Hirsholmene og Deget blev decimeret med 35 % fra 78 til 79 på grund af en olieforurening i det sydlige Kattegat januar 1979 (Thun Tank III-katastrofen. Clausager 1979).

Udenfor yngletid er arten svær at registrere, da den ligger spredt og langt til havs. Det store antal ved Køge Havn 29/12 1979 er derfor usædvanligt.

SØKONGE (Alle alle)1978

I alt 16 fugle.

- NJ:** 7/10 - 11/11 i alt 8 fugle,
max. 31/10 2 E og 11/11 2 W, alle Skagen.
Oliedøde: 7/2 - 11/4 i alt 8 på strækningen
Jerup Strand - Klitmøller. 2/12 1 Rubjerg Knude.
VJ: 21/10 1 N Hvide Sande.
ØJ: 29/10 - 26/11 i alt 4 fugle, alle Fornæs.
S: 16/11 3 trk. Gilleleje.

1979

I alt 16 fugle.

- NJ:** 27/2 1 rst Hirtshals, 4/2 1 Stenbjerg.
29/9 - 8/12 i alt 11 fugle, max. 20/10 4 trk.
Ørhage.
Oliedøde: 4/2 - 24/5 i alt 204 på strækningen
Aggertange - Skagen, flest 10/2 - 11/2 67 ved
Gammel Skagen.
VJ: 15/12 1 Ringkøbing.
S: 6/1 1 Liseleje.
B: 2/1 1 N Nørrekås. 3. fund for Bornholm og
den første set i Live.

Antallet af levende fugle var normalt begge år. Det store antal olieramte Søkonger i 1979 langs Skagerrakskysten, sandsynliggør at mange Søkonger overvintrer i denne del af de danske farvande, hvilket ikke tidligere er kendt.

LUNDE (Fratricula arctica)1978

I alt 25 fugle.

- NJ:** 14/6 - 16/6 1 juv Rubjerg Knude,
15/9 - 11/11 i alt 10 fugle, max. 16/10 3 S
Aggertange.
VJ: 3/9 1 N Hvide Sande.
ØJ: 24/10 - 3/12 i alt 6 fugle, max. 24/10 3,
alle Fornæs.
S: 25/10 - 19/11 i alt 7 fugle, max. 25/10 4
W Gilleleje.

1979

I alt 58 fugle.

- NJ:** 19/1 - 27/11 i alt 54 fugle, max. 20/10
18 N Ørhage.
Et sommerfund: 11/7 1 ad Hirsholmene.
VJ: 20/10 1 N Hvide Sande.
ØJ: 9/4 1 Fornæs.
S: 29/9 2 trk. Gilleleje.

1978 et normalt år. I 1979 er der derimod mange, dette skyldes en stor forekomst ved Thykysten.

HULDUE (Columba oenas)1978

130 obs. af min. 9177 fugle.

- NJ:** 4/3 - 4/12 min. 245 fugle. (min. 11 obs.).
Flest i marts 119 - 160 fugle.
VJ: 18/3 - 16/6 3 fugle (3 obs.).
ØJ: 15/4 1 Palsgård.
SJ: 5/3 - 7/8 i alt 7 fugle (3 obs.) samt 3
ynglesteder med ca. 5 par.

1979

Min. 147 obs. af min. 6695 fugle..

- NJ:** Min. 3132 fugle (28 obs.) fra
28/2 - 24/10, flest i april med 280 fugle,
færrest i aug. med nul. Ved Rubjerg Knude trak
243 fugle ialt 1/3 - 12/4, mens 233 fugle trak
ved Skagen 4/3 - 1/6. Max. 8/4 69 trk Rubjerg
Knude, 10/4 45 trk Skagen.

- F:** 26/2 - 8/10 i alt 240 fugle (14 obs.). Fra Fynshoved trak 26/2 - 16/4 i alt 62 fugle, flest 26/2 40. PÅ Dovns Klint trak 26/9 - 8/10 i alt 160 fugle, max. 29/9 94.
- S:** 28/1 - ult. dec. i alt 4059 fugle (min. 89 obs.) samt 2-3 par. Ved Rørvig trak feb. - 24/5 min. 717 fugle. Ved Ishøj Strand trak 18/3 30 WSW som følge af kulde og sne. Kongelunden melder om i alt 1937 fugle i perioden med. sep. - ult. nov.. Følgende vinterfund foreligger: 28/1 1 Gjorslev, 31/1 1 Jægersborg Dyrehave, 19/12 1 Sevedø og med. - ult. dec. 6-8 Kongelunden.
- LFM:** Fra Møn meldes om gennemtræk marts - maj og sep. - okt., men om unormalt få fugle. PÅ Lolland-Falster trak 3/10 - 21/10 i alt 381 fugle, flest 8/10 140 ved Gedser.
- B:** 7/3 - 24/10 i alt 302 fugle (10 obs.), samt mindst 1 ynglepar. Flest 25/3 49 Hammeren og 19/10 75 Dueodde.
- VJ:** 3-4 fugle 20/3 - 18/4 på Tipperhalvøen.
- ØJ:** 240 fugle + 1 par (min. 11 obs.). Træk 4/2 - 10/5. Ved Moesgård trak 106 fugle 5/3 - 10/5, flest 24/3 med 26 fugle. Ved Gjerrild trak 72 fugle 9 - 14/4, max. 9/4 med 26 fugle 2 obs i juli, deriblandt 1 par på Samsø. 11/8 sås 6 fugle Fårup Sø. Sidste 19/10 1 Brabrand Sø.
- SJ:** 18 fugle + yngletal (12 obs.) 12/4 - 6/10. Kun 2 fugle repræsenterer træktalet, resten er nok alle yngletal - der skønnes ca. 5 par på Als-Sundeved.
- S:** 2759 fugle + min. 8 par (61 obs.). I januar 2-6 fugle ved Aflandshage, åbenbart overvintrende. 4/3 - 24/5 i alt 627 fugle, heraf 454 fugle Rørvig 10/3 - 20/5, max. 11/3 med 129 fugle. 25/8 - 10/11 i alt 1949 fugle, heraf 12 49 fugle på 25 dage ved Stigsnes, max. sidste uge i september ialt 250 fugle. 29/9 trak 194 fugle Ishøj Strand. 2/12 1 fugle ved Tystrup-Bavelse Sø, måske også overvintrende.. Øvrige obs fra jun - aug er ynglende eller oversomrende. Der meldes om min. 5-6 par i Sortspættehuller.
- LFM:** I foråret kun fra 2 mulige ynglelokaliteter, heraf 1 på Møn. 6 - 20/10 7 obs. af ialt 307 fugle, flest 7/10 81 fugle Gedser. Ingen efterårsobs. fra Møn.
- B:** Min. 236 fugle (min. 23 obs.), flest i april med ialt 84 fugle Hammeren, hvor 10/4 var bedste trækdag med 44 fugle. 9 - 15/4 sås op til 15 fugle på Chr. Ø. 12/9 - 29/11 ialt 5 fugle, heraf 1 fugl på Chr. Ø.

Foråret 79 var over normalen. Samtidigt blev kulminationen på trækket forskudt mod vest under østenvindsperioden 7-15/4, hvilket de mange eksemplarer i NJ viser.

TURTELDUE (*Streptopelia turtur*)

1978

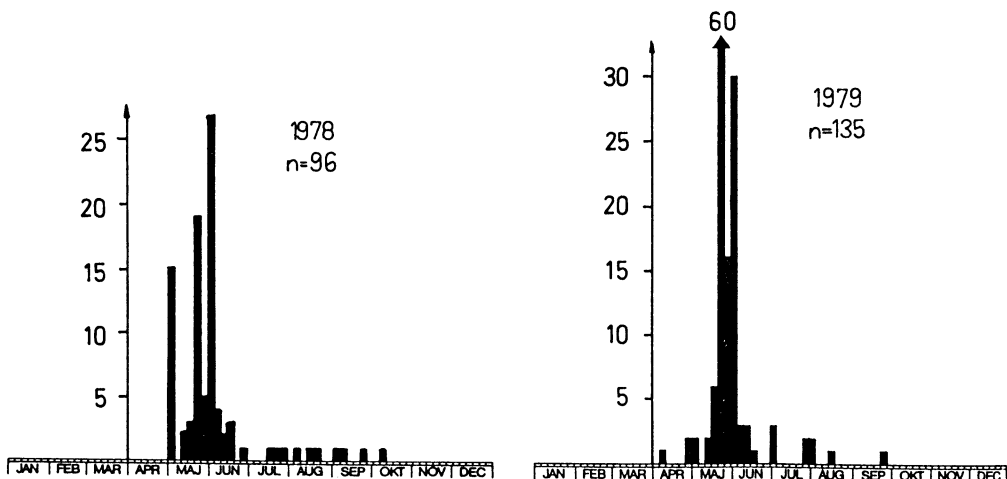
51 obs. af i alt 96 fugle, samt 1 ynglepar.

- NJ:** 1/5 - 9/10 i alt 49 fugle. (16 obs.) heraf 48 ex. på Skagen, max. 2/6 10 Skagen. Desuden 1/9 1 4 sømil fra Skagen.
- VJ:** 17/6 - 26/6 2 ex. (2 obs.).
- SJ:** 1 juli 3 fugle (3 obs.), samt et par på fast ynglelokalitet.
- S:** 20/5 - 10/9 i alt 20 ex. (12 obs.), heraf 12 ex. Gilleleje.
- LFM:** 8/6 - 23/9 3 ex. (3 obs.).
- B:** 15/5 - 23/9 i alt 19 fugle (14 obs.), heraf 11 på Christiansø.

1979

74 obs. af i alt 130 fugle.

- NJ:** I alt 51 fugle i perioden 29/4 - 30/6 og 1 ex. 18/8. Flest 2/6 10 Skagen.
- VJ:** 15/5 - 4/6 i alt 43 fugle, max. 24/5 med 20 ex. Sønderho, Fanø.
- ØJ:** 7/4 1 Fornæs. Tidligt i forhold til øvrige iagttagelser.
- SJ:** 2 hanner på ynglelokaliteter 22/5 er alt fra foråret. 5 fugle (3 obs.) 29/7 - 25/9, sidste 25/9 1 Tøndermarsken er sen i forhold til de øvrige iagttagelser.
- F:** 5/6 1 Knudshoved.
- S:** I alt 12 fugle (12 obs.) maj - 4/7 heraf 7 Rørvig. 4/7 1 SW Ishøj Strand, er sen i forhold til de øvrige fra Sjælland.
- LFM:** I alt 3 fugle (3 obs.) 15/5 - 10/6, alle på Møn, hvor den var jævnlig i Bødkermosen.
- B:** Min. 10 fugle (7 obs.) 20/5 - 11/6, flest 24/5 4 Christiansø, hvor der i perioden 22/5 - 1/6 sås 1-3 ex. stort set dagligt.

Turteldue/Turtle Dove (*Streptopelia turtur*). Observationer i 5 dages perioder. Observations in 5 day periods.

To gode år. Ses især ved forårstrækstederne.

Siden 1. ynglefund i 1918 kun yderligere 1 ynglefund (Dybbro 1978), - dette på trods af at arten er en udbredt ynglefugl tæt på den dansk-tyske grænse.

SLØRUGLE (*Tyto alba*)

1978

Ialt 6 fugle og 3 ynglepar.

- ØJ: 27/5 1 Vorsø.
 SJ: Mindst 2 par på Als.
 F: 1 ynglepar på fast lokalitet på Langeland.
 S: 26/4 2 Amager, 23-28/7, 1 ad Vordingborg, 21/10 1 Kongelunden, og den sidste drev, efter nylig bortgang, død i land ved Aflandshage 21/11. 4 ud af 5 obs er altså fra Amager.
 B: 5/3 1 Rønne.

1979

10 fugle og 1 par (11 obs.).

- NJ: 4 fugle (4 obs.) 2 i Thy, 1 i Vendsyssel og 1 død på Læsø.
 ØJ: 2 fugle, januar og maj.
 SJ: 24/2 1 Asserballe, 1 ynglepar med 2 juv på Als.
 S: 3 fugle (3 obs.). 9/3 1 Sydamager, 11/5 1 fundet død Kongelunden, Amager og 4/6 1 Borreby gods.

Arten er yderst vanskelig at registrere. En nøjagtig oversigt over bestanden kræver givetvis en specialundersøgelse. Ingen forekomster på LFM og B, og meget få, spredt i NJ, VJ, F og S. Især meldes om ynglefund og dødfundne fugle.

KIRKEUGLE (*Athene noctua*)

1978

I alt 31 fugle og 2 par.

NJ: 4 iagttagelser fra april, 4 iagtt. maj, 8 iagtt. juni, 5 iagtt. juli, 2 iagtt. september og 2 iagtt. december, heraf oplysninger fra 12 ynglelokaliteter.

ØJ: 2 yngleoplysninger: 1 par i Jerlev samt 1 par Haraldskær.

F: 5/4 1 Lyø, 25/12 1 Kinderballe på Langeland.

1979

30 fugle og 1 par (min. 18 obs.), indrapporteres specielt i NJ.

NJ: 28 fugle og 1 par (min. 16 obs.) set alle måneder på nær juli og sept.. Er desuden set 6 steder i yngletiden.

Et tilfælde, hvor en Duehøg har taget en Kirkeugle!

ØJ: 1/6 1 Jelling og 1 7/7 i Kastrup Mose.

Indrapporteres yderst tilfældigt, men alle er sikkert ynglefund, og som forventeligt kun obs vest for Storebælt.

Som for Slørugle vil et specialprojekt være nødvendigt.

MOSEHORNUGLE (*Asio flammeus*)

1978

164 obs. af min. 302 fugle.

NJ: 50 fugle (min. 18 obs.) fordelt hele året excl. juni, juli og august, flest i marts med 6 fugle og oktober med 22 fugle.

VJ: 42-52 fugle (min. 10 obs.) fra 27/3 - 27/12, dog ingen 22/5 - 16/10. Største flok på 7 fugle set på Værnet. I efterårsferien trak 20-30 S ved Husby Klit.

ØJ: 19 fugle (13 obs.) fra 22/3 - 22/4 4 fugle og 7/10 - 16/12 15 fugle, flest 7/10 6 fugle Øer.

SJ: 18-19 fugle (9 obs.), heraf 5 fugle 21/1 - 14/5 og 13-14 fugle 11/10 - 10/12 med max. 29/10 med 5 fugle Juvre Enge.

F: 16 fugle (10 obs.), heraf 2 fugle 22/4 (Kelds Nor og Årø), resten 18/10 - 21/11 især på Langeland.

S: Min. 80 fugle (67 obs.), heraf min. 45 fugle jan. - 30/5, 20/7 1 Enø og 1/10 - 17/12 min. 35 fugle. Flest 25/11 med 4-5 fugle Ølse-magle Strand. Rørvig havde 13/10 - 4/11 5-6 fugle.

LFM: 26 fugle (20 obs.), heraf nok flere gengangere. Heraf 4 fugle 23/3 - 30/4 på Møn. 23/8 - 26/12 i alt 22 fugle, heraf flest 21/10 med 5 fugle Gedser.

B: Min. 51 fugle (min. 38 obs.), heraf 12 fugle 17/4 - 23/5 og min. 37 fugle 22/9 - 3/12. Mindst 35 af disse er set på Chr. Ø. Flest sås 8/10 med 2-3 fugle Dueodde, og i perioden 22/9 - 26/10 sås 1-3 fugle pr. dag på Chr. Ø.

1979

Min. 167 obs. af min. 379 fugle.

NJ: Min. 176 fugle (min. 23 obs.) i alle måneder, flest i maj med 50 fugle og oktober med 11 fugle. Skagen: 36 8/4 - 23/5 min. 36 fugle, flest 27/4 med 7 fugle. Rubjerg Knude: 22/10 - 1/12 i alt 8 fugle, max. 12/11 med 3 fugle. Yngleuro rapporteret fra 3 lokaliteter.

VJ: Min. 52 fugle og 9-13 par (min. 25 obs.), flest i foråret: 3/1 - maj 46 fugle, mod 6 fugle (2 obs.) i efteråret. Flest 3/1 10 Ved Skjern Å.

Ynglepar mindst 5 steder, rede med nylagte æg er bl.a. set i aug.

ØJ: 13 fugle (7 obs.), heraf 12 fugle forår med flest 14/4 4 Fornæs. Efterår: 13/10 1 Hassenør.

SJ: 16 fugle (16 obs.), heraf de 15 fugle fra jan. - 26/6. Den eneste i efteråret sås 1/9 ved Bankel Sø, og den var død. Kun 1 obs. i yngletiden (26/6).

S: 93 fugle (68 obs.) og flere formodninger om yngleforekomster.

Forår: 67 fugle. Sommer: Obs fra mindst 4 lokaliteter i juni-juli.

Efterår: 17 fugle. Flest sås feb. - mar. med 6 fugle Fælleden, Holbæk.

LFM: 13 fugle (13 obs.). 12 fugle er fra 1/1 - 4/6 og alle på Møn, mens 6/10 1 Gedser er LF's og efterårets eneste.

B: 16 fugle (15 obs.), heraf 10/4 - 28/5 i alt 9 fugle og 25/9 - 27/11 i alt 7 fugle. 5 forårs og 2 efterårsfugle er fra Chr. Ø.

I NJ meldes om få ynglepar i 78. Efteråret 1978 gav et kraftigt influx, sandsynligvis på grund af gnaveråret.

De mange overvintrende Mosehornugler resulterede i et stort forårstræk i 1979 og flere ynglepar end sædvanligt.

PERLEUGLE (*Aegolius funereus*)1978

S: 4-5/1 1 Frederiksdal Storskov
2/10 1 han fundet frisk død på Lersø Parkalle,
København.

1979

NJ: 1 død ult.mar Skagen.
S: 7/1 - 1/4 1, 6/2 og 25/2 yderligere en
Kongelunden. 17/2 1 fundet død Søborg. 24/2 1
ved Utterslev Mose. 10/11 1 fundet trafikdræbt
på Sjællandsparken.

Mindst 5 fugle er flot, desværre tre døde. Arten er kun årlig på Sjælland og Bornholm (Dybbro 1978).

På Bornholm gjordes landets første helt sikre ynglefund i 79 (Hansen et al. 1981). Der foreligger et tidligere sandsynligt ynglefund fra Nordjylland, hvor 1 juv iagttoges ved Blokhush 18/7 1968.

NATRAVN (*Caprimulgus europaeus*)1978

20 obs. af 77 fugle foreligger.

NJ: 60 fugle i perioden maj - juli, flest i juni med 46 fugle, max. i Vester Thorup Pl. med 9 fugle.

VJ: 2 obs. fra juni i Høgilsgård og Bordrup Plantage.

ØJ: 13/6 2-3 fugle i Frederikshåb Pl., en traditionel ynglelokalitet, er eneste.

SJ: 3/6 1 i Frøslev Plantage.

S: 6/5 - 3/6 i alt 6 fugle

B: 3 fugle (3 obs.) heraf 21/6 1 Bastemose og 1 ringmærket Dueodde og 3/10 1 Øster Sømark.

1979

33 obs. af min. 77 fugle.

NJ: 10 fugle i maj, 28 fugle i juni. Største forekomst var Albæk Klitpl. med 7-8 fugle. 6 andre lokaliteter besøgt.

VJ: 13/6 4 Bordrup Pl..

ØJ: 7 fugle + 4 par (5 obs.) 2 - 20/6, hovedsagelig fra Frederikshåb Plantage.

SJ: 6-28/6 7-8 fugle på 2 lokaliteter.

S: 21/5 - 10/8 i alt 8 fugle. Flere er rastende. 5 hanner har snurret i Gribskov. 10/8 fandtes 1 sovende på en altan på trettende etage i et højhus.

B: 23/5 - 8/8 i alt 11 fugle. I foråret 2 på Bornholm og 8 fugle på Chr. Ø.

8/8 1 på Chr.Ø er eneste i efteråret.

Denne næsten mytiske nataktive fugl er svær at registrere. Kan antallet af snurrende hanner mon sættes lig antallet af ynglepar? Det kunne være spændende med en specialundersøgelse.

ISFUGL (Alcedo atthis)1978

Ialt 191-197 fugle (115 obs.), heraf 4 sikre ynglepar.

NJ: Min 20 obs. af min 70 fugle, heraf 4 ynglefund i Himmerland. Materialet omfatter 20 lokaliteter, og alle måneder i året, flest i oktober med 19 fugle.
VJ: Min. 32 fugle (min. 23 obs.), flest 19/2 med 4-5 fugle Karlsgårde. 6/1 - 22/4 sås 25 fugle, mens resten sås 29/8 - 10/12.
ØJ: Min. 21 fugle (18 obs.) fra alle årets måneder.
SJ: 31-32 fugle (27 obs.). Januar - 6/5 15-16 fulge, 14/8 - 9/12 i alt 16 fugle.
F: 5 fugle (min. 6 obs.) 3/8 - 17/12.
S: 26-27 fugle (22 obs.), heraf min. 17 fugle 1/1 - 4/5 og 9-10 ult.sep - 24/12. Ses næsten kun i nordøstsjælland.
LFM: 22/1 1 i kanalen ved Marienborg, Møn.
B: 8/4 1 Spellingmose, samt 2 i yngletiden i Rønne.

1979

I alt 43 fugle (58 obs.) og 6 sikre ynglepar.

NJ: 14 fugle (min. 12 obs.), flest i januar 8 fugle. I øvrigt kun obs. fra februar, april, maj, september og november måneder. Ingen ynglefund.
VJ: 17/11 1 Fiil Sø og 25/11 1 Karlsgårde.
ØJ: Min. 5 fugle og 5 par (7 obs.). Tilbagegang i yngletal, f.eks. i Kolding Å fra normalt 10 par til nu 2 par.
SJ: 14 fugle (12 obs.), heraf 4 fugle i foråret. Ingen ynglefund.
S: Min 8 fugle og 1 ynglepar (9 obs.) ligelig fordelt forår og efterår. Forsvundet på tidligere yngleplads i Nordsjælland, derimod 1 par + 2 juv i Vestsjælland.
B: 4 - 5/5 1 Øleå.

Antallet af indrapporterede isfugle i 1978 var ganske pænt i betragtning af at alle observationer i Gudenåsystemet (ØJ) var udeladt i lokalrapporterne. På baggrund af den påfølgende isvinter blev 79 et bundår med kun halvt så mange observationer og 80% færre individer end i 1978.

BIÆDER (Merops apiaster)1978

NJ: 1/6 2 Skagen.

1979

NJ: 18/5 1, 1/6 2 og 6/6 2 alle Skagen.
S: 21/5 2 trk Gilleleje og 29/5 1 W Rørvig.

Arten er i dag stort set årlig, men en meget sjælden trækgæst i det sene forår. Regelmæssigheden hænger nøje sammen med de i dag store aktiviteter på de vigtige forårstræksteder.

ELLEKRAGE (Coracias garrulus)1978

ØJ: 28/9 1 ad Baggesholm.
F: 6/5 1 Skovby-Kassemose.
S: 2/6 1 Tåstrup.
B: 27/5 1 ad Dueodde samt 1 uden dato Rønne.

1979

NJ: 8/6 1 ved Sindal.
VJ: 22/5 1 Ndr. Lyngvig.
LFM: 5-6/6 1 Busemarke Mose.
B: 28/5 1 Hundsemyre.

Begge år langt over middel.
 Arten er en sjælden østenvindsinspireret gæst i DK. Arten er ikke iagttaget i Nordjylland eller på Møn siden 73.
 Fundet på Fyn 6/5 er tidligt, hvorimod det østjyske 28/9 er sent (jvfr. Rasmussen 1977).

HÆRFUGL (*Upupa epops*)1978

18 obs. af 19 fugle.

NJ: 5/5 1 Læsø.

VJ: 12/9 1 Blåvand.

S: 30/4 1 Bjergene, Odsherred, 5/5 1 Ø Gillemøje, 7/5 1 Kongelunden, 8/5 1 Svogerslev, 13/5 1 Delhoved Skov og 14/5 1 Næstved.

LFM: LF: 13/5 1 Bøtø Nor.

M: I alt 5 fugle 29/4 - 21/5.

B: 5/5 - 19/6 i alt 5 fugle, heraf 3 på Chr. Ø.

1979

5 fugle.

S: 12 - 19/4 1 Vaserne og 3/5 1 Ordrup.

B: 19/5 1 Chr. Ø, 21/5 1 Kæmpeøen og 27/6 1 Poulsker.

1978 var et normalt år, både m.h.t. antal og sydøstlig dominans. 1979 var derimod det laveste siden 1968.

VENDEHALS (*Jynx torquilla*)1978

I alt min. 167 ex.

NJ: 50 fugle i maj - 24/9.

6 yngletaliteter med 11 par.

VJ: 3 fugle samt 16 kuld 16/5 - 6/9.

ØJ: 22/4 - 15/10 i alt 7 fugle. 22/4 1 Estruplundskov er tidlig, mens 1 Århus amt 15/10 er sen.

SJ: 20/5 - ult.juni i alt 5 fugle. Antal obs. er få, men der meldes om ynglefremgang.

F: 30/4 - 17/9 i alt 3 fugle, fortrinsvis fra trækstederne.

S: 28/4 - 3/9 i alt min. 53 fugle. Ved Rørvig sås 13 4-15/5, hvilket er lidt under normalen. Flere oplysninger fra yngletiden.

LFM: Min 9 fugle og 1 par 29/4 - 18/9.

Forårstrækket ringe på Møn, efterårstræk ikke bemærket på Lolland-Falster. Ingen kendte ynglepar på Møn.

B: 29/4 - 3/11 i alt 13 fugle på selve Bornholm. Ekstremt sen er 1 ringmærket i Gudhjem 3/11. På Chr.Ø sås 1-5 pr. dag 26/4 - 26/5 og 1-2 pr. dag 13/8 - 10/9, dog 5 2/9.

1979

I alt min. 233 fugle + 12 ynglepar.

NJ: 21/4 - 13/9 i alt 58 fugle.

21/4 1 Kraghede er meget tidlig. Max. 11-12/5 med ca. 15, hvoraf 6 i Skagen. Set 5 steder i yngletiden.

VJ: 4/5 - 8/9 i alt 10 fugle + 11 ynglepar, flest 16/5 3 Tipperne.

ØJ: 6/5 1 Bjerlev og 11/5 1 Vindingland.

SJ: 9/8 1 Ulkebøl.

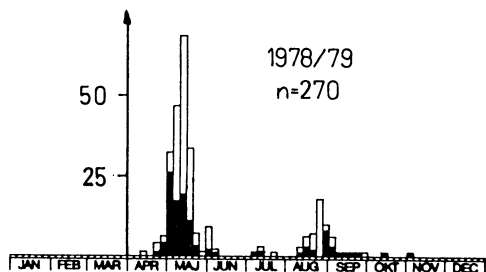
S: 6/5 - september i alt min. 117 fugle og 1 ynglepar. Max. 11/5 med 11 Rørvig. 13/8 - sep. trak i alt 15-20 fugle ved Stignæs.

LFM: 4/5 - 30/9 i alt min. 26 fugle.

Sidste 1 30/9 Mandemærke, Møn. Max. 25/8 2-3 ved Hyllekrog på efterårstræk.

B: 14/4 - 3/9 i alt min. 64 fugle, max. 13/5 15 Chr. Ø. Første 14/4 på Chr. Ø. Ses 3-25/5 næsten daglig på Chr. Ø med generelt 1-2 om dagen. Ses dagligt 19-31/8 Galløkken. Ringaflesning 13/5 1 Chr. Ø mærket 2/9 1978 Stockholm.

Forårstoppen lå tidligt i 1978. Det meget sene fund fra 1978 3/11 1 Gudhjem blev ringmærket, og var sund og rask. Ud fra det foreliggende materiale kan der ikke gøres status over ynglebestanden.

Vendehals/Wryneck (*Jynx torquilla*).
Observationer i 5 dages perioder.
Sort = 1978, hvid = 1979.
Observations in 5 day periods. Black
= 1978, white = 1979.

SORTSPÆTTE (*Dryocopus martius*)

1978

30 rapporter foreligger.

- NJ: 8/4 1 Rold Vesterskov, primo maj 1 Hjør-
ring Bjerge og ligeledes primo maj 1 Astrup
ved Hjørning.
ØJ: 4/4 - maj 1 Djursland og pri.okt. 1 Midt-
jylland.
SJ: Medio feb. 1 Vojens. Desuden set i yngler-
tiden 2 steder, begge steder hanner.
S: 21/3 1 Aflandshage. Se i øvrigt konklusion.
B: 23/9 - 15/10 sås mange, i flokke op til 5,
i og ved fangstnet på Dueodde.

1979

I alt 27 fugle.

- NJ: 12/10 1 Hobro Kirkegård.
ØJ: 18/11 1 Bjerlev.
SJ: I alt 6 fugle, heraf 1 i marts, 3 i juni,
2 i september og 1 i november. I lighed med
tidlige ingen ynglebevis.
S: I alt 18 fugle uden for yngletiden.
1/10 1 S Stignæs, 1 hun 21/10 og 25/10 og
muligvis hele sommeren forinden i Ledreborg.
Trækforsøg af 1-8 forskellige fugle er set
11/4 - 22/5 Rørvig.
B: Se konklusion.

Sortspættegruppen opgjorde landsbestanden i 1979 til følgende:
Nordsjælland 60 par og 25 enlige fugle, Bornholm 32 par og 2 enlige fugle
samt Midtjylland 5 par og 7 enlige fugle. Den totale bestand er således 97
par og 34 enlige fugle (Petersen 1984).

LILLE FLAGSPÆTTE (*Dendrocopos minor*)

1978

I alt 42 fugle + min. 6 ynglepar.

- NJ: 12/1 2 fugle på foderbræt i Gravlev. Hele
april 1 hun i Skagen.
VJ: 4/1 1 hun Skjern.
ØJ: 7/2 1 han Århus, 15/10 1 Dons-søerne.
SJ: 1/8 og 1/12 1 Sønderborg. Desuden flere
lokaliteter i yngletiden.
S: 7/2 - 28/4 ialt 12 fugle.
Desuden 14/10 1 Ishøj Str..
LFM: Min. 18 fugle, flest i jan. - apr. og
aug. - nov. men også flere i yngletiden.
B: 4/5 - 19/11 ialt 5 fugle, samt rygter om
3-5 ynglepar.

1979

I alt 26 fugle, forår 11 fugle og efterår 15 fugle.

- NJ: Hele april 1 hun Skagen.
SJ: 24/5 - 3/6 1 han Augustenborg, desuden 1
Stursbøl i december.
S: I alt 13 fugle, heraf 7 i Nordsjælland.
Desuden 23/9 og 6/10 3 S begge Stignæs.
LFM: 5-15/1 1 Hamborg, Toreby Skove,
25/5 1 Liselund og 17/12 1 han Ulvshaleskoven.
B: I alt 5 fugle, heraf 2 forår og 3 efterår.

Mange ynglefund hemmeligholdes,
hvorfor vi ikke har overblik over
den øjeblikkelige bestand. Træk- og
vinterfugle dominerer materialet.

Lille Flagspætte (*Dendrocopos minor*).
Foto: Jens Paulsen.

TOPLÆRKE (*Galerida cristata*)1978

NJ: I alt 632 fugle fra alle årets måneder, max. i marts med 138. 75 ynglepar registreret, max. 18 par Aalborg.
VJ: Min. 10 ynglepar i Esbjerg By.
ØJ: 11/2 4 Randers
SJ: 19/1 - 21/2 1 Åbenrå
S: 18/2 3 Korsør, 5/5 1 Albertslund. Ynglepar: Ishøj Station 2, Slagelse 3. 18/9 - 31/12 i alt 4 (3 obs.), max. 15-31/12 2 Holbæk.

1979

NJ: I alt 412 fugle fra alle årets måneder, max. januar med 102. 60-64 ynglepar registreret, max. 25 par Frederikshavn, 7 par Aalborg. En usædvanlig obs. fra en trk.-lok: 26/7 2 juv Rubjerg Knude.
VJ: Ynglepar: Videbæk 2-3, Ringkøbing 1 og Hvide Sande 1.
ØJ: 5 ynglepar i Århus Amt. 4/2 2 par Horsens.
S: Ynglepar: Hundige 2, Ishøj 2, Albertslund 1-2, Stigsbøl 2, Avedøre 1, Slagelse 1, i alt 9-10 par

Arten er dårligt registreret fra store dele af landet. F.eks. for Nordjylland, hvor ellers det bedste materiale er indkommet, opgiver Møller (1978) en bestand på 250 par, hvoraf alene 75 par i Aalborg, hvilket er markant mere end det her indsendte materiale. Det nordjyske materiale indikerer en reduktion i bestanden på 20-29 % efter den hårde vinter 78/79.

HEDELÆRKE (*Lullula arborea*)1978

I alt 148 observationer af 854 fugle.

NJ: 23/3 - 2/12 i alt 37 fugle (9 obs.), sidste 2/12 med 2 Rubjerg Knude. 5 ynglelokaliteter, max. Albæk Plantage med 6 hanner.
ØJ: 11/3 1 trk N Moesgård, 21/5 1 Salten Langsø.
VJ: Ingen oplysninger.
SJ: 15/12 25 rst. Skærbæk. Ingen ynglefugletællinger.
F: 29/9 - 20/10 i alt 20 fugle (5 obs.), max. 20/10 8 Dovns Klint.
S: 26/2 - 4/5 i alt 127 fugle (41 obs.), max. 25/3 24 Rørvig. 3 ynglelokaliteter, max. ca. 15 hanner i Tisvilde-området.
LFM: 7/3 - 23/4 i alt 9 fugle (4 obs.), 2/10 - 21/10 i alt 23 fugle (4 obs.), max. 2/10 8 Gedser og 21/10 8 ved Hyllekrog.
B: 12/3 - 16/5 i alt 33 fugle (23 obs.), max. 9/4 3 Hammeren. 1/10 - 23/10 min. 11 fugle (7 obs.).

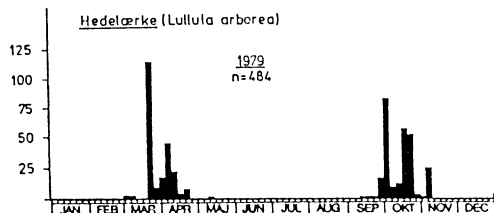
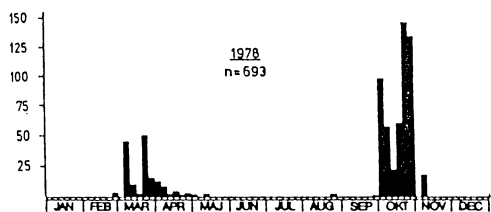
1979

I alt 147 observationer af 630 fugle.

NJ: 6/3 - 12/4 i alt 51 fugle. 10 ynglelokaliteter. 15/10 - 22/10 i alt 2 fugle (2 obs.).
VJ: 22/10 1 Hvide Sande.
ØJ: 24/3 - 29/5 i alt 17 fugle (11 obs.), max. 28/3 3 Salten.
SJ: 11/3 og 30/6 3 Frøsløv Plantage.
S: 11/3 - 26/4 i alt 156 fugle (39 obs.), max. 25/3 35 Gilleleje. 8/9 - 9/11 i alt 244 fugle (45 obs.), max. 19/10 28 Ishøj Strand.
LFM: 24/3 - 10/4 i alt 6 fugle (4 obs.), max. 26/3 2 Albæk Strand. 1/10 - 19/10 i alt 27 fugle (12 obs.), max. 13/10 6 Hyllekrog.
B: 24/3 - 12/5 i alt 81 fugle (21 obs.), max. 7/4 21 Hammeren. 3/10 - 21/10 i alt 24 fugle (9 obs.), max. 14/10 5 Allinge og 12/10 5 Christiansø.

Arten er set i samme omfang de to år, men med færre individer i 1979. Det lave antal i efteråret 1979 tyder på en dårlig ynglesæson dette år, idet forårstallene ikke indikerer en bestandsreducering efter vinteren 1978/79. Det kolde vejr i marts 1979 bevirkede en forsinkelse af trækket og en ophobning af fugle, der blev udløst af det milde vejr ultimo marts. Både under forårs og efterårstrækket er der konstateret to kulminationer, der ikke kan forklares yderligere. Rasmussen (1981) påviser en tilbagegang for den nordsjællandske bestand fra 25-30 par i starten af 70-erne til 15-20 par i 1979-80. Optællinger af ynglebestande i andre dele af landet er stærkt ønskelige.

Hedelærke/Woodlark (*Lullula arborea*). Observationer i 5 dages perioder.
Observations in 5 day periods.

BJERGLÆRKE (*Eremophila alpestris*)

1978

I alt 1991 fugle, 65 observationer af 1271 fugle.

NJ: I alt 720 fugle i perioden sep. - apr., max. Aggertange med 377.
Vejlerne: første obs. 23/9, sidste 22/4 max. 28/11 67.

VJ: 26/1 - 6/2 i alt 9 fugle, max. 6/2 7
Troldtoft. 30/9 - 10/12 i alt 466 fugle (7 obs.), max. 30/9 200 Bøvling Fjord.

ØJ: I alt 45 fugle, max. 7/1 25 Kysing Fjord.

SJ: 21/1 - 29/3 i alt 395 fugle (7 obs.), max. 11/2 100 Havneby. 28/9 - 24/12 i alt 205 fugle (8 obs.), max. 29/10 75 Rømdæmningen.

F: 12/2 1 Tommerup, 18/10 Dovns Klint.

S: 1/1 - 27/4 i alt 75 fugle (17 obs.), max. 20 Reersø. 24/9-30/12 i alt 67 fugle (16 obs.), max. 1/12 12 Dragør.

LFM: 20/2 5 Møns Fyr 18/10-29/10 2 individer.

1979

I alt 1118 fugle, 106 observationer af 777 fugle.

NJ: I alt 479 fugle i perioden september til maj, max. 26/4 51 Hovsør Røn. Vejlerne: første obs. 5/10, sidste 8/4, ialt 12 obs., max. 27/1 15.

VJ: 3/1-28/3 i alt 22 fugle, max. 3/1 10 Ryd-bjerg. 6/10-15/11 i alt 93 fugle (29 obs.), max. 6/10 40 Vest Stadil Fjord.

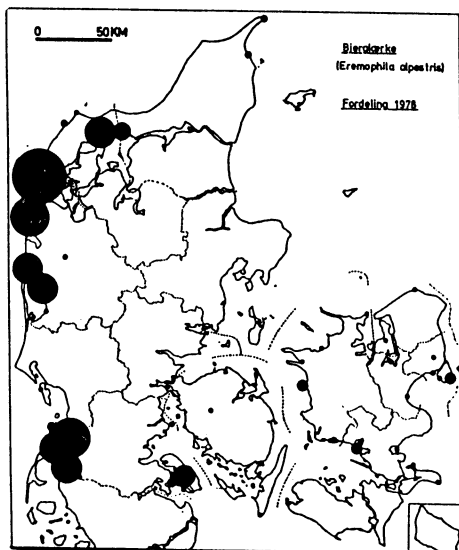
ØJ: 11/4 2 Fornæs, 24/11 2 Fårup Sø.

SJ: 3/1-23/3 i alt 247 fugle (4 obs.), max. 3/1 130 Højer Forland. 2/10-31/12 i alt 131 fugle (14 obs.), max. 4/12 22 Højer Forland.

S: 12/1-29/4 i alt 99 fugle (11 obs.), max. 13/1 20 Amager. 24/10-23/12 i alt 41 fugle (12 obs.), max. 23/12 11 Vesterlyng.

B: 14/1 2 Slusegård.

Årstotalen for 1979 er mindre end for 1978, især grundet få observationer i de kolde måneder jan-marts 79. Observationerne fra 1978 og deres fordeling på landsplan er vist på figur . Arten er tydeligt tilknyttet kystnære områder og er i markant overtal på Jyllands vestkyst. Efterårstrækket kulminerer ultimo oktober/primo november.

Bjerglærke/Horned Lark (*Eremophila alpestris*)
Forekomst 1978
Totalantal er vist for hver lokalitet.
Occurrence 1978.
For each locality total numbers are shown.

MARKPIBER (*Anthus campestris*)1978

I alt 30-31 fugle.

NJ: I alt 7 fugle, heraf 5 ved Skagen. ingen oplysninger fra Råbjerg Mile (20 ex. i 1977). Ingen yngleoplysninger.

ØJ: Ingen oplysninger.

S: 4-30/5 i alt 7-8 fugle. I juni - juli var der på 3 lokaliteter i alt 5 syngende. 20/8 - 20/9 i alt 4 fugle.

LFM: 4/5 3 rst. Mandemarke, 20/5 1 rst. Bødker-mosen, Busene.

31/8 1 trk. samt 1 udateret begge Gedser.

B: 30/5 1 Hammeren.

1979

I alt 47-48 fugle

NJ: 12/5 - 19/8 min. 4 Skagen, 24/5 - 26/7 1 Rubjerg Knude. Ingen sikre ynglefund. 22/5 - 10/6 2 Sandmilen og 5/9 1 Uggerby Str.

ØJ: Ingen oplysninger.

VJ: 24/8 1 S Ndr. Lyngvig og 19/10 1 Blåvand, hvilket er sent.

S: 11-19/5 6-7 trækfugle, heraf 4-5 Rørvig. Maj - juli 8 fugle fordelt på 5 lokaliteter.

LFM: 28/4 1 Saksfjord Indd.. 18/8 - 8/9 i alt 4 fugle.

B: 6-19/5 1 Hammeren. 16/8 - 23/9 i alt 7 fugle.

1978 var også et meget dårligt år i Sverige, medens 1979 var normalt. Status i DK i begyndelsen af 70'erne er noget usikker, der er dog næppe tvivl om, at arten er gået tilbage.

RØDSTRUBET PIBER (*Anthus cervinus*)1978

5-30/5 i alt 10-14 fugle.

30/8 - 4/11 i alt 79-81 fugle.

NJ: 6/5 1 E, 21/5 1 rst. og 15/9 1 S alle Skagen. 22/10 1 Hovsør Røn.

SJ: 4/11 2 Birkepøl, er meget sent.

S: 30/5 - 14/10 i alt 66-68 fugle, 31/5 1 Ølsemagle Revle og max. 19/9 7 Kongelunden og 26/9 7 Ishøj Strand.

LFM: 5/5 - 14/10 i alt 7 fugle(7 obs), 5/5 1 Nyord.

B: 16/5 - 27/9 i alt 9-13 fugle (9-13 obs).

1979

17/5 - 5/6 i alt 5 fugle.

29/8 - 13/10 i alt 55-61 fugle.

NJ: 17/5 1, 28/5 1 og 17/9 1 alle Skagen. 22/9 1 Uggerby Strand.

S: 6/9 - 13/10 i alt 47-52 fugle, max. 8/9 4 rst. og 28/9 4 trk. alle Ishøj Strand.

LFM: 29/8 1, 1/10 1 og 4/10 1 alle Gedser.

B: 18/5 1 Allinge, samt 26/5 1, 5/6 1, 23/9 1, 24/9 1 og 25/9 1 alle Christiansø.

Forårstotalerne må betegnes som normale, mens efterårstallene ikke er helt så fine som i 1977 (109 fugle).

SILKEHALE (*Bombycilla garrulus*)1978

I alt 1923 ex.

NJ: Jan. - 24/4 i alt 518 fugle, max. 10/3 70 Aalborg.

30/10 - dec. i alt 39 fugle.

VJ: 18/1 - 23/2 i alt 6 fugle.

17/11 - 3/12 2 Velling og 22/12 1 Esbjerg.

ØJ: 12/1 - 28/3 i alt 238 fugle, max. 24/3 65 Højbjerg.

1/11 - 25/12 i alt 23-25 fugle, max. 25/12 9 Rbyhøj.

1979

I alt 3971 ex.

NJ: 1/1 - 26/2 i alt 903 fugle, max. 1-3/2 300 Frederikshavn.

21/10 - 31/12 i alt 1048 fugle, max. 17/11 150 Frerikshavn.

VJ: 11/1 - 18/1 i alt 32 fugle, max. 11/1 28 Tipperne.

20/10 - 20/12 i alt 6 fugle.

SJ: 28/1 - med. marts i alt 8 fugle.
25/11 - 25/12 i alt 5 fugle.

F: Ingen oplysninger.

S: Jan. - 22/4. i alt 866 fugle fra Storkø-
benhavn, max. 26/2 70 Brøndbyøster. Sidste set
22/4 1 Valby.

14/11 - dec. i alt 132 fugle, 124 fra Storkø-
benhavn. Første 14/11 10 Utterslev Mose.

LFM: Ingen oplysninger.

B: 12/3 - 11/4 i alt 13-23 fugle.

1/10 - 29/12 i alt 45 fugle, max. 1/10 20
Dueodde.

ØJ: 1/1 - 1/4 i alt 60 fugle, max. 1/4 20
Brabrand Sø.

3/12 - 31/12 1070 fugle. 1068 fra Århus. Tal
over 100: 17/12 125, 18/12 165 og 31/12 125.

SJ: 5/1 2 Sønderskoven og 20/1 1 Sønderborg.
8-10/12 1 Ullerup.

F: 2/2 5 Pårup og 7/10 4 Døvns Klint.

S: 1/1 - 9/4 i alt 356-361 fugle, max. 7/3 55
Brønshøj.

21/10 - 31/12 i alt 275-280 fugle, max. 22/11
35-40 Vedbæk.

LFM: 29/1 1 Keldby og 29/12 6 Ulvshale.

B: 5/1 - 7/2 i alt 40 fugle, max. 20/1 20
Øster Sømark.

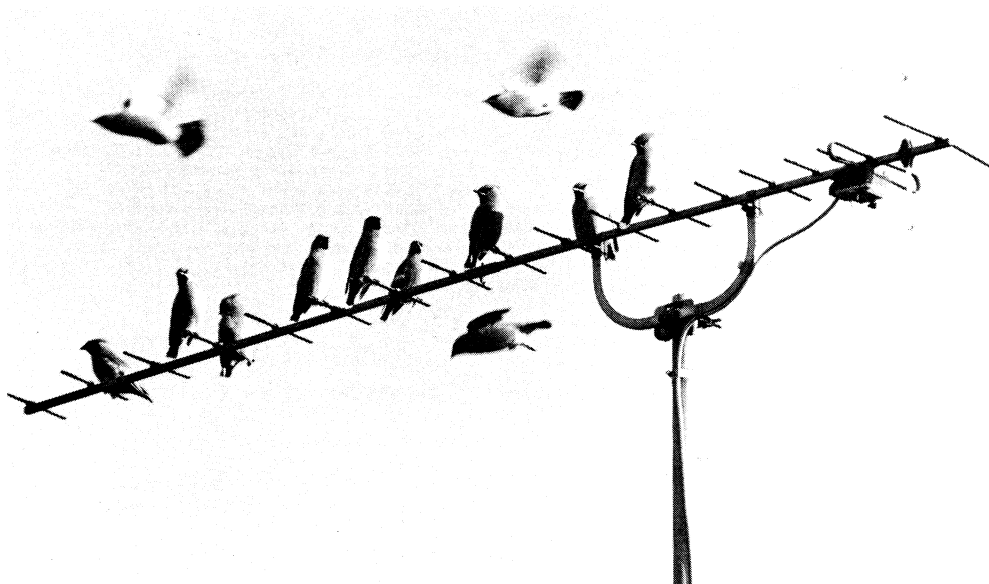
1/10 - 8/12 i alt 185 fugle, heraf 163 Rønne,
max. 23/11 60. Desuden 15/5 1 Christiansø.

Fordeling af samtlige observationer på måneder:

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	OKT	NOV	DEC	TOTAL
1978									
VEST	194	259	306	11		4	11	61	846
ØST	91	351	402	56		20	91	66	1077
1979									
VEST	544	419	15	20		9	366	1765	3138
ØST	111	109	151	42	1	30	336	103	833

Forekomsterne begge år ret moderate. Bemærk de tydelige koncentrationer af fugle i byområderne.

Silkehale (*Bombus garrulus*). Foto: Ole Karlson.

VANDSTÆR (*Cinclus cinclus*)1978

I alt 318 - 319 fugle.

- NJ:** 1/1 - 16/5 og okt. - dec. i alt 71 fugle.
To mulige ynglepladser.
- VJ:** 1/1 - feb. i alt 21 fugle, max. 15/1 6
Snedebæk/ Hattum Å og jan./feb. 6 Velling.
- ØJ:** Forår: I alt 59 fugle, max. 35 Kolding,
Vejle og Egtved Å.
Efterår: I alt 45 fugle, max. 30 Kolding, Vejle
og Egtved Å
- SJ:** 5/1 - 5/3 i alt 19 fugle (17 obs.), max.
12/2 3 Gram Slotssø. Et ynglepar med 3 unger.
20/10 - 17/12 i alt 33-34 fugle (20 obs.),
max. 11/11 5 Skallebæk, Haderslev.
- F:** 25/12 - 29/12 i alt 3 fugle (3 obs.).
- S:** Forår: i alt 32 fugle (17 lok.), max. 4
Stridsmølle, Øresø.
Efterår: i alt 21 fugle (15 lok.), max 3.
Esrup Sø og Mølleåen ved Stampen.
- LFM:** 16-17/2 1 Klintholm Havn og 22/10 1 Gedser.
- B:** 1/1 - 3/4 i alt 9 fugle (7 obs.), max. 2/4
3 Døndalen. Ingen ynglepar.
19/11 - 16/12 i alt 3 fugle (3 obs.).

1979

I alt 153 - 154 fugle.

- NJ:** I alt 63 fugle i perioderne 1/1 - 4/4 og
27/10 - 31/12.
- VJ:** Ingen oplysninger.
- ØJ:** Forår: I alt 29 fugle, max. 8 Egtved Å.
- SJ:** 15/1 - 23/3 i alt 12 fugle, max. 28/1 3
Tørning Mølle og 24/3 3 Pamhule Skov.
- F:** Ingen oplysninger.
- S:** Forår: I alt 17-18 fugle (12 lok.),
max. 3 Mølleåens øvre løb.
Efterår: Fra 28/10 i alt 21-22 fugle
(12 lok.), max. 3-4 Halløse Mølle.
- LFM:** 28/4 1 Billitze.
- B:** Jan: I alt 2 fugle (2 obs.).
27/10 - 31/12 i alt 4 fugle (3 obs.),
max. 30/12 2 Døndalen.

Arten var væsentligt mere fåtallig i 1978 end i 1979, og meget tyder på, at der er en nedadgående tendens for overvintrende fugle. Fra Vejle Amt viser optællinger fra en række lokaliteter således en reduktion af vinterbestanden på 30-40 % i vinteren 1977-78, 14 % i vinteren 78-79 og 44-48 % i vinteren 1979-80.

BLÅHALS (*Luscinia svecica*)1978

I alt 32 observationer af 53-55 fugle.

- NJ:** 9-20/5 i alt 6 fugle, max. 9/5 3 Skagen.
- F:** 20/6 1 han Mesinge, Hindsholm.
- S:** 12/5 - 25/5 i alt 5 fugle (3 hanner og 2
hunner) (5 obs), samt 22/8 1 han Avedøre Holme
og 8/10 1 Ishøj Strand.
- LFM:** 20/5 1 Ulvshale, Møn.
- B:** 10/5 1 han Ø. Sømarke, Ult. maj 1 han Rønne
og 21/8 1 han Raghhammer. Christiansø: 10/5
10/6 i alt 32 fugle, max. 10/5 7. 31/8 - 20/9
i alt 4 fugle.
Herudover 12-13/4 1 han af racen L. s. cyane-
cula.

1979

I alt 26 observationer af 41-42 fugle.

- NJ:** 12-28/5 i alt 7 fugle (3 Skagen), desuden
13/5 1 han Gudholm, 15/5 1 han. 24/5 1 han og
27/5 1 alle Vejlerne.
- VJ:** 16/5 1 han Tipperne, 25/5 2 hanner Holms-
land Klit og 5/6 1 Houvig.
- S:** 10/5 - 21/5 i alt 4 fugle (3 hanner og 1
hun) og 8/9 1 han Ishøj Strand.
- B:** 20/4 1 han Saltuna, 13/5 1 Allinge og
15/5 1 han Olsker.
Christiansø: 13/5 - 1/6 i alt 21 fugle og
20/9 1.

Normale forekomster i 1978, mens der i 1979 meldes om få fugle fra Østdanmark.

HUSRØDSTJERT (*Phoenicurus ochruros*)

1978

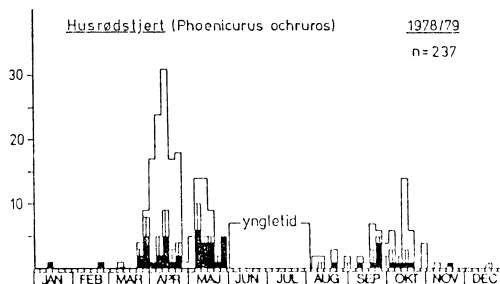
I alt 118 obs af 210 fugle.

- NJ:** 2 ynglepar Vendsyssel.
I alt 26-27 fugle (12 obs.), max. 5 Rubjerg Knude.
- ØJ:** 8/4 - 4/7 i alt 9 fugle (7 obs.). 4 ynglepar i Fredericia og Århus by.
- VJ:** Min. 8 ynglepar. 16-17/10 i alt 3 fugle, max. 17/10 2 Sønderho.
- SJ:** 2/5 - 22/7 52 hanner på 9 lokaliteter, max. 22/5 21 hanner Åbenrå.
Anslået 150 hanner i regionen.
13-29/10 i alt 4 fugle (4 obs.).
- F:** 11/4 - 20/7 i alt 6 fugle (4 obs., heraf 2 ynglepar).
- S:** 12/2 - 20/11 i alt 43 fugle (28 obs., heraf 8 ynglepar).
I København konstateret på 11 nye territorier i forhold til totalinventeringen i 77.
- LFM:** 9/4 - 8/10 i alt 13 fugle (8 obs., heraf 2 ynglepar).
- B:** 11/3 - 11/9 i alt 38 fugle (34 obs.).

1979

I alt 293 observationer af 441 fugle.

- NJ:** I alt 119 fugle, heraf 20-21 ynglepar. 80 obs. (13 ynglepar) fra Vendsyssel.
- VJ:** 25/3 - 6/12 i alt 22 (15 obs., heraf 1 ynglepar), max. 28/3 3 Tipperne.
- ØJ:** 24/4 - 23/9 i alt 19 fugle (11 obs., heraf 7 ynglepar).
- SJ:** I alt 39 hanner fra 10 lok., 23/9 - 25/10 i alt 3 fugle.
- F:** Ingen oplysninger.
- S:** Registreret på 17 formodede ynglelokaliteter, i alt 44 fugle (hovedsageligt København). Trækobs.: 13/4 1 hun Gilbjerg, 21/5 1 han Salchholm og 4 obs af 4 fugle 24/7 og 20/10. Iøvrigt et vinterfund: 11/1 1 Herlev Sygehus.
- LFM:** 26/3 - 19/10 i alt 26 (22 obs.), max. 14/4 3 Ulvshale og 19/8 3 Gedser.
- B:** 3/4 - 21/9 i alt 112 fugle (76 obs., heraf 2 ynglepar), max. 6/4 4 Hammeren og 31/7 4 Christians Ø.

Husrødstjert/Black Redstart (*Phoenicurus ochruros*)
Forekomst i 1978 og 1979. Alle observationer med datoangivelse er vist. Sort = hanner, stribet = hunner og lyst = uspecifiseret køn.
Occurrence in 1978 and 1979. All observations with known date are included. Black = males, hatched = females, light = unknown sex.

Arten er i voldsom fremgang. En fordobling af observationer fra 1978 til 1979. Ekspansionen er generel for hele landet og meget markant for NJ. Forårstrækket kulminerede 11.-15. april, mens efterårstrækket, som talmæssigt var mindre, kulminerede 13.-17. oktober. Især iagttagelser fra yngletiden er mangelfulde fra store dele af landet.

SORTSTRUBET BYNKEFUGL (*Saxicola torquata*)

1978

I alt 18 observationer af 15 fugle.

NJ: 26/3 1 Lodbjerg, 6/5 1 Hunetorp, 24/9 1 Skagen.
VJ: 11/3 1 han Skodbjerge, 25/3 1 Vest Stadil Fjord, 27/3 - 11/11 1 par Blåvandshuk og 24/9 1 hun Hvide Sande.
ØJ: 28/10 1 Samsø.
SJ: Ult. marts - 4/5 1 Rømø.
F: 17/12 1 Tryggelev Nor og 29/12 1 Hinds-holm, Fyn.

1979

I alt 4 observationer af 3 fugle.

VJ: 29/3 1 han Tipperne.
ØJ: 8-13/3 1 hun/imm. Brabrand Sø.
B: 29/3 1 han Hasle Sydstrand.

Få fugle blev set efter vinteren 1978-79. Artens forekomst i Danmark som ynglefugl er sandsynligvis betinget af milde vintre.

RINGDROSSEL (*Turdus torquatus*)

1978

I alt 513 fugle.

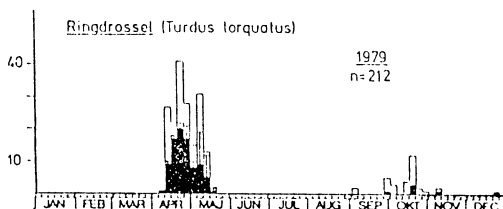
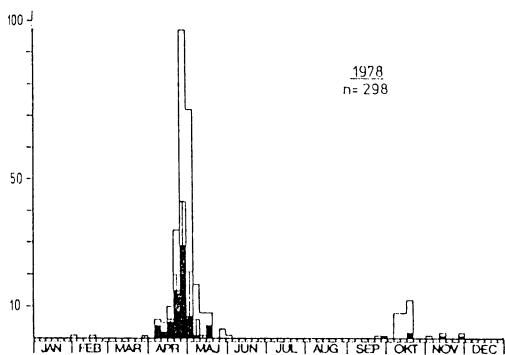
NJ: 9/4 - 1/6 i alt 262 fugle, max. 15/5 20 Skagen. 20/9 - 25/11 i alt 7 fugle.
VJ: 27/4 - 12/5 i alt 27 fugle (9 obs.), max. 6/5 7 Haurvig. 24/5 - 17/11 i alt 9-10 fugle (7 obs.), max. 8/10 3-4 Nr. Lyngvig Fyr.
ØJ: Tidlig fugl 15/2 1 Vinding. 27/4 - 30/4 i alt 10 fugle (5 obs.), max. 27/4 5 Holstdal. 13/10 1 Fårup Sø.
SJ: En vinterobservation 3/2 1 Høruphav. 23/4 - 28/4 i alt 14 fugle (7 obs.), max. 26/4 3 Rømø.
 Sidste efterårsfugl 11/11 1 Juvre Enge.
F: 26/4 - 16/5 i alt 9 fugle (3 obs.), max. 30/4 6 Fynshoved. 13/10 1 Fynshoved.
S: 31/3 - 13/5 i alt 112 fugle (47 obs.), max. 29/4 7 Utterslev Mose. 6-28/10 i alt 4 fugle.
LFM: 19/4 - 18/5 i alt 34 fugle (17 obs.), max. 1/5 8 Mandenarke Bakker, Møn. 17/10 1 Busene, Møn.
B: 24/4 - 23/5 i alt 6 fugle (6 obs.). 6-14/10 i alt 12 fugle (4 obs.), max. 6/10 8 alle Christiansø.

1979

I alt 548 fugle.

NJ: 9/4 - 22/5 i alt 294 fugle, max. 22/4 13 Rubjerg Knude. 23/9 - 27/10 i alt 49 fugle, max. 13-15/10 4 Rubjerg Knude.
VJ: 10/4 - 14/5 i alt 50 fugle, max. 9/5 7 Tipperne.
 Efterår: I alt 26 fugle, 12-16/10 7 (3 obs.), max. 12/10 4 Tipperne.
ØJ: 11/4 - 28/4 i alt 17 fugle (9 obs.), max. 17/4 4 Saksmosen, Vejle Amt.
 Vinterobs: 18/12 1 Skovbølling, Vejle Amt.
SJ: 12/4 - 3/5 i alt 7 fugle (4 obs.), max. 3/5 3 Åbenrå. 2/9 2 Havbjerg.
F: Ingen oplysninger.
S: 11/4 - 11/5 i alt 61 fugle (34 obs.), max. 24/4 8 Rørvig. 24/9 - 3/11 i alt 5 fugle (4 obs.), max. 3/11 2 Arresø.
LFM: 13/4 - 16/5 i alt 22 fugle (12 obs.), max. 16/4 3 Jydelejet. 15/5 3 Karenhus By, Møn. 20/10 1 Hyllekrog og 1 Gedser.
B: 20/4 - 5/5 i alt 12 fugle (9 obs.), max. 15/4 3 Saltuna.

Forekomsterne var normale. Registreringen af arten i de to år er dog forskellig, således er materialet for især Vestjylland 1978 mangelfuldt. Træk-ket kulminerer ult. april/primo maj med et koncentreret gennemtræk i 1978 og et mere spredt træk i 1979. Efterårstallene er små i forhold til forårstallene. Materialet for 1978 indikerer et senere gennemtræk af hunner.

Ringdrossel/Ring Ouzel (*Turdus torquatus*)

Forekomst i 1978 og 1979. Alle observationer med datoangivelser er vist.

Sort = hanner, stribet = hunner og lyst = uspecificeret køn.

Occurrence in 1978 and 1979. All observations with known date are included.

Black = males, hatched = females, light = unknown sex.

GRÆSHOPPESANGER (*Locustella naevia*)

1978

I alt 292-374.

- NJ:** 13/5 - 17/6 21-25 fugle (8 lokaliteter), heraf 5-6 Skagen, max. 17/6 10 Tofte Sø.
- VJ:** 24/5 - 29/7 9-10 fugle (7 lokaliteter), max. 26/5 2 Skjern Åmunding og 29/7 2 Hjortekjør.
- ØJ:** 11/5 2, 13/6 5 og 22/6 1 alle Bjerregrav Mose. 4/6 2 par Gudsø Vig, samt 2 par udparret Fårup Sø.
- SJ:** I alt 124 fugle fordelt på 27 observationer. Pri. maj 34 Kongsbøl Mose er eneste træk-tal.
- F:** 13/5 - 29/6 3-4 fugle (3 lokaliteter), samt 19/8 og 22/8 1 ringmærket Gulstav Mose.
- S:** 8/5 - 31/7 60-63 fugle (30 lokaliteter). Største antal nogensinde. 40-41 potentielle ynglefugle, max. 4/6 6 Porsemosen.
- LFM:** 21/5 - juni 9 fugle (4 lokaliteter) alle Møn, max. 29/5 6 Busemarke. 9/7 1 Gedser og 22/7 Bøtø Skov.
- B:** 1/6 1 Dammegårds-mosen og 14/6 1 Spelling-mosen. Fra Christiansø meldes om følgende: 11/5 - 6/6 38-111 fugle heraf 16 ringmærket, max. 21-24/5 5-15/dag. 13/8 - 23/9 8 heraf 6 ringmærket, max. 7/9 og 23/9 2.

1979

I alt 191-239 fugle.

- NJ:** 12/5 - 7/7 13-15 fugle. Ret normalt.
- VJ:** 23/5 - 12/7 4 fugle (4 lok.), samt 3 hele sommeren Skjern Å.
- ØJ:** 12/5 - juli 27-30 fugle (13 lok.), max. 23/5 5 Fårup Sø, 6/6 6 Bjerregrav Mose samt 5 juni Hannerup Mose.
- SJ:** 9/5 - 28/7 38-40 fugle (12 lok.), max. 18-19/5 18 Tinglev Mose. Generelt ret få.
- F:** 9 fugle fordelt på 7 lokaliteter.
- S:** 10/5 - ult.jul 44-47 fugle (27 lok.), heraf 10-11 sikre trækforekomster. Max. 6 Løje Sø/ Veksø Mose.
- LFM:** 18/5 - 7/8 13-18 fugle (9 lok.), max. 19/5 3 Jydelejet og 12/8 3 Gedesbyskoven.
- B:** 27/5 - 17/6 4 fugle (4 lok.), og Christiansø følgende: 13/5 28-61, heraf 8 ringmærket, 24/5 5 og 8/8 - 24/9 8 alle ringmærket.

Har igennem 70-erne været betragtet som en ekspanderende art under indvandring. Et tilbageblik på totaltallene giver dog et noget overraskende resultat:

	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
TOTAL	46-49	112-116	104-119	126-142	42-45	83-34	111-170	206-220	292-374	191-239
NORDJYLLAND	0	1	4	5	6	4	9	2	21-25	13-15
VESTJYLLAND	10-12	35	3	11-12	1-2	16	0	2	9-10	7
SØNDERJYLLAND	12	47-49	min 50	min 55	?	16	36-37	121	124	38-40
SJÆLLAND	4	12	10-11	10-14	16	25	33	30-33	60-63	44-47
FUGLESTATIONER	15-16	4	18-30	20-30	0	5	17-75	17-25	48-121	36-69
ØVRIGE DANMARK	5	13-15	19-21	25-26	19-21	17-18	16	34-37	30-31	53-61

Den benyttede underopdeling afslører imidlertid usikkerheden på totaltallene. Som fuglestationer (Fgst.) er her medregnet typiske ringmærkningsstationer (Christiansø, Hjelm og Hesselø), samt ringmærkede fugle ved andre "stationer". I VJ er tallene fra første halvdel af 70-erne ret mangelfulde (manglende rapporter/indrapportering). I SJ er arten nu så etableret, at en fuldstændig indrapportering næppe finder sted. I 1977 således kun 30 indrapporteret, mens 121 blev registreret i forbindelse med lokalitetsregistreringen. I de øvrige områder har indrapporteringen været god hele perioden. Tallene afspejler da også tydeligt en fremgang. 1978 uden tvivl hidtil bedste år for arten.

SAVISANGER (*Locustella luscinioides*)

1978

I alt 12-13 fugle.

NJ: 16/6 - 9/7 1 Tømmerby Fjord.

SJ: Maj - juni op til 7 Vidåen.

F: 20/5 1 Fredsmosen.

S: 14/5 1 Veksø Mose, 28/5 1 Porsemosen og 6/6 - 30/6 1 Esum Sø.

LFM: 16/7 1 Busenmark Mose.

1979

I alt 15-16 fugle.

NJ: 23/5 - 20/6 5-6, max. 1/6 2 Vejlerne.

VJ: 12-27/7 1, dog 20/7 2 Tipperne.

SJ: 17/5 - 18/8 op til 5 Vidåen.

S: 19/5 - 31/5 1 Porsemosen.

B: 6/5 1 død Christiansø og 6/6 1 Rutsker.

	1970	71	72	73	74	75	76	77	78	79
Sønderjylland	5	17-20	14	18-19	5-7	14-15	2	2	7	5
Øvrige Danmark	3	11	13-15	5	5	7	7	2	5	10-11
I alt	8	28-31	27-29	23-24	10-12	21-22	9	4	12	15-16

Det store spring fra 70 til 71 skyldes, at arten udgik af SU-listen i 1971. Tiltog kraftigt i de følgende år, og mange regnede med en etablering i den danske fauna. Tabellen viser dog, at successen udeblev. Fra 1973 stabil i Øv.DK med 5-7 pr år. I Sverige ekspanderer arten stadig. I 1978 og 79 henholdsvis 11 og 16 ex., de hidtil højeste tal. Den stigende tendens 77-79 i Danmark kan muligvis sættes i forbindelse hermed.

DROSSELRØRSANGER (*Acrocephalus arundinaceus*)

1978

I alt 18 fugle og 2 ynglepar.

NJ: 26/5 1 Skagen, desuden 2 ynglepar.
 VJ: 27/5 1 Skodbjerger.
 ØJ: 20/5 - 20/6 i alt 6, heraf 2 stationære (Brabrand Sø + Øre).
 SJ: 30/5 - 1/6 1 Haderslev Dam, 14/6 1 Vidåen.
 S: 24/5 - 7/7 i alt 6, heraf 1 stationær ved Gurte Sø.
 B: Maj 1 Bastemose og 7/6 1 ringmærket Christiansø.

1979

I alt 24-27 fugle. og 3-4 ynglepar.

NJ: 3-4 ynglepar Vejlerne.
 VJ: 10/6 1 Vest Stadil Fjord.
 ØJ: 31/5 - 4/7 1 Brabrand Sø.
 SJ: 3/6 - 16/6 1 Gråstensøerne og 10/6 1 Lilleshav.
 F: 1 Vestfyn.
 S: 20/5 - 30/6 11-13 fugle, max. 4/6 3 Kaldred. Kun stationær ved Esrum Sø.
 LFM: 25/5 1 Busemark Mose og 18-22/6 1 Mandemark.
 B: 6-7, heraf 1-2 stationære i Bastemosen og 13/5 1 ringmærket Christiansø.

	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79
antal	4	12	12-13	14-15	25-26	22-23	28-31	17-19	25	30-35

I løbet af 70-erne er antallet af observationer i Sverige 10-doblet. I 1979 er totalen her således oppe på 190 (Risberg 1980). Det ses at den samme udvikling ikke er sket i Danmark. En afsmittende effekt er dog, at arten nu er begyndt at dukke op på fuglestationerne. Der gøres kun meget få ynglefund af arten - kun Vejlerne ser ud til at være regelmæssig besat (siden etableringen her i 1971).

HØGESANGER (*Sylvia nisoria*)

1978

I alt 11-18 fugle og 2-3 ynglepar.

SJ: 13/5 1 Terkelsbøl Mose og 21/7 1 hun Var-næs Vig.
 S: 15/5 1 hun Saltholm og 24/5 1 sy. Rørvig.
 LFM: 2-3 par i juni på Lolland-Falster, men ingen i juli. Første år uden iagttagelser på Møn.
 B: 22/5 - 4/6 4-11 fugle (4 ringmærket) samt 7/8 1, 18/8 1 og 4/9 1 alle Christiansø.

1979

I alt 14-15 fugle og 1 ynglepar.

S: 31/5 1 sy. Rørvig og 4/6 1 sy. Knudshoved.
 LFM: 12/6 - 18/6 1 sy. Møn og med.jul. 1 par med 3 juv. Lolland-Falster.
 B: 22/5 - 2/6 5-6 Christiansø samt 26/5 1 Hammeren.
 9/8 - 20/8 5 alle ringmærket Christiansø.

Ynglebestanden aftager jævnt, 10-20 par i begyndelsen af 70-erne, nu blot 1-3. Undefor ynglepladserne er det en typisk fuglestationsart, hvor antallet ringmærkede eksemplarer klart viser, at arten også her er overset. De cirka 10 forårsfund og 4-5 efterårsfund svarer til de sidste par år.

RØDTOPPET FUGLEKONGE (Regulus ignicapillus)

1978

I alt 35-39 fugle.

NJ: 8/4 1 Vester Vandet Sø.
VJ: 2/4 3 Nr. Lyngvig.
SJ: 12/2 - 15/5 6, max. 15/5 3 Draved Skov.
 Desuden 2 par i yngletiden, samt 17/10 1 Pamhule Skov.
F: 4/12 og 25/12 1 Tryggelev Nor.
S: 2/4 - 13/5 6-8, heraf 2-4 Kongelunden.
 Desuden 8/7 1 Tisvilde Hegn, 12/10 1 Rørvig samt 10/12 1 Jægerspris Nordskov.
LFM: 22-23/4 1 Mandemarke og 17/6 1 Bøtø Skov.
B: 30/3 - 9/4 4-5 (4 ringmærket) samt 28/9 1, 13/10 1 og 18/10 2 alle Christiansø, heraf 3 ringmærkede.

1979

I alt 21-27 fugle.

SJ: Feb. 2 Gråsten, 11/4 1 Hostrup Sø og 20/4 1 Lydersholm.
F: 19/5 1 Fønsskov.
S: 17/4 - 14/6 9-13, flest 19/5 2 Ravnsholt Skov. 23/9 1 Grib Skov og 5/10 1 ringmærket Flakfortet.
LFM: 8/4 1 Ulslev Strand, 25/5 1 Marielyst samt 16/10 og 21/10 1 Hyllekrog.
B: 13/4 1 Hammeren samt 16/5 og 25-28/5 1 Christiansø.
 Desuden 1 småfuglegruppens punktoptællinger.

Den fremherskende formodning om, at arten nu er i tilbagegang, bekræftes af ovenstående tal. Hidtil bedste år var 1973 med 40-50 forårsfugle og 34-36 efterårsfugle. I Sverige er antallet af observationer i de senere år nogenlunde konstant.

LILLE FLUESNAPPER (Ficedula parva)

1978

NJ: 14-29/5 17. 28/5 1 Lille Sø, øvrige er fra Skagen med maks. 26/5 5 ex.
 20/9 og 17/10 1 Skagen.
ØJ: 4/6 1 Vesborg Fyr, Samsø, og 16/6 1 Ringive Kirkeplantage.
SJ: 10 & 20/6 1 han Pamhule Skov, 13/6 1 han juv Haderslev Østerskov
F: 9/6 1 han Ravnholt samt 1 par m. unger ved Seden.
S: 13/5 - 18/6 1-4 ex i Kongelunden. 22-26/1 Rørvig.
 28/9 1 ad han Kongelunden, 4/10 1 hun/juv Damhussøen
LFM: 15/5-6/6 i alt 5. 17/9 1 hun/juv Klintholm havn.
B: Fra Christiansø: 14/5-4/6 89-126 (36 ringm.), maks. 24/5 og 26/5 15. Dertil 15/6 1. 7/8-11/10 35-77 (7 ringm.), maks. 23/9 7. I perioden 20/9-11/10 var arten daglig.

1979

NJ: 6/5-2/6 i alt 9-12. Maks. 28/5 3 Skagen.
VJ: 22/5 1 hun Harbøre Tange
SJ: 10/6 1 han juv Oles Kobbel.
F: 30/5 1 Odense Teknikum, 4/6 Juelsberg-skoven.
 3/9 1 Gulstav Mose, 22/9 1 Dovns Klint.
S: 11/5-2/6 6 ex, heraf 3 ex Rørvig.
 10/9 & 28/9 1 Flakfortet, samt 5-6 Stignæs uden dato.
LFM: 16-25/5 5 ex.
B: 21/4 1 & 4/5 1 Åsedammen, 27/5 1 Hammeren.
 Fra Christiansø: 12/5-18/6 stortset daglig, maks. 23-25/5 & 29/5 15-20 (58 ringm.).
 20/9-7/10 næsten daglig med 1-3 ex (6 ringm.).

Eneste lokalitet i landet er Christiansø, hvor arten forekommer regelmæssigt både forår (talrigst) og efterår.

Udenfor Christiansø træffes arten hyppigst i maj-juni måned med en spredt udbredelse over det meste af landet. Enkelte fugle kan også træffes på efterårstrækket. Fuglene ses her typisk sent på året ult. september-oktober, hvilket er senere end gennemtrækket på Christians Ø. Forekomsterne er forklaret som et resultat af omvendt træk mod V-NV i forhold til den normale trækretning mod de indiske vinterkvarterer (Rabøl 1969).

April-fundet fra Bornholm i 1979 er utrolig tidligt. Ynglefundet på Fyn i 1978 er landets 8'tende.

SKÆGMEJSE (*Panurus biarmicus*)

1978

I alt 32 observationer af 33-38 fugle.

- NJ: 5-6 ynglepar, obs. i perioden 12/3 - 6/11, max. 6/11 9 Vejlerne.
 VJ: 12/2 2 Velling Bugt.
 ØJ: I alt 4 fugle (2 obs.), max. 11/11 3 Dol-
 lerup Sø.
 SJ: I alt 2-3 fugle (2 obs.), 28/1 2 og 13/10
 1 Ketting Nor.
 S: I alt 4-5 fugle (9 obs.), 2/4 - 27/4 1-2
 Gentofte Sø, 4/4 - 3/12 2 Utterslev Mose og
 med. oktober 1 Rørvig.
 LFM: I alt 2-3 fugle (2 obs.), 8/1 - 17/1 2-3
 Busemarke Mose, Møn.

1979

I alt 10 observationer af 9-11 fugle.

- NJ: 12/3 - 20/6 i alt 4 fugle (4 obs.), alle
 Vejlerne.
 ØJ: 1/1 2 Brabrand Sø.
 S: 16/5 1 Rørvig, 12-31/3 1-2 Utterslev Mose,
 13-14/10 1-2 Borreby Mose.

Den voldsomme reduktion af bestanden siden kulminationen først i 70-erne er primært forårsaget af en række kolde vintre. Således oppebar Vejlerne i 1974 en bestand på formodentlig 50 - 100 par. Tilbagegangen er også konstateret på de svenske ynglepladser. (Risberg 1979, 1980).

PIROL (*Oriolus oriolus*)

1978

I alt 55 observationer af 96 fugle.

- NJ: 21/4 - 4/6 i alt 5 fugle (3 obs.),
 max. 1/6 3 skagen
 VJ: 2 ynglepar Endrupholm Skov.
 ØJ: 4-10/6 i alt 5 fugle (2 obs.), max. 10/6
 3 Vorsø. Ynglepar søby Fredskov 1 par.
 SJ: 9/5 i alt 26 fugle (17 obs.), max. 28/5 3
 par Sandbjerg/Sottrup Skov.
 F: 19/5 - 10/8 i alt 9 fugle (6 obs.),
 max. 27/5 (3 hanner + 1 hun Vornæs Skov.
 S: 20/5 - 5/9 i alt 39-40 fugle (min. 13
 obs.), max. primo juni 14 hanner + 2 hunner
 Kongelunden.
 LFM: 28/5 - 5/6 i alt 5 fugle (5 obs.).
 B: 13/5 - 1/6 i alt 4 fugle (4 obs.).

1979

I alt 51 observationer af 76 fugle.

- NJ: 17/5 - 2/6 i alt 8 fugle (7 obs.),
 max. 19/5 2 Skagen
 VJ: 24/5 - 22/6 i alt 4 fugle (4 obs.).
 ØJ: 29/7 1 Risskov.
 SJ: 16/5 - 17/6 i alt 25-26 hanner fordelt på
 14 lok., max. 30/5 5-6 Sønderskoven.
 12/7 - 5/8 i alt 2 fugle.
 S: 20/5 - 29/7 i alt 29 fugle (16 obs.),
 max. 24/5 5 hanner Kongelunden.
 LFM: 27/5 - 6/6 i alt 3 fugle (3 obs.),
 alle Møn.
 B: 22/5 - 18/6 i alt 4 fugle (4 obs.).

Forekomsten de to år er normal. Det større antal i 1973 især forårsaget af en lokal masseforekomst på Sjælland.

NØDDEKRIGE (*Nucifraga caryocatactes*)1978

I alt 123 observationer af 273 - 287 fugle.

NJ: 9/1 1 Aalborg, 27/7 2 Skagen.**SJ:** 14/1 - 25/11 i alt 5 fugle (4 obs.), max. 14/1 2 Tønder.**S:** 1/1 - 10/12 i alt 184-198 fugle (85 obs.) fra 36 lok., max. 25/5 - 10/6 12 Asserbo Plantage. Ynglepar i Kongelunden, 29/6 2 ad. + 5 juv. af racen *N. c. macrorhynchos*.**LFM:** 28/1 - 26/7 i alt 31 fugle (20 obs.) fra 10 lok., max. 17/6 3 Bøtø Skov. Ynglepar i Bøtø Skov, 1/7 2 ad + 3 juv.**B:** 6/5 - 7/9 i alt 50 fugle (12 obs.), max. 23/7 24 Hammeren.

Forekomsten i 1978 var resterne af den store invasion fra Skandinavien efteråret 1977. En del fugle overvintrede og der blev konstateret to ynglefund den efterfølgende sommer. Fra juli ebbede observationerne ud og kun få fugle ses i 1979. Invasionen var især markant for Østdanmark. Individer af begge racer iagttaget.

1979

I alt 15 observationer af 17 fugle.

S: 6/1 - 22/10 i alt 17 fugle (15 obs.) på 5 lok., max. 22/10 3 indtræk Vedbæk.Nøddekrige (*Nucifraga caryocatactes*).

Foto: John Larsen.

RAVN (*Corvus corax*)1978

I alt 38 observationer af 64-65 fugle (-Sdr.Jyl.)

NJ: Juni: 1 par på mulig yngleplads.

11/9 - 10/10 i alt 2 fugle (2 obs.).

VJ: 23/4 - 15/5 i alt 5 fugle (3 obs.), max. 11/5 Veest Skov.**ØJ:** 19/2 - 22/12 i alt 33 fugle (15 obs.), max. 24/5 8 Fårup Sø.**SJ:** April/Juni 25 ved Over Jerstal. Overnatningsplads: max. 22/12 178.**F:** 11/1 - 22/10 i alt 7 fugle (4 obs.).**S:** 19/3 - 13/10 i alt 14 fugle (11 obs.), max. 24/3 3 trk Rågeleje.**B:** 8/9 - 19/10 1 - 2 Dueodde og juni 1 Almindingen.1979

I alt min. 60 observationer af 92-93 fugle (-Sdr-Jylland).

NJ: 7/4 - 24/11 i alt 7 fugle (6 obs.), max. 11/5 2 Skagen.**ØJ:** 28/1 - ult. dec. i alt 57 fugle (min. 24 obs.), max. 4 Vejle amt.**SJ:** Overnatningsplads 13/1 - 18/11, max. 227. 28/1 - 25/12 i alt 48 fugle (8 obs.), max. 7/10 20 Halk Nor.**F:** Ingen oplysninger.**S:** 3/2 - 24/12 i alt 18-19 fugle (22 obs.), max. 8/11 (2-3) Gribskov.**LFM:** 12/6 1 Lerbæk losseplads.**B:** 25/1 - 25/10 i alt 9 fugle (7 obs.), max. 25/10 3 Pedersker Plantage.

Materialet fra Sønderjylland er mangelfuldt sammenlignet med det øvrige land. Det er artens mest markante udbredelsesområde, bl.a. med landets eneste overnatningspladser. Ravnene breder sig sandsynligvis stadigt, bl.a. i Østjylland.

GULIRISK (*Serinus serinus*)1978

NJ: 2/5-20/6 i alt 7-8, maks. 26/5 2 Skagen og 20/6 2 Blokhus.
ØJ: maj-juni 1 Fredericia.
SJ: 3/6 1 Kollund, 14/6 1 Haderslev.
F: 22/6 & 27/6 1 Ristinge
S: 9/4-29/7 41 fra 6 potentielle ynglelokaliteter, maks. 18/6 4 Køge Strandskov. Enkelte typiske trækfugle: 19/4 1, 13/5 3 trk, 14/5 2 trk alle Gilleleje og -/5 1 trk Rørvig.
 3/11 1 trk N Slusevej, Amager
LFM: 4/5-6/8 51 fra 7 potentielle ynglelokaliteter), maks. 15/5 6 Sildestrup-Skouby. Totale rummer sikkert en del gengangere.
 17/10-4/11 4-5 trk Gedser, heraf 4/11 3 ex.
B: 20-21/5 1 Christians Ø, 23-29/5 1 par Sno-gebæk, 30/5 1 Christians Ø.

1979

NJ: 3/6 2 Skagen
SJ: 1/7 1 Kollund.
S: 13/4 1 Gilleleje, 16/6 1 han Hundige Strandpark, 1 han Trylleskoven og 2 han Karstlund Strand. Ingen fundet Vallø Slotspark og Køge Strandpark.
 22/7 1 Omø, 30/9 1 trk N Gilbjerg, 7/10 1 trk N Ishøj, 21/10 1 trk. Enø
LFM: 19/5-16/7 min. 24 på 8 mulige ynglelokaliteter. Maks. 5-7 syngende i maj ved Bøtø.
 7/10 1 trk, 8/10 1 trk og 17/10 1 trk alle Gedser og 16/10 1 trk Hyllekrog.
B: 2/6-3/9 i alt 6-9, maks. 23/8-3/9 3 Gal-løkken.

Gulirirken har tilsyneladende to kerneområder herhjemme: Kysten omkring Køge Bugt og Falster. Der er dog ikke meldt om sikre ynglefund. Arten dukker her op i april og kan blive helt hen til pri.september. Langt de fleste fugle ses dog i maj-juni-juli.

I den øvrige del af landet træffes arten stort set kun som en sjælden gæst i maj-juni. Ganske enkelte sene oktober-november fund af trækkende fugle er gjort i den sydøstlige del af landet. Påfaldende mange af disse er rapporteret trækkende mod nord, hvilket kunne antyde, at der er tale om et omvendt træk af fugle med p.t. uvis oprindelse.

Jfr. Dissing (1985), der behandler artens forekomst i årene 1971-1983.

HVIDVINGET KORSNÆB (*Loxia leucoptera*)1978

Ialt 6 iagttagelser af 17 individer.

NJ: 31/3 1 hun/imm. Nørre Tranders og 1/4 1 hun/imm. Skagen.
S: 8/4 1 E og 10/4 1 han W Gilleleje.
LFM: 12-31/1 3 han + 2 hun Bøtø Skov og 1/10 8 trk. Gedser.

1979

Ialt 14 iagttagelser af 44 individer.

NJ: 14/11 - 26/12 i alt 18 fugle, flest 14/11 4 han + 11 hun/juv. (2 flokke) Rubjerg Knude.
S: 1/8 - 27/10 i alt 25 fugle (8 iagttagelser, heraf 5 1-5/9), flest 2/9 9 trækforsøg Rørvig.
B: 13/8 1 Hamneren. Blot 2 iagttagelse på Bornholm.

Afgjort den mest sjældne af de fåtallige spurvefugle. Begge år betydeligt over middel. Efteråret 1978 var et af de bedste i Sverige i de sidste 20 år (Risberg 1979). Blev dog i 1979 overgået af storinvasionen (ca. 600 i Sverige) (Risberg 1980). I Finland og Mellemskandinavien faldt kulminationen med. - ult. aug. (Risberg 1980). Hovedparten af de sjællandske iagttagelser falder også umiddelbart herefter.

STOR KORSNÆB (*Loxia pytyopsittacus*)1978

12 iagttagelser af i alt 32 fugle.

- NJ:** 8/1 1 Råbjerg Sø, 2/6 1 Skagen, 12/11 1 hun Rubjerg Knude og 6/12 15 Bunken Klitplantage.
VJ: 15/1 1 han Holtum R.
S: 28/1 3 Rørvig og 28/3 - 27/4 ialt 9 trk. Gilleleje, ingen dage med over 2. 28/12 1 par Forstbotanisk Have, Charlottenlund.

1979

I alt 25 iagttagelser af 81-82 fugle.

- NJ:** 2/7 - 26/12 12 iagttagelser af 30-31 fugle fordelt på 6 lokaliteter, flest 8/12 5 Nysted Plantage og 26/12 5 Tved Plantage.
S: 1/9 - 30/12 12 iagttagelser af 50 fugle fordelt på 7 lokaliteter, flest 19/10 6 WSW Ishøj Strand, 24/10 6 Rørvig og 30/12 6 Jægerspris Nordskov.
LFM: 19/10 1 trk. Gedser.

Stor Korsnæb var meget fåtallig i 1978. Udbredelsen var i første halvår østlig og i andet halvår vestlig (hhv. øst og vest for Storebælt). I 1979 var der en mindre invasion i efteråret/vinter: Udbredelsen af denne var klar østlig. Som beskrevet hos Møller (1979) falder kulminationen tidligst i invasionsår.

Fordeling pr. måned.

1978	Jul.	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.	Total
Vest	0	0	0	0	1	15	16
Øst	0	0	0	0	0	2	2
1979							
Vest	2	0	4	12	2-3	10	30-31
Øst	0	0	3	16	5	27	51

KARMINDOMPAP (*Carpodacus erythrinus*)1978

Eksklusiv Skagen og Chr.Ø ialt 22-24 fugle.

- NJ:** 69 obs ved Skagen 21/5 - 26/7, flest 25/5 11. Desuden 3/6 og 17/7 1 hun Rubjerg Knude.
LFM: 27/5 - 4/6 2-4 Jydelejet, Møns Klint.
B: 22/5 - 20/7 20 fugle fordelt på 9 lokaliteter, flest 25/5 5 Snogebæk. Kun 1 i 1977. Endvidere Chr.Ø.: 19/5 - 7/6 1-10 pr. dag, dog 15-20 23-24/5. 13 + 18/6 1. Ialt 18 ringm.. 1-22/8 1-4 pr. dag i 12 dage, dog 10/8 8 samt 8/9 1. Ialt 8 ringm.. Har sandsynligvis ynglet (14/8 ungefodring set).

1979

Eksklusiv Skagen og Chr.Ø ialt 37-46 fugle.

- NJ:** Skagen 21/5 - 3/7, med max. 28/5 15 og 2/6 16. Minimum 5 ynglepar Sk. Desuden 26/5 1 han Hirtshals, 29-30/5 1 han Lønstrup, 26/6 1 han Vesterø Havn, 27/6 1 han Tversted, 2/7 1 han Hirsholmene og 18/8 1 han Rubjerg.
VJ: 2/6 og 9/6 1 Hvide Sande.
S: 21/5 - 29/8 17-24 fugle fordelt på 6 lokaliteter, 8-15 Rørvig. Max. 3/6 4 Basnæs Skov og 5 Rørvig.
LFM: 24-25/5 1 Klintholm Havn, 16/5 1 Spejlsby og 27-29/5 1 Bødkermosen (alle Møn).
B: 22/5 - 1/9 9-11 fugle fordelt på 6 lokaliteter, flest 24/5 2-3 Melsted. Chr. Ø: 21/5 - 15/6 1-5 pr. dag, dog 24/5 8-10. 4/7 2. I alt 11 ringm. Desuden 6-14/8 1, 19/8 2 og 20/8 1. 2 ringm..

Arten fortsætter sin ekspansion. Ved Skagen og Chr. Ø er den efterhånden så etableret, at det tilsyneladende er umuligt at fremskaffe totaler. Mellem disse yderpunkter er arten dog stadig sjælden. I 1978 således kun Bornholm og enkelte Møn.

1979 blev hidtil bedste år for arten, og iagttagelsernes spredning var den hidtil største. Bemærk i øvrigt ensartetheden i ankomst og kulmination mellem de forskellige regioner. Hovedparten af fuglene er set ult. maj - pri. jun.. Betydeligt mere sparsom om efteråret: 1978 jul. 7, aug. kun Chr.Ø, sep. 1 - 1979 jul. 4, aug. 2 + enkelte Chr.Ø og sep. 1.

LAPLANDSVÆRLING (*Calcarius lapponicus*)

1978

Forår: i alt 102 fugle, Efterår: min. 84-88.

- NJ:** 8/3 - 29/5 i alt 72 fugle, heraf 63 Skagen, max. 19/4 16 og 4/5 18 Skagen.
13/9 - 22/11 i alt 45 fugle, max. 22/10 9 rst. Rubjerg Knude.
- VJ:** 11/2 1 Vilslev Enge samt flere obs. okt.- nov. i Ringkøbing.
- SJ:** 11/11 1 Juvre Enge.
- S:** 12/3 - 23/4 i alt 21 fugle, max. 15/4 3 Aflandshage. 9/9 - 28/11 i alt 24-26 fugle, heraf 11-13 Rørvig. Ingen iagttagelser af over to individer.
- LFM:** 2/10 - 21/10 i alt 5-6 fugle, flest 2/10 2 trk. Gedser.
- B:** 1/5 3 Jons Kapel og 27/5 1 N Hammeren. Tidligere kun 1 iagttagelse på øen. Desuden Chr.Ø: 31/3 - 20/5 i alt 4 fugle. 9/9 - 6/10 i alt 9-10 fugle.

1979

Forår: i alt 94 fugle, Efterår min. 87 fugle.

- NJ:** 14/1 - 2/6 i alt 60 fugle, heraf 46 Skagen, max. 23/4 32 E. 29/9 - 21/12 i alt min. 33 fugle, max. 21/12 3 Vejlerne.
- VJ:** 13/5 15 Harbøre.
Desuden enkelte obs. okt. - nov. Ringkøbing og 2/12 1 Grønningen, Ribe.
- ØJ:** 14/4 2 Fornæs.
- SJ:** Ult. feb. 2 Lydersholm.
6/10 - 21/11 i alt 26 fugle, max. 6/10 12 Højer Forland.
- S:** 7/4 - 12/5 i alt 15 fugle, heraf 5 Gilleleje og 6 Rørvig. Max. 13/4 3 trk. Gilleleje. 3/9 - 31/12 i alt 27 fugle, heraf 8 Ishøj Strand. Max. 30/9 3 SW Rørvig.

Forårstotalerne noget under standarden fra midt i 70'erne (60-70 fugle), dog ikke så markant, at det kan tillægges betydning. Efterårstallene noget lavere end i 1977 (113-118), - skyldes især svigtende indrapportering fra Vestkysten.

HORTULAN (*Emberiza hortulana*)1978

I alt 254-372 fugle, heraf 189-192 udenfor Chr. Ø i foråret, og 118-180, heraf 31 udenfor Chr. Ø i efteråret.

- NJ:** 5/5 - 2/6 i alt 25 fugle Skagen, max. 5/5 6. Derudover 16/5 1 Mosbjerggård og 1 Morup Mølle. Endelig et par utroligt tidlige 9/4 1 Skagen og 15/4 2 Vejlerne. Totalt 27-30 ex.
- ØJ:** 11/5 1 Hinnerup.
- F:** 4/5 2 Hov, N-Langeland og 24/8 1 han Gulstav.
- S:** 2/5 - 27/5 i alt 142 fugle, heraf 71 (max. 5/5 40) Gilleleje, 22 (max. 11/5 + 15/5 4) Rørvig og 22 (max. 7/5 9) Hellebæk. 20/8 - 28/8 i alt 12 fugle, max. 28/8 8 Ishøj Strand.
- LFM:** 5/5 - 21/5 i alt 11 fugle, max. 12/5 6 Rlebæk Strand. 28-31/8 i alt 10 fugle Gedser, max. 30/8 5.
- B:** 4/5 - 27/5 i alt 6 fugle, heraf 5 Hammeren. Chr. Ø 4/5 - 19/6 i alt 65-180 fugle (7 ringm.). 11/8 - 8/9 i alt 87-149 fugle (3 ringm.) Chr.Ø, max. 29/8 20.

1979

Forårstotal i alt 75-111 fugle, heraf 62 udenfor Chr. Ø og efterårstotal i alt 28 fugle - alle udenfor Chr. Ø.

- NJ:** 12/5 - 2/6 i alt 9 fugle, max. 21/5 2 Skagen.
- VJ:** 9/5 1 Tipperhuset.
- S:** 6/5 - 6/6 i alt 40, heraf 15 (max. 9/5 4) Rørvig og 18 (max. 9/5 8) Saltholm. 22/8 - 5/9 i alt 23 fugle, heraf 14 (max. 29/8 5) Ishøj Strand. 25/8 ialt 7 fugle fordelt på 6 lokaliteter.
- LFM:** 9/5 - 24/5 i alt 9 fugle, max. 9/5 3 Nyord. 29/8 1 Gedser.
- B:** 7/5 - 22/5 i alt 3 fugle og 4-20/9 i alt 4 fugle Hammeren, samt 5-20/5 i alt 13-49 fugle (3 ringm.) Chr.Ø. Ingen efterårsfugle sidstnævnte sted !

Stor forskel på antallet i de to år. 1978 afgjort et topår, medens 1979 var betydeligt under middel. Har også tidligere udvist store svingninger f.eks. forår 1971 115 og forår 1974 196-213 samt efterår 1970 68-70 og efterår 1974 8. Trækstederne og fuglestationer vejer tungt i materialet, og variationer i dækningsgraden på disse giver derfor betydelige udsving i totalerne.

I 1978 kulminerede forårstrækket tidligt (topdag 5/5), i 1979 mere normalt (topdag 9/5). Efterårskulminationen faldt normalt begge år (25-30/8). Bemærk i øvrigt at kulminationerne oftest indtræffer på samme dag på flere lokaliteter.

TRÆKKET AF ROVFUGLE 1978 OG 1979

Forårstrækket af rovfugle i 1978 var over middel for de sene april- og for majtrækkes vedkommende. Den vedvarende østenvind gav især store dage ved Skagen. Rørhøg, Spurvehøg, Fjeldvåge og Fiskeørn trak igennem i rekordagtige antal - for Rørhøgens vedkommende er der dog tale om en fortsættelse af den stigende tendens siden 1974.

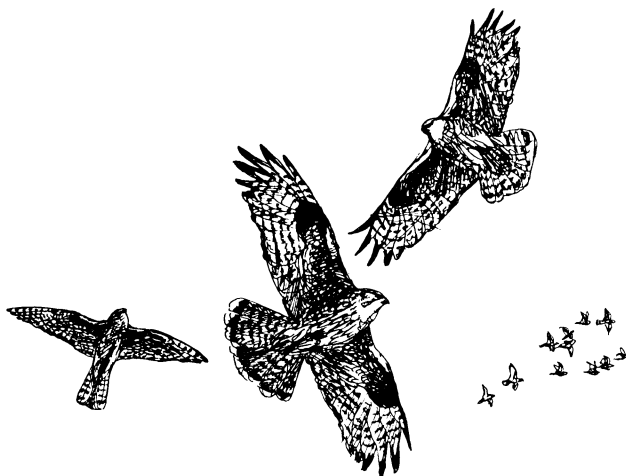
Ultimo maj og primo juni noteredes der ved Skagen usædvanligt mange hvepsevåger og falke i forbindelse med meget hård østenvind. Den 24. maj var trækket meget koncentreret her; Hvepsevåge 1206, Lærkefalk 27, Aftenfalk 23 og Tårnfalk 85.

Udenfor Skagen blev april og maj 78 generelt en anelse over middel for sydøstenvindslokaliteterne, Rørvig mest iøjnefaldende med nye forårstoppe for Hvepsevåge, Rørhøg, Spurvehøg og Fiskeørn.

Efterårsinvasionen i 78 af Fjeldvåge i oktober, sekundært af Blå Kørhøg, blev først og fremmest iagttaget i Østdanmark. Ved Falsterbo iagttoges rekordantal af Fjeldvåge på udtræk (Roos 1979). Ellers var efteråret temmeligt normalt eller under middel for de fleste arters vedkommende. Den store efterårsbevægelse af Tårnfalk langs Vestkysten afspejler et normalt år.

Foråret 1979 startede med et artsrigt og koncentreret gennemtræk primo-medio april over Nordsjælland, Østjylland og Nordjylland af bl.a. Rød Glente, Duehøg, Spurvehøg, Musvåge, Fjeldvåge, Fiskeørn. Dette træk hang sammen med et stort varmegennembrud fra sydøst, og det blev faktisk forårets eneste større trækbølge. For flere lokaliteter i Nordvestsjælland og den nordlige del af Vestkysten resulterede denne østenvind i store forårsrekorder for alle de ovennævnte arter.

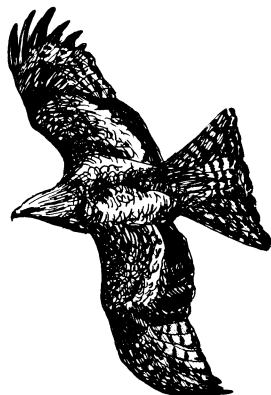
Efteråret 1979 var middelmådigt over Østdanmark for de fleste arters vedkommende og ingen usædvanlige bevægelser iagttoges. For trækket af Musvåge og Fjeldvåge var der tale om et virkeligt bundefterår. Bevægelsen af Tårnfalk langs den jyske vestkyst var over middel og vidner om et godt yngleår for arten i Skandinavien.

Drærfalk og musvåger
vedhænger, Enderisøfalk - coll. 1978.

Rovfugletrækket i foråret 1978 og 1979.

	Skagen		Rubjerg K.		Moesgård		Rørvig		Gilbjerg		Hellebæk		Utterslev		Kongelunden	
	1978	1979	1978	1979	1978	1979	1978	1979	1978	1979	1978	1979	1978	1979	1978	1979
Hvepsevåge	3459	716	691	144	9	12	1252	605	1154	559	1003	112	620	119	29	4
Sort Glente	16	10-13						1	1	1	1	1		1	1	1
Rød Glente	14	13-14		1	1	4	3	13	3	6	4	6	2	2	3	3
Ørn sp.	1							1								
Havørn	4	2	1				1	4					1	1	1	1
Kørhøg sp.																
Rørhøg	151	78	4	3	5	6	63	56	35	17	12	10	20	21	10	7
Blå Kørhøg	223	110	8	11		2	130	113	80	17	83	8	10	9	19	5
Hedehøg	20	17	4	6		1		1	1	1						
Duehøg	48	33	12	26	3	1	7	20	3	20-21	1	7	9	2	8	
Spurvehøg	3801	1451	243	692	107	115	1514	2069	1809	2062	469	166	320	192	51	
Musvåge	3862	1075	537	937	900	600	3072	5972	989	1465	3026	2177	1687	1278	581	425
Fjeldvåge	2336	690	43	294	3	4	246	1196	225	437	114	97	29	39	27	14
Kongørn	1	4-7						1								
Fiskeørn	378	194	23	31	4	9	59-63	117	61	97-99	46	58	38	46	13	20-21
Tårnfalk	485	273	144	251	11		67	86	70	6			24		6	
Lærke/Aftenfalk		8	1				1	3					1			
Aftenfalk	76	7	2	1			7	2	4	1	1		4	4		1
Dværfalk	200	81	20	62	1	1	58	49	54	31	7	5	8	7	1	8
Lærkefalk	155	29	4	8			22	12	23	14	7	4	6	6	4	1
Vandrefalk	9	6		2							1				3	

Rovfugletrækket i efteråret 1978 og 1979.

	Rubjerg K.		Rørvig		Stignæs	Utterslev		Kongelunden		Ishøj Str.		Gedser	
	1978	1979	1978	1979	1979	1978	1979	1978	1979	1978	1979	1978	1979
Hvepsevåge	2	8	32	63	1809	1636	1326	450	130	721	425	2326	1674
Sort Glente					1				1	1			
Rød Glente					26		2	1	1	2		16-20	8-9
Ørn sp.								1					1
Havørn			1					3	1	1			1
Rørhøg		1	2	2	41	7	9	17	14	6	4	12	26
Blå Kørhøg	18	14	55	10	147	23	11	136	40	43	4	176	53
Hedehøg					3			1					
Duehøg	7		3	1	2		1	7	5	5	1	1	
Spurvehøg	75	498	153	21	1006	346	140	1671	188	467	151	2348	904
Musvåge	117	220	676	285	11536	2345	802	2398	291	3848	493	3390	800
Fjeldvåge	17	10	43-49	7	23	87	3	136	19	53	4	1947	491
Kongørn				1									1
Fiskeørn	1	1	2	10	36	26	13	14	16	5	3	23	25
Tårnfalk	482	922	8	3	70	4		67			7	23	15
Lærke/Aftenfalk													
Aftenfalk	21	1	1	2	11	2			1		1		7
Dværfalk	1	1	18	4	41	36	6	47	45	20	12	45	23
Lærkefalk		1		1	8	7	1	3		1		8	2
Vandrefalk					2		2	1	2			1	

Vejret 1978

Januar starter med at mild og regnfuld Atlanterhavsluft trænger ind over landet. Den 4. kommer kolde luftmasser fra Skandinavien ned over landet, hvilket medfører at der noteres temperaturer ned til -10°C i indlandet. Den 6. trænger mild luft fra W igen ind over landet, dette varer til den 10., hvor kold luft fra N strømmer ned over landet. Omkring den 14. optræder milde luftstrømme fra NW i landet. Et højtryk over Vesttyskland giver den 15. sydøstlige vinde, hvorved tåge og temperaturer over frysepunktet opstår. Dette varer til den 25., hvor et lavtryk passerer landet efterfulgt af sne og regn. En kortvarig opklaring får temperaturene til at falde til -10°C natten til den 27. De sidste dage af måneden er milde og fugtige med sydlige vinde.

Det milde vejr fortsætter ind i **februar**. Efterhånden trænger koldere luft fra Skandinavien ned over landet, dette giver spredt sne. Natten til den 10. målttes ned til -10°C . Fra den 11. til 13. kommer lunere luft, ledsaget af sne, ind over landet fra S og SE. Kulden vender tilbage den 15., hvor meget kold og tør luft fra Grønland bevæger sig mod SE, hvorfor nattetemperaturen falder ned til $-10 - -20^{\circ}\text{C}$, i det indre af Jylland ned til -25°C . Herefter indtræder vinterens eneste længere kuldeperiode som varer til den 20., hvor mild luft fra vest når landet, med temperaturstigning til over frysepunktet. Den 23.-24. når meget mild luft landet, og temperaturer op til 10°C registreres. I perioder med opklaring, som følge af det milde vejr råder udbredt tåge.

Dette milde vejr fortsætter til den 6. **marts**, hvor vejret bliver mere stabilt, hvilket resulterer i udbredt nattefrost. Et sneområde kommer til landet den 8. Påny bliver vejret mere stabilt og temperaturer op til 10°C måles igen. Et kraftigt lavtryk giver den 12. mildt, fugtigt og blæsende vejr som i de efterfølgende dage går over i sne begyndende i nord. Efter kraftigt snefald den 16. trænger usædvanlig kold luft fra nord ned over landet med både dag- og nattefrost. Grænsen mellem kold og mild luft over Danmark giver store snemængder. Mild luft presses ind over landet og giver fra den 23. og måneden ud mildt og forårsagtigt vejr med ubetydeligt nedbør. Alt i alt en temmelig ustadig og ekstrem nedbørsrig (sne) marts.

Aprils start domineres af lun luft fra SE. Efterhånden trænger kold og tør luft fra N og NE ned over landet, med udbredt nattefrost tilføje. Omkring den 10. trænger usædvanlige kolde luftmasser, ledsaget af snebyger, ned over landet fra NW. Denne vejr-situation varer til den 16., nattefrost er stadig udbredt. Et højtryk stabiliserer efterhånden vejret og temperaturen stiger langsomt. Højtrykket flytter sig mod E og varm luft trænger op over landet fra SE. Den varme, fugtige luft når landet den 21. og 22. og fiskeørne, træner, dværgfalke og fjeldvåger kulminerer. Men allerede den 24. trænger kold luft ned fra NE og E og temperaturen når ikke over 5°C resten af måneden.

Første uge af **maj** strømmer kold luft fra E og NE ind over landet. Vejret er solrigt, ret varmt, men med nattefrost. Omkring den 9. trænger meget kold luft fra NE, ledsaget af snebyger, ned over landet. Nattefrost forekommer. Tilførslen af kolde luftmasser, som har domineret vejret siden primo april aftager langsomt og temperaturen stiger. Den 22. til 24. trænger fugtig og varm luft op fra SE ledsaget af meget kraftige vindstød og regn. Den kraftige vind forskyder hvepsevågetræk mod W og gav rekordstort træk ved Skagen. Vejret klarer op og resten af måneden er det tørt, solrigt og varmt med østlige vinde.

Et højtryk over Europa får den første uge af **juni** temperaturen op på 28°C. Stort træk af Aftenfalk og Lærkefalk iagttages samtidigt med et markant forlænget træk af en række østlige arter som, Hærfugl, Pirol og Karmindompap. Omkring den 7. nedbrydes højtrykket og fugtigere og køligere luft trænger fra W og NW ind over landet. Den 13. bringer et højtryk opvarmet ishavsluft ned over landet fra N og NE, med dagtemperaturer op til 20°C, men om natten nær frysepunktet. Dette vejr består frem til den 17. Vejret stabiliseres frem til den 20.-21., hvor et lavtryk fra W bevæger sig ind over landet ledsaget af torden, regn og køligere vejr. Et nyt lavtryk den 26.-27. giver lokalt større mængder regn. Herefter stabiliseres vejret måneden ud.

De første 23 dage af **juli** præges af køligt og regnfuldt vejr fra W. Dagtemperaturer ligger gennemgående på 14-18°C. Endelig ophører atlantehavsvejret, og fra den 22. klarer vejret op og temperaturerne stiger langsomt måneden ud, hvor der den 31. måles temperaturer på 25-30°C over hele landet, også natterne er lune. Vinden kommer i denne periode fra S og SE.

Også de første dage af **august** præges af varmt og tørt vejr. Omkring den 4. trænger svage koldfronten fra W ind over landet, ledsaget af regn og torden. Den 8.-9. trænger kølig og tør luft ned over landet fra nord. Vejret er solrigt og tørt med temperaturer op til 20°C. Dette varer til den 14. Den 15. presses lunere og fugtigere luft ind over landet fra SW. Den 23. ændres vejret radikalt, da kold ishavsluft trænger ned over landet med kraftige regn- og tordenbyger til følge, dette holder måneden ud.

Det kolde og ustadige vejr fra nordlige egne fortsætter de første 4-5 dage af **september**, med en rekordstor kulmination af de arktiske vaders til følge. Herefter stabiliseres vejret nogle dage omkring den 7. Kraftig lavtryksaktivitet presser forholdsvis fugtige og lune luftmasser ned over Skandinavien fra W frem til den 19. Vejret er blæsende. Stormsvaler, Sodfarvet Skråpe, Mallemuk og Mellemkjove afdrifter i meget store antal til Skagerrak og Kattegat. En højtryksryg giver den 19. forbigående tørvejr. Højtrykket bliver liggende og dirigerer fugtig luft ned over landet fra W, hvorefter vejret er regnfuldt frem til den 25.

Herefter trænger kølige, men tørre luftstrømme ind over landet fra NE i de sidste dage af september og begyndelsen af **oktober**. Der blev noteret store træk cifre for Blis- og Sædgås på Bornholm og Dværgmåge i den vestlige Østersø. Udbredt nattefrost i indlandet natten til den 2. Et lavtryksområde med lunere og fugtigere luft når Danmark den 4. I dagene omkring den 6. bevæger et lavtryk af tropisk oprindelse sig op over Vesteuropa fra SW. Dette indebærer usædvanligt varme luftstrømme med op til 25°C. Den varme, men fugtige luft giver udbredt nat- og morgentåge. Hvor tågen ikke letter måles temperaturer på max. 10°C. Den 15. trænger en koldfront, fulgt af regn og koldere temperaturer, ind over Danmark. Det ustadige vejr dominerer resten af måneden. Hyppige regnbyger præger billedet. De sidste dage trænger der atter varm luft frem mod Danmark fra SW, hvilket fører til havede natte temperaturer. Oktober bød således på næsten konstant lunt atlantehavsvejr og få dage med kraftige vinde fra W.

Den milde luftstrøm ind over landet ved **novembers** begyndelse varer ved til den 12.-13., hvor kold luft siver op fra syd og giver let nattefrost i Sydjylland. Omkring den 24.-25. trænger koldere luft fra NW ned over landet. Et lavtryk giver det første snefald den 27., måneden slutter med kold luft fra NE og let dagfrost måles de sidste dage.

I **december** bliver vejret efterhånden tørt, med faldende temperaturer, og vinde fra øst. Vejret går fra tøvejr de første fire-fem dage til frost de næste fem dage, hvorefter mild luft trænger ind over landet fra SW i forbindelse med kraftige lavtryk. Frem til den 15. er vejret ustadigt med regn og milde østlige vinde. Den 15. trænger kold luft ned over landet og natten til den 18. registreres ned til -18°C . Temperaturen stiger dog allerede den 18. til over frysepunktet, vinden er forsat i øst. Grænsen mellem den kolde luft over Skandinavien og den varme luft over Sydeuropa giver sne i de nordlige egne af landet fra den 22. og fire-fem dage frem. Den 27. trænger mild luft ind over landet fra SW, mens kold luft fra NE trænger sydpå, dette giver kraftigt snefald i de sydlige egne den 28. I forbindelse hermed følger vind af kulingstyrke og temperaturfald ned til -10°C , der varer året ud.

VEJRET 1979

Januar starter med sne og kraftige vinde fra NE som efterhånden lægger sig. Vejret klarer op, hvorved nattemperaturen falder til -15 - 20°C i indlandet. Dette varer frem til den 6. og væsentlige dele af de indre farvande begynder at fryse til. Milde luftmasser passerer landet frem til den 9. Den niende passerer en front med sne landet, efterfulgt af kold luft fra NW. Vejret frem til den 17. byder på sne og temperaturer under frysepunktet, og de indre farvande lukkes. Markante kuldebevægelser af mange havdykænder til den isfri vestkyst sammen med bl.a. store koncentrationer af Sortgrå Ryle. I Østersøen (Bornholm) noteres invasion af Nordisk Lappedykker. Herefter stabiliseres vejret af et højtryk over Skandinavien. Den 23. bliver vejret ustadigt, med en del sne frem til den 27., og kulden tiltager fra NW. Resten af måneden er det opholdsvejr.

Lavtryk fra SW og NW giver **februar** en ustadig start med sne og temperatursvingninger omkring frysepunktet. En højtryksryg giver frem til den 7. sol og temperaturer under frysepunktet. Et lavtryk, med sne, passerer hen over landet den 8., efterfulgt af opklaring fra nord med streng nattefrost de efterfølgende dage. Kold luft, med sne og hård vind fra NE og E, strømmer mod SW fra Finland. Dette vejr holder sig indtil 14.-15. Den kraftige forværing af isvinteren får havørne, kanadagæs og sædgæs til at optræde i unormalt høje antal i Østdanmark. Frem til den 19. trænger mild luft med sne frem fra SE. Den 22.-23. hersker sydøstlige vinde og let frost uden nedbør. Et højtryk over de Britiske Øer giver klart vejr med streng nattefrost i to-tre dage. Fra den 25. kommer kraftige lavtryk, med tåge og temperaturer over frysepunktet, ind over landet.

De første tre-fire dage af **marts** strømmer mild luft, ledsaget af slud og regn ind over Danmark. Den vestlige luftstrøm med regn, slud og sne varer indtil den 12. Den 13. trænger kold luft fra nord ned over landet med nattefrost til følge. Fra den 16 til 18. falder der sne over det meste af landet som følge af mild luft umiddelbart syd for landet og streng kulde lige nord for. Temperaturen falder til $-5-10^{\circ}\text{C}$. Den 19. er vejret klaret op med frost ned til -20°C . Tilstrømningen af kold luft ophører først den 20. og mild luft ($0-9^{\circ}\text{C}$) strømmer ind over landet fra SW og S frem til den 28., hvorefter ustadige luftstrømme fra nord medfører regn og slud med temperaturer på $1-4^{\circ}\text{C}$.

April indledes med ustadigt vejr og temperaturer på $0-8^{\circ}\text{C}$. Omkring den 7. trænger tør luft fra NE ned over landet dette giver nattefrost de næste to-tre dage. Fra 10. til 16. ændrer vejret sig radikalt. Luftstrømme af tør varm luft strømmer op over landet fra SE og S (op til $17-18^{\circ}\text{C}$) og apriltrækket af småfugle og rovfugle kulminerer voldsomt over hele landet. Et højtryk ved Island resulterer i at kold tør arktisk luft med udbredt nattefrost strømmer ned over landet omkring den 18. Temperaturer op til 5°C om dagen. Den 20. trænger mild Atlanterhavsluft ind over landet med ustadigt vejr og temperaturer på $3-9^{\circ}\text{C}$ de næste fem-seks dage. Vejret bliver stabilt omkring den 28. De sidste dage trænger kolde luftmasser med sne, slud og hagl nedover landet fra NW.

Det kolde vejr fra april forsætter ind i **maj** hvor sne, slud og hagl dominerer vejret og der er snedække i store dele af Jylland den 2. Den første uge af maj er nattefrost almen og dagtemperaturen overstiger ikke 9°C . Den koldeste majuge nogensinde registreres med en middeltemperatur på ca. 4°C . Omkring den 9. ophører de kolde luftstrømme, og de sydøstlige dele af landet får varmere vejr. Den 15. optræder det første egentlige sommervejr med temperaturer på nær 25°C i indlandet. Men kølig luft trænger fra W ind over landet med torden den 17. Stille og klart vejr resulterer i nattefrost den 20., hvor efter ustadigt vejr med stigende temperaturer de næste uger råder over landet. De sidste dage stiger temperaturen yderligere med over 25°C den sidste dag.

Det stabile vejr med sol og varme forsætter i første uge af **juni**. Højtrykket som er årsag til det fine vejr svækkes, og kølig og fugtig luft strømmer til fra W. Vejret forsætter herefter med at være koldt frem til den 19., hvor et højtryk bevæger sig fra de Britiske Øer mod E og medfører solrigt vejr med temperaturer på $20-25^{\circ}\text{C}$. En koldfront giver den 22. store mængder regn og torden. Højtrykket svækkes og kølig luft strømmer ind over landet fra SW og W med spredt regn, især i Jylland. Kold NW luft strømmer i månedens sidste dage ned over landet med byger, flere steder som hagl.

Den kølige luft forsætter ind i **juli**, hvor et højtryk giver stabilt vejr med temperaturer på omkring 20°C omkring den 5. Højtrykket svækkes og frontsystemer fra W og NW giver regn og byger et par dage. Et højtryk giver tørt vejr og temperaturer omkring 20°C i dagene omkring den 12. Et lavtryk giver efterhånden ustabilt vejr og fra den 17. til 25. er vejret køligt og regnfuldt med blæst fra W. Den 26 stabiliseres vejret forbigående, mens et varmemfremstød den 28-29. giver udbredt regn. I slutningen af måneden strømmer varmere og fugtigere luft, som giver højere nattetemperaturer, til landet.

August indledes med at lune og fugtige luftmasser strømmer fra SW ind over landet. En højtryksryg giver stabilt vejr omkring den femte, hvorefter lavtryk kommer ind over landet og giver udbredt regn især i de sydøstlige egne. Omkring den 12. forstærkes højtryksryggen og lufttrykket forbliver højt over Nordøseuropa den næste uges tid med temperaturer op til 25°C og frisk SE-vind. Stor indflux fra SE af Aftenfalk, sekundært af Sort Stork. Den 21. trænger koldfronter ind over landet og giver de næste fire-fem dage vedvarende regn og blæsevejr fra W - pæne mængder af Mallemuk langs vestkysten. Dette berører næsten kun Danmark øst for Store Bælt.

I de første dage af **september** strømmer varm luft op over landet fra SW og S. Der trænger køligere luftmasser frem fra W, ledsaget af store nedbørsmængder i Jylland. Fra den 4. og fem-seks dage frem kommer tørt og varmt vejr med temperaturer op til 20°C, dog med regn over de østlige egne den niende. Omkring den 12. slår vejret over til mere efterårsagtigt med kraftige vestlige vinde (op til W 9), ofte med regn (mest i Nordjylland). Dette vejr varer ved i ti dage og giver kraftig forekomst af Sodfarvet Skråpe, Mallemuk, Mellemkjove og Storkjove, samt rekordagtigt gennembræk af Almindelig Kjove. Den første nattefrost forekommer i perioden 23. til 25. Den 26. trænger varm luft ind over landet fra SW med udbredt regn. Måneden afsluttes med kolde og tørre luftmasser fra N hvilket giver klart vejr og nattefrost.

Den første uge af **oktober** strømmer kolde og tørre luftmasser ned fra E og NE. Let nattefrost registreres. Omkring den 8. strømmer usædvanlig varm luft, med temperaturer op til 22°C og medfølgende tåge, fra Sydeuropa op over landet. Jylland berøres af regnfronter flere gange, mens det øvrige land har tørt vejr. Midt i måneden bliver temperaturen mere normal og vejret bliver mere ustadigt, dog uden større nedbørsmængder. Omkring den 21. trænger kold luft ned over landet fra N og NE og nattefrost registreres de næste dage. Det dannede højtryk bliver liggende, og sørger for køligt vejr, uden nattefrost og med lidt sol. De sidste dage trænger kold luft fra Sibirien ned over landet med sne og frost, samtidig tiltager vinden fra øst.

I de første dag af **november** føres kold luft fra SE op over landet. Dette ledsages af udbredt regn. De næste fjorten dage er vejret overvejende ustadigt, da fronter og lavtryk passerer landet fra syd og vest og ved opklaring registreres nattefrost. Vejret stabiliseres omkring den 20. og giver de følgende dage tørt og køligt vejr. Fra den 23. og måneden ud trænger lune luftstrømme ind fra Atlanterhavet hvilket medfører regn.

December havde temperaturer ubetydeligt over normalen men rekordnedbør, hovedsagligt i form af regn (128 mm - største decembervedbør i 100 år). Sidst på måneden temperaturfald forårsaget af kold luft fra Nordskandinavien.

Feltbestemmelse af Citronvipstjert (*Motacilla citreola*)

af Klaus Malling Olsen

I følgende artikel behandles bestemmelse og raceadskillelse af Citronvipstjerten. Citronvipstjerten har i de senere år vist sig som en stadig mere regelmæssig gæst i Vesteuropa. Dette synes at skyldes en ekspansion af artens asiatiske yngleområder i vestlige retning til bl.a. Ukraine. Ligeledes er f.eks. antallet af sommerobservationer i Tyrkiet stigende.

Raceforhold: Citronvipstjerten er opdelt i tre racer. Nominatracen, *M.c. citreola*, yngler i Nordsibirien med de vestligste forposter omkring Pechora-flodens udløb i Barentshavet. Syd herfor med de vestligste forposter i Ukraine yngler en mindre race, *M.c. werae*, og aller sydligst fra det nordøstlige Iran til Mongoliet findes en større, sorttrygget race, *M.c. calcarata*. Alle tre racers vinterkvarterer ligger i Indien og Burma, men overvintring helt til Thailand finder dog sted. I de senere år synes regelmæssige, men spredte, forekomster i Mellemøsten (Israel) og på den arabiske halvø (Yemen) at vise, at arten har et mindre overvintringsområde i Afrika eller Arabien. På forårstrækket træffes arten fåtalligt ved Eilat (Israel), og efter fotos af gamle hanner at dømme både ssp. *citreola* og *werae*.

Forekomst i Vesteuropa: I Vesteuropa er arten bl.a. fundet i Storbritannien (36 fund t.o.m. 1984), Sverige (30 fund t.o.m. 1984) og Finland (28 fund t.o.m. 1984). Fra Danmark foreligger der 3 fund fra hhv. maj, juni og august. Hovedparten - ca. 90 % - af alle vesteuropæiske fund er ungfugle i første vinterdragt, der ses i september-oktober. I de senere år er der dog i stigende grad forekomster fra foråret - fortrinsvis af adulte hanner (kun to fund af hunner, hhv. Danmark 1984 og Sverige 1986, begge i maj). Kun racen *citreola* er truffet, men også racen *werae* forekommer muligvis.

Materiale: Denne artikel bygger på en gennemgang af skindsamlingen på Universitetets Zoologiske Museum (København). Samlingen omfatter 53 skind med racefordelingen: *citreola* 12, *werae* 22, *calcarata* 13 og 6 ubestemte. Køns- og aldersfordelingen: 34 adulte hanner, 13 adulte hunner, 3 juvenile og 3 i første vinterdragt. Vinge-, tarse- og næbmål fremgår af tabel 1. Relevant litteratur er gennemgået (se litteraturlisten) ligesom egne felterfaringer med arten er inddraget (især fra Indien i januar, men også enkeltfund fra Israel, Sverige og Danmark).

En stor tak skal rettes til Steen Christensen, Lars Svensson og Göran Wallinder for grundig kritik af et tidligere manuskript. Tak til personalet på Zoologisk Museum for adgang til skindsamlingerne, samt personalet på Falsterbo Fuglestation for diskussioner om artens bestemmelse.

Tabel 1. Skindmål (i mm) af Citronvipstjert fra Universitetets Zoologiske Museum, København. Adult han (male) = m. Adult hun (female) = f. Measurements (in mm) from skin of Citrine Wagtail.

Race (ssp)	Køn Sex	N	Vinge Wing	Gns. Av.	Tarse Tarse	Gns. Av.	Næb* Bill*	Gns. Av.
<i>citreola</i>	m.	9	81.0-92.0	(85.8)	21.1-26.0	(24.3)	11.7-14.0	(12.8)
	f.	3	84.0-86.0	(85.0)	22.6-26.5	(24.3)	12.1-12.5	(12.4)
<i>calcarata</i>	m.	10	81.0-86.0	(85.0)	23.8-27.5	(25.5)	12.4-14.5	(13.2)
	f.	3	78.5-85.0	(82.5)	22.6-26.5	(24.6)	12.5-13.9	(13.3)
<i>werae</i>	m.	15	78.0-83.0	(80.1)	21.8-25.0	(23.2)	11.9-14.1	(12.7)
	f.	7	73.0-76.5	(74.8)	22.0-24.0	(23.0)	11.5-13.6	(12.9)
	juv	3	74.0-83.0	(78.7)	22.4-23.5	(23.1)	12.4-12.7	(12.6)

* målt til fjer (measured to feathers)

Størrelse og proportioner: Citronvipstjerten er 16.5-19.8 cm lang. Hanterne er større end hunnerne. Racen werae er mindre end de to andre. Racerne citreola og calcarata vil i felten ligge mellem Gul Vipstjert (*M.flava*) og Hvid Vipstjert (*M.alba*) i størrelsen, mens racen werae vil være som en Gul Vipstjert. Halelængden hos Citronvipstjert er kortere end hos Hvid Vipstjert (ligesom Gul Vipstjert). Målene er som følger: Citronvipstjert 66-84 mm, Hvid Vipstjert 93-105 mm og Gul Vipstjert 68-80 mm (Ali & Ripley 1973, Svensson 1977).

Stående virker Cironvipstjerten ret højbenet, hvilket nok er en tilpasning til artens vane med at vade rundt i vand. I forhold til Gul Vipstjert synes tarsen således længere og knæet kortere.

Næbbet er længere end hos den Gule Vipstjert. Det er sort, og mangler den lyse basis på undernæbbet, som kan ses hos Gul Vipstjert. Endvidere er næbbets form ofte lidt anderledes: Overnæbbet er generelt mere lige og virker derfor mere trekantet. Hos Gul Vipstjert har næbbryggen tendens til at bue nedad i spidsen.

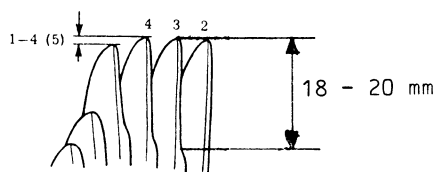
Vingeformlen er vist i figur 1.

Figur 1. Vingeformler og mål på tredjedyrste håndsvingsfjers indskæring hos Gul Vipstjert og Citronvipstjert (efter Svensson 1984, Glutz et. al. 1985)

Wingformula and measurements of notch on third outermost primary. Yellow and Citrine Wagtail.

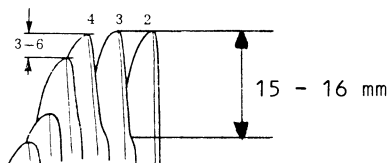
Citronvipstjert:

indskæring på h5
så distinkt som
på h3 og h4

Gul Vipstjert:

indskæring på h5
undertiden mindre
distinkt

DRAGTKARAKTERER

I alle dragter er Citronvipstjerten karakteriseret af to brede hvide til lyst brungule vingebånd, 3.5-4.0 mm brede. Tertiærene har ligeledes brede lyse rande. Både vingebånd (på mellemste og største dækfjer) og tertiærene kan slides og derved virke mindre påfaldende. Ryg og overgump er grå med overhaledækfjerene mørkest.

Første vinterdragt

(1.års fugle, der har gennemgået efterårsfældningen. Dvs. den dragt der vil være den hyppigst forekomne, især i september-oktober).

Det er i denne dragt, de fleste vesteuropæiske Citronvipstjert er observeret. Groft sagt ligner den Hvid Vipstjert på oversiden og Gul Vipstjert på undersiden, dvs helhedsindtrykket er gråligt: Isse til bagryg grå til gråbrun, generelt mere bruntonet end hos Hvid Vipstjert. Overhaledækfjer

mørkere, grå til gråsorte. Underside hvidgrå til lyst brungrå, strube samt underhaledekfjer hvidgrå. Over forbrystet varierede antydning af brunt, fra skygning til pletning, der kan danne et brystbånd. (Illustreret på planche). Flanker grå, varierede fra kun en anelse grå til mørkere grå, som ryg. Når kropssider er mørkest, kan de ligesom "indramme" de to hvide vingebånd, der står tydeligt frem mod den gråsorte baggrund, dekfjerene danner. Dette kendetegn kan være synligt på forbavsende lang afstand. Tertiære med brede hvide rande. Hovedtegning kan være meget karakteristisk, med kraftig hvid øjenbrynsstribe fra lys pande og bagud, bredest og lysest bag øjet; undertiden varmt lysebruntonet foran øje. Bagtil går øjenbrynsstriben nedad mod struben, hvorved de mørkere øredækfjer isoleres af lyst. Dette er et afgørende kendetegn for Citronvipstjert! Imidlertid varierer kendetegnet noget - og øjenbrynsstribens forbindelse med struben kan være mere eller mindre tydelig alt efter hvor meget fuglen drejer hovedet. Panden er lys i kontrast til mørkere isse. Fra september kan partier af gulligbrunt begynde at dukke op, først i pande og i øjenbrynsstriben foran øjet (Burns 1986). Nogle individer viser en brunere isse, i kontrast til grå nakke og ryg, noget der ikke er iagttaget hos de øvrige vipstjertarter. Sammenfattende kan siges, at Citronvipstjert i denne alder ligner en korthalet, markeret tegnet Hvid Vipstjert uden dennes sorte brysttegning, men med kraftigere øjenbrynsstribe, brede hvide vingebånd, grå flanker og varierende mørkere skygning over forbryst, samt med - vigtigst af alt: den hvide indramning af de mørkere øredækfjerene - foroven af øjenbrynsstriben og bagtil af forbindelsen herfra ned til struben - og lyse underhaledekfjer uden antydning af gult på undersiden. (NB! En fugl ringmærket i Falsterbo, sept. 1984 havde svagt gult anstrøg midt på brystet. Dette kunne ses i hånden, men ikke under meget gunstige observationsbetingelser i felten).

Gult i fjerdragten udvikles i løbet af den første vinter. Det dukker normalt først op fra november (Inskipp & Inskipp 1985), men gultoning i pande, kind og øjenbrynsstribe er iagttaget fra september (Burns 1986). Gult optræder først i pande og øjenbrynsstribe, og breder sig til resten af hoved og brystregionen. I januar ligner mange yngre fugle de adulte vinterdragter. Frem mod ynglesæsonen udfarves hannerne, og den adulte sommerdragt anlægges i fuglens andet kalenderår (L. Svensson in. Litt.); hanner fra Eilat (Israel) i marts/april har således været i fuld sommerdragt. Rester af mørkt på øredækfjer, isse og nakke, samt lysere hoved end underside forekommer hos 2K hanner.

Juvenile fugle

(helt unge, udfløjne fugle, der endnu ikke har begyndt efterårsfældningen. Sandsynligheden for at se Citronvipstjert i denne dragt er nok ikke særlig stor, men tidlige efterårsfugle kan vise rester af denne dragt). Ligner i det væsentlige fugle i første vinterdragt, men helhedsindtrykket er brunligt. Gråbrun til varmt brun fra isse til overhaledekfjer; baggry og overhaledekfjer mørkebrune med lyse rande. Undersiden lyst gråbrun. Øjenbrynsstribe sandfarvet til hvidlig, bredest og lysest bag øjet. Over øjenbrynsstriben ses en sort stribe, der afgrænser isse og øjenbrynsstribe. Vingebånd sandfarvede til hvidlige. Kropssider kontrasterende grålige til gråbrune mod lysere bug. Juvenile fælder til første vinterdragt fra juli til midten af august, men rester af den juvenile dragt kan ses frem til september. En svensk fugl i slutningen af august fremviste et brunligt helhedsindtryk (M. Svensson pers. medd.) og det første fund fra Storbritannien fra 20/9 havde endnu enkelte brune, juvenile fjer i ryggen (Williamson 1955).

Til sammenligning skal de juvenile dragter af de to almindelige arter kort omtales:

Juvenil Hvid Vipstjert er grå med to hvide vingebånd (der er smallere end Citronvipstjertens) og med gråt på flankerne. Undersiden er ensfarvet lys, men efter fældningen til første vinterdragt får Hvid Vipsjert et karakteristisk sort felt på brystet og arten er fra da af ikke noget alvorligt feltproblem (se fig. 2). Hovedtegningen i den første vinterdragt kan nærme sig den tilsvarende hos Citronvipstjerten, men øredækfjerene er lysere end issen, og øjenbrynsstriben er derfor ikke så tydeligt kontrasterende.

Juvenil Gul Vipstjert har gråbrun til olivenbrun overside, gulbeige underside og en øjenstriben, der spidser til bag øjet. Vingebåndene er i reglen gultonede, og de er smallere end hos Citronvipstjerten. Vingebåndene kan dog slides, og derved forekomme bredere og lysere end normalt (Svensson 1977). Underhaledækfjerene er gullige. Øredækfjerene er brune og pande mørk. Sammenlign desuden med teksten under den første vinterdragt hos Citronvipstjert.

Adulte hanner i sommerdragt

Adulte hanner af Citronvipstjert bestemmes på det helt gule hoved, grå ryg med sort bånd øverst på forryggen, to brede hvide vingebånd samt hvide underhaledækfjer (mens Gul Vipstjert altid har gule underhaledækfjer, se dog under racen calcarata nedenfor). Med et nøjere studie af dragten er det muligt at racebestemme hannerne i sommerdragt:

M.c.citreola Kraftig gul fra nakke og hoved til hele undersiden på nær de hvide underhaledækfjer (der dog kan indeholde lidt gult). Ryggen grå til olivengrå, sjældent mere klart sortgrå. Grå ryg er i kontrast til sort bånd (8-10 mm bredt) på forryggen. Dette bånd kan fortsætte noget mod issen, og det har da karakter af sort eller brungrå pletning (se fig. 2). Flankerne varierende fra gult (som øvrig underside) til grålig, sjældent sortgrå. Sjældent ses antydning af gråsort brystvattering (kendt fra 1 skind). Overhaledækfjer skiffergrå.

M.c.verae: Lidt mindre end ssp. citreola/calcarata. Blegere gul, og ryg mere bruntonet grålig. Det mørke bånd mellem baghals og forryg er mere diffust, lysere og undertiden helt manglende. Afgrænsningen mod halsens gule dog tydelig. Flanker uden gråt (?). Proportionelt lidt længere næb end ssp. citreola.

M.c.calcarata: Af størrelse som ssp. citreola, og ligeså kraftig gul. Ryg sort eller sortgrå med olivengrønt anstrøg. Ryggen går dermed i et med det sorte bånd mellem baghals og forryg. I modsætning til de to andre racer ses gule - ikke hvide - underhaledækfjer af samme farve som undersiden. Vingedækfjerene mørkere end de to andre racer. Tendens til bredere hvide vingebånd; på skind er målt et vingebånd på 4.5 mm's bredde.

Forvekslingsmuligheder: Gamle hanner af de gulhovede racer af Gul Vipstjert (ssp. flavissima, lutea) kan have helt gule hoveder (med kun en svag mørkere skygning på øredækfjerene). Men disse racer har olivengrøn ryg og ingen antydning af sort bånd på forryggen. Vingebåndene er smallere og i reglen gultonede. Hos den østlige Gulhovede Gul Vipstjert (M.c.lutea) ses orange anstrøg på kropssiderne. Underhaledækfjerene er altid gule.

Adulte hunner

(og adult fugle i vinterdragt)

Hunnerne af Citronvipstjert er gule som hannerne, men i reglen noget blegere. Ryggen er gråbrun til brungrå, hos de fleste i kontrast til olivengrå isse (på skind). Pande gul, øredækfjer mørkebrune, ret varierede af udstrækning og hos nogle individer kun med en antydning af noget svagt mørkere. Øredækfjerene er indrammet af gult. Øjenbrynsstriben er gul, bredest og mest markeret bagtil. Underhaledækfjerene og oftest dele af bugen hvidlige; enkelte gule fjer kan dog forekomme. Flankerne kontrasterende, men

varierende grå i tegningen. Varierende brun pletning på brystet kan forekomme (første vinterdragt?)

Raceadskillelse er næppe mulig i felten. Skind af ssp. weræ viser mindre gråt på flankerne og knap så tydelig kontrast mellem nakke og isse.

Forvekslingsmuligheder: Gamle hunner af Citronvipstjert (og fugle i vinterdragt kendes fra Gul Vipstjert i lignende dragter på kraftigere gul ansigtstegning, gul strube, mere gråtonet ryg, grålige kropssider, hvide underhaledekfjer og to kraftige, lysebrune til hvidlige vingebånd. Hovedtegning afviger desuden ved forbindelsen mellem øjenbrynsstriben bag øredækfjerene til struben, - herved fremstår den artsbestemmende halvmåne, der isolerer de mørke øredækfjer.

Stemme.

Det typiske kald fra en Citronvipstjert er et skarpt, rullende "sirrrrr" eller "srriip", - højere og skarpere end det normale kald hos Gul Vipstjert. Det rullende gør undertiden kaldet næsten Storpiberagtigt, men det er altid højere i tonen. Et kald på 2-3 toner, meget diskant og højt, som "tsii-tsii" ("triip") forekommer også. Kaldene kan forekomme ganske eksplosive.

Kaldet hos Gul Vipstjert kan variere betydeligt, bl.a. er der raceforskelle. Et rullende kald, der nærmest er identisk med Citronvipstjertens, høres bl.a. fra den sorthovede sydøsteuropæiske race, M.f.feldegge, der bl.a. er almindelig ved Eilat. Lignende kald er også hørt i Singapore (G.Walinder in.litt.) samt Kasakhstan (E.Hirschfeld pers.comm.). Ligeledes er der hørt meget Gul Vipstjert-lignende kald fra Citronvipstjert i Indien.

Biotop

Citronvipstjerten yngler i fugtige områder såsom myrer, kær, oversvømmede marker samt søbredder og langs floder (hvor reden kan anbringes i brinker). På trækket i Vesteuropa er arten mest truffet ved fugtige områder, f.eks. strandenge, vandansamlinger på åbne græsområder, i strandkanter eller ved små vandhuller. Arten synes at have en stor forkærlighed for vand.

Afvigende ungfugle af de hjemlige Gule Vipstjert, M.f.flava/thunbergi.

Unge gule vipstjert af de hjemlige former kan i ekstreme tilfælde (1 ud af 1.000) helt mangle gult i dragten. Sådanne individer er beskrevet af Persson (1985), ligesom jeg selv har observeret et sådant individ ved Falsterbo i september 1985. Disse afvigende Gule Vipstjert kan være grå oven til som hos Citronvipstjert, vise to brede, hvide vingebånd (i ekstreme tilfælde over 3.5 mm brede), overgumpen kan være grå og underhaledekfjerene hvide. Afgørende for bestemmelse af sådanne individer er hovedtegningen, der altid har været identisk med Gul Vipstjerts, ligesom der ikke har forekommet gråt på flankerne. Kaldet på Falsterbo-fuglen var ligeledes identisk med det normale kald fra Gul Vipstjert.

Problemet med østlige former af Gul Vipstjert.

Østpå træffes racer af Gul Vipstjert, hvis ungfugle er meget lig unge Citronvipstjert. Racen M.f.beema synes således særlig tæt på; 2 ud af 23 undersøgte skind manglede således gult i dragten. De havde endvidere kun meget lidt brunlig overside, mens undersiden var grålig med svagt brunligt anstrøg på forbrystet. Kropssiderne var dog gråbrune - mere brune end hos Citronvipstjert -, øjenbrynsstriben var smallere og blev ikke bredere bag øjet men endte på typisk vis for Gul Vipstjert med at smalle ind mod nak-

ken. De to hvide vingebånd var hhv 2.0 og 2.5 mm, altså smallere end hos Citronvipstjert. Pande var mørk som issen. Overfladisk lignede disse to fugle således helt Citronvipstjarter, men det brunlige anstrøg i dagten og hovedtegningerne som Gul Vipstjert var dog afgørende kendetegn, der afslørede det rette tilhørsforhold til art. Beema-racen er truffet 3 gange i Mellemuropa, og på trækket berøres NØ-G-rækenland og Rumænien (Glutz et.al. 1986). Racerne M.f.simmilima og M.f.taivana er ligeledes meget lig Citronvipstjarter. De er dog brungrå på ryggen (mest grå hos ssp. taivana), undersiden er hvidgrå og flankerne grålige. De har dog smallere vingebånd end M.f.beema, og de har typisk øjenstribе som Gul Vipstjert (de to racer er kun studeret som skind)

Litteraturliste:

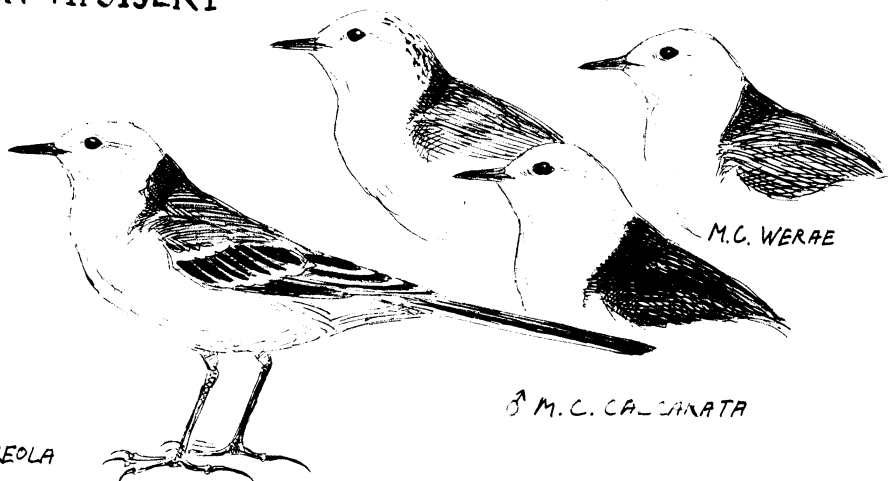
- Ali, S & S.D.Ripley, 1973. Handbook of the birds of India and Pakistan. Bombay.
- Alström, P 1985. Sällsynta fåglar i Sverige 1984 - Rapport från SOF's rarieteskommite. Vår Fågelvärld 45:61-72.
- Burns, P.F. 1986. Identification problems with immature Citrine Wagtail. British Birds 79:464-468.
- Cox, S. & T.P.Inskipp, 1978. Male Citrine Wagtail feeding young Wagtails in Essex. British Birds 71:209-213.
- Dement'ev, G.P. & N.A. Gladkov (ed), 1970. Birds of the Sovjet Union. Jerusalem.
- Ferguson-Lees et.al. 1983. The Shell Guide to the birds. London.
- Folkestad, A.O. 1976. Sitronerle observeret på Giske, Møre og Romsdal. Sterna 15:137-140.
- Glutz von Blotzheim, U.N. & K.M.Bauer, 1985. Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Band 10/II. ALUA-Verlag, Wiesbaden.
- Inskipp, C & T. Inskipp 1985. A Guide to the Birds of Nepal. London.
- Persson, C. 1984. Fältbestämningsproblem. Fågelstudier.
- Ree, V, 1974. Nye fund af Sibirpiplerke og Sitronerle i Norge. Sterna 13:257-268.
- Rogers, M.J. 1985. Rare Birds in Britain 1984. British Birds 78:529-589.
- Svensson, L. 1984. Identification guide to European Passerines. 3rd editon. Stockholm
- Svensson, L. 1977. Problemet at skilja ung Citronärla från andre ärlaarter. Vår Fågelvärld 36:48-52.
- SOF 1978. Sveriges Fåglar. Stockholm.
- Swælm, N.D.v. 1980. Plumages characteris in Citrine Wagtail. Dutch Birding 2:28-32.
- Walinder, G. 1982. Sällsynta fåglar i Sverige - rapport från SOF's rarietetskommitee. Vår Fågelvärld 41:393-405.
- Williamsom, K. 1955: Two Yellow-headed Wagtails at Fair Isle: a new british bird. British Birds 48:26-29. In Sharrock, J.T.R. & P.J.Grant, 1983: Birds New to Britain and Ireland. Calton.

Denne artikel er en helt nyrevideret og a'jourført udgave en artikel bragt i Fugle på Sjælland 83:1 (1983).

Plancen er tegnet af Jens Frimer Andersen. Teksten er bearbejdet af Uffe Gjøøl Sørensen.

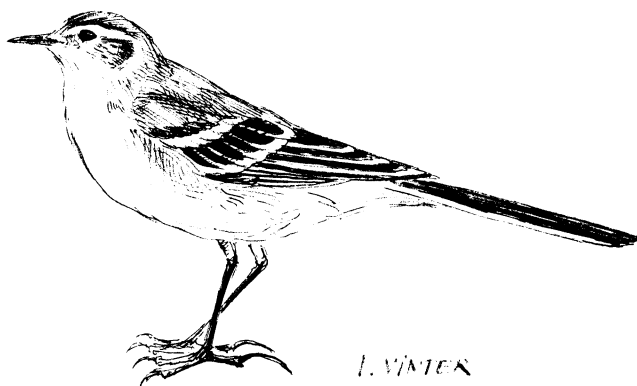
CITRON VIPSTJERT

M.C. CITREOLA ♂ (2. ÅR ?)

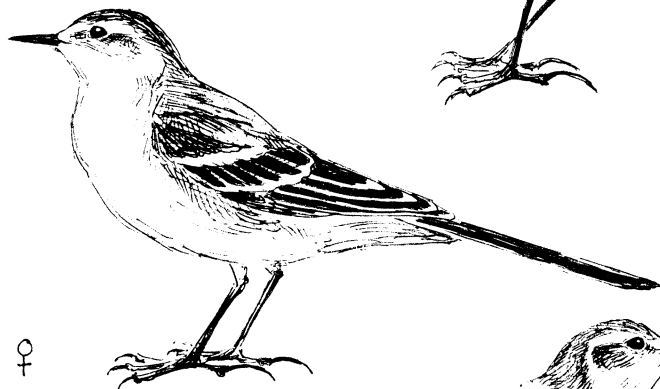

♂ M. C. CITREOLA

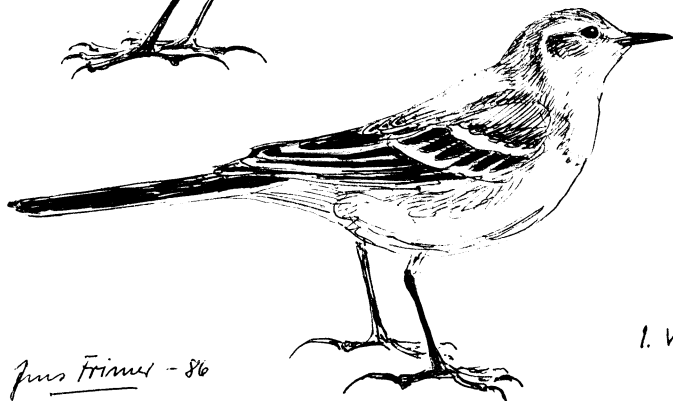
♂ M. C. CALCANATA

I. VINTER

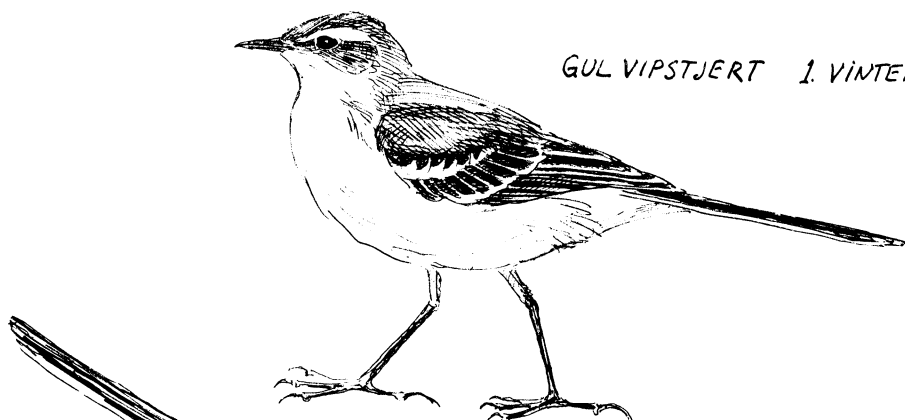

♀

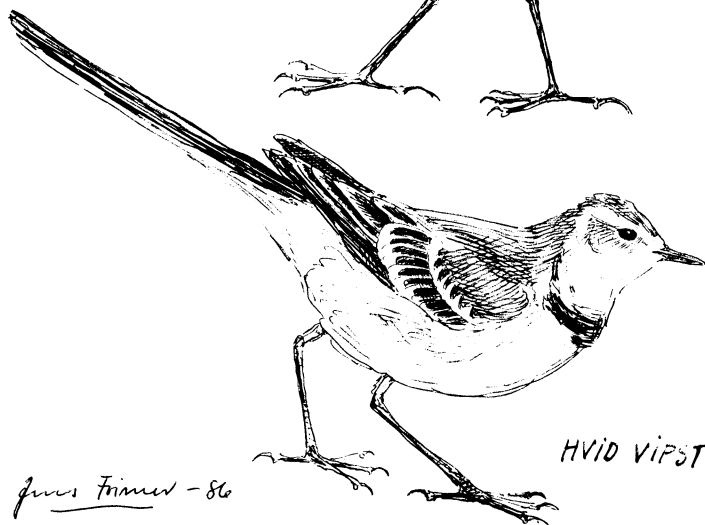

I. VINTER

Jens Frimel - 86

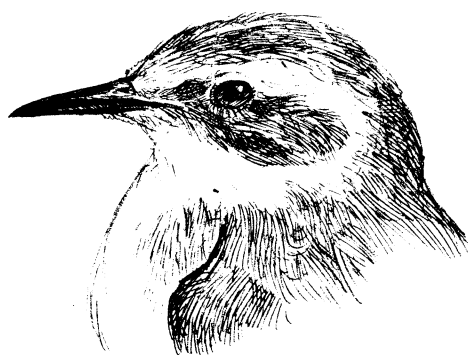

GUL VIPSTJERT 1. VINTER.

HVID VIPSTJERT 1. VINTER.

Jens Frimø - 86

CITRON VIPSTJERT (1. VINTER, SEPTEMBER)
(MOTACILLA CITREOLA)

Summary - The Danish Bird Report 1978-79

This report summarizes the thousands of ornithological observations of birds made in the field through 1978 and 1979. 15 local bird reports covering the 12 Danish counties have been compared.

The core of the report is unsystematic and unauthorized records made by approximately 500 ornithologists. Most efforts have been made at the most important staging and migration watch points. Systematic counts have been carried out at the localities shown on map 1.

124 species have been selected for this report. Every record of these species, which is reported to the local bird report panels, has to be published. Totals and peak days are described for each year and for each county and finally summarized for the country as a whole.

The major movements of birds described in the report:

1978 gives a spring with almost continuous easterly winds. Periods with warm air dominate in the middle of April and late May - beginning of June. Concentrated passages of raptors are recorded, especially in Northern Jutland (Skagen). Very high numbers are recorded for Osprey, Rough-legged Buzzard, Merlin and Marsh Harrier in April and for Honey Buzzard, Red-footed Falcon and Hobby in May. May the 24.th was the top day at Skagen: Honey Buzzard 1200, Hobby 27, Red-footed Falcon 23 and Kestrel 85.

Cold and strong weather originating in the Arctic dominates during the last phase of August. This weather brings a large influx of Siberian sandpipers to most parts of the country. Later in September low pressures prevail giving fair numbers of pelagic seabirds on anti-clockwise movements in the Inner Waters.

During the first days of October thousands of White-fronted and Bean Goose together with several hundreds of Little Gull move through the Baltic region because of strong winds from the East. Later Rough-legged Buzzard and Hen Harrier invade on the background of raised productivity ("Lemming year") in Scandinavia.

1979 starts off with an extremely cold winter with distinct cold-weather movements of birds from the Inner Waters. Along the North Sea coast abnormally high numbers of eg. Red-necked Grebe and Purple Sandpiper are recorded. In the Baltic Slavonian Grebe is present in fairly high numbers. Movements of Sea Eagle, Canada Goose and Bean Goose take place from Sweden to Zealand.

The spring is late in '79 and mild winds do not dominate before late March. In mid April a very concentrated passage of raptors occurs all over the country in connection with high pressure and south-easterly winds. During the last part of April and May Atlantic weather types prevail most of the time and no larger inland movements of birds are noted.

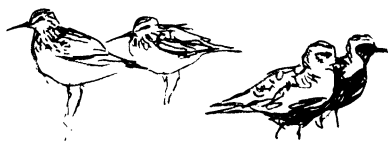
As a parallel to 1975 late August 1979 is very warm with easterly winds - result: invasion of Red-footed Falcon and to a lesser extent of Black Stork in the Baltic.

Most of September strong westerly winds prevail revealing good numbers of seabirds at the North Sea coast, in the Skagerrak and in the Kattegat. The skuas are reported in unusually high numbers, eg. the Arctic Skua with a total of at least 1,000 birds passing the country.

LITTERATURLISTE. References

- Asbirk, Sten 1978. Tejsten (*Cephus grylle*) som ynglefugl i Danmark. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 72: 161-178.
- Axelsson, P. et. al. 1979. Fåglar i Skåne 1978.
- Bibby, C. J. 1981. Wintering Bitterns in Britain. British Birds 74: 1-10.
- Braae, L. 1977. Forekomst af Sort Glente (*Milvus migrans*) i Danmark, især Årene 1970-74. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 71: 23-28.
- British Birds 1980. European News. British Birds 73: 573-578.
- Christensen, H. N. 1956. Odinshanen (*P. lobatus*) og Thorshanens (*P. fulicarius*) forekomst i Danmark. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 50: 191-206.
- Day, C. U. 1981. Status of Bitterns in Europe since 1976. British Birds 74: 10-16.
- Degn, H. J. 1973. Urfuglens (*L. tetrix*) forekomst i Danmark 1973. Danske Vildtundersøgelser hæfte 22.
- Dissing, H. 1985. Gulirirken - et levn fra 70'erne. Fugle 85 nr. 5:22.
- Dybbro, T. 1979. Storken. Naturforlaget Skarv. Holte.
- Eskildsen, J. 1985. Ny æra for Skkestorken i Danmark. Fugle 85 nr. 5: 16-17.
- Gregersen, J. 1984. Skkestork på Danmarkstourne. Fugle 84 nr. 1:24.
- Hansen, F. et. al. 1981. Perleuglen for første gang ynglende i Danmark - Fjælstaunijn 5: 4-9.
- Jacobsen, J. R. et. al. 1971. Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1970. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 65: 133-139.
- Jensen, F. 1986. Tranens efterårstræk ved Bornholm. Fugle 86 nr. 1: 24-25.
- Jørgensen, H. E. 1983. Ynglebestanden af Hedeheg (Circus pygargus) i Danmark 1968-82. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 77: 81-94.
- Kear, J. & N. Duplaix-Hall (ed.) 1975. Flamingos. T & A D Poyser. Berkhamsted.
- Kilpi, M. & P. Saurola 1984. Migration and survival areas of Caspian Terns (*Sterna caspia*) from the Finnish Coast. Ornis Fennica 61: 24-29.
- Kofoed, N. 1980. Invasion af Nordisk Lappedykker vinteren 1979. Fjælstaunijn 4: 68-70.
- Madsen, J. 1982. Observations on the Svalbard Population of Anser brachyrhynchus in Denmark: (a) Numbers, Distribution and Breeding Success in 1980/81 and (b) Population trends 1931-1980. Aquila 89: 133-140.
- Madsen, J. 1986. Danske rasteplasser for gæs. Fredningsstyrelsen.
- Meltofte, H. 1981. Danske rasteplasser for vadefugle. Vadefugletællinger i Danmark 1974-78. Dansk Ornitologisk Forening.
- Meltofte, H. & T. Kiørbo 1976. Forekomsten af lommer (*Gaviidae*) ved Blåvandshuk 1963-1971. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 67: 109-114.
- Meltofte, H. & P. Lyngs 1981. Forårstrækket af vadefugle (*Charadrii*) ved Blåvandshuk 1964-1977. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 75: 23-30.
- Møller, A. P. 1978. Toplærken (*Galerida cristata*), bestandstørrelse og ændringer i Nordjylland med bemærkninger om bestandsregulerende faktorer. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 72: 189-196.
- Møller, A. P. 1979. Stor Korsnæb (*Loxia pytyopsittacus*) som invasionsfugl i Danmark 1960-1976. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 73: 305-309.
- Nilsson, L. 1979. Gåsinventeringer i Sverige september-april 1977/78 och 1978/79. Anser 18: 263-278.
- N.O.K. (Nordjysk Ornitologisk Kartotek) 1986. Fugle i Nordjylland 1985. Højslev.
- Nørh, H. 1980. Forekomsten af Stormsvaler i Danmark september 1978. Feltornitologen 22: 131-134.
- Pedersen, K. & E. V. Rasmussen 1978. Invasion af Aftenfalk (*Falco vespertinus*) i Danmark i efteråret 1975. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 72: 81-90.
- Pedersen, P.J. 1984. Orientering om Sortspættegruppens arbejde. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 78: 59.

- Preuss, N. O. 1977. Om Enkeltbekkasinens trækforhold i Danmark. Feltornithologen 19: 37-39.
- Rabøl, J. 1969. Lille Fluesnapper. Feltornithologen 11: 127-131.
- Rasmussen, E. V. 1977. Danske forekomster af Hærfugl (*Upupa epops*) 1968-75, Biæder (*Merops apiaster*) og Ellekrage (*Coracias garrulus*) 1970-75. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 73: 265-270.
- Rasmussen, E. V. 1981. Hedelærken (*Lulula arborea*) som ynglefugl på Sjælland. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 75: 115-120.
- Rasmussen, E. V. 1981. Storkjovens (*Stercorarius skua*) forekomst i Sydskandinavien, især Danmark, 1970-78. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 75: 41-47.
- Rasmussen, E. V. 1985. Forekomsten af Sodfarvet Skråpe (*Puffinus griseus*) i Danmark. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 79: 1-9.
- Risberg, L. 1979. Fågelrapport for år 1978. Vår Fågelvärld 38: 251-275.
- Risberg, L. 1980. Fågelrapport for år 1979. Vår Fågelvärld 39: 291-314.
- Rogers, M. J. 1982. Ruddy Shellducks in Britain 1965-79. British Birds 75: 446-455.
- Schimann, H. 1983. Thorshanen (*Phalaropus fulicarius*) som som træk- og vintergæst i Danmark, Norge, Sverige og Finland. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 77: 25-34.
- Staav, R. 1980. Skräntänans (*Sterna caspia*) upptradande i Sverige under hög- och eftersommar. Vår Fågelvärld 39: 139-148.
- Staav, R. 1985. Projekt Skräntärna. Vår Fågelvärld 44: 163-166.
- SOF (Sveriges Ornitologiska Förening) 1978. Sveriges Fåglar. Stockholm.
- Sylvén, M. 1983. Projekt Glada - Verksamhetsrapport for perioden 1981 - 1982. Vår Fågelvärld 42: 106-114.
- Waldenström et. al. 1981. Invasion af Aftenfalk (*Falco vespertinus*) i Skandinavien og Nordeuropa høsten 1979 - Vår Fågelvärld 40: 297-310.
- Wilson, J. R., M. A. Czojkowski & M. W. Pierkowski 1980. The migration through Europe and wintering in West Africa of Curlew Sandpiper. Wildfowl 31: 107-122.
- Währens, G. T. 1978. Danske forekomster af havænder i ferskvand i årene 1965-76. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 72: 109-118.
- Østergård, E. 1982. Pomeransfuglens (*Eudromias morinellus*) træk og forekomst i Danmark. Dansk orn. Foren. Tidsskr. 76: 15-20.

Lær fuglene at kende i Dansk Ornithologisk Forening!

Landsforeningen for fugleinteresserede og fuglebeskyttelse med lokale afdelinger i alle amter

Er du interesseret i fugle og natur, så har du brug for DOF. Og foreningen har brug for din hjælp til at bevare fuglelivet.

DOF beskytter fuglelivet

Både lokalt og over hele landet foretager DOF-medlemmer en række undersøgelser af fuglelivet. Resultaterne bruges af myndighederne i arbejdet med planlægning og fredning.

Desuden deltager DOF aktivt i naturbeskyttelsen gennem henvendelser til offentligheden og pressen, så hensynet til fuglelivet inddrages på lige fod med andre interesser.

DOF samarbejder også med andre grønne foreninger i disse sager.

DOF udgiver blade om fugle

Alle medlemmer får tilsendt to blade:

»Fugle« er et populært blad i stort format og farver. Det udkommer fem gange om året. Bladet fortæller om fugle, fuglekikkere og natur. Foreningens møder og ture annonceres i bladet.

»Dansk Ornithologisk Forenings Tidsskrift« er foreningens videnskabelige blad. Det udkommer to gange om året. Heri offentliggøres resultater af fugleundersøgelser, iagttagelser af sjældnere fugle og anmeldelser af nye bøger om fugle.

DOF arrangerer fugleture

Hvert år arrangerer DOF flere hundrede fugleture til gode fuglelokaliteter over hele landet. Tag med, og din fugleinteresse vil give dig mange gode oplevelser. Du kommer ud i naturen og lærer meget om den.

Også til udlandet er der hvert år fugleture. I de seneste år har rejsemålene været Lapland, Norge, Grønland, Polen, Spanien og Afrika. Alle ture foregår under kyndig ledelse.

DOF holder møder om fugle

Hvert år afholder DOF over 100 møder med foredrag, film og diskussioner. Emnerne omfatter blandt andet fugletræk, fuglestemmer, fuglenes kendetegn og oplevelser fra rejser i ind- og udland.

Fugleværnsfonden

Som en selvstændig organisation under DOF arbejder også Fugleværnsfonden. Den indsamler penge til opkøb af vigtige fuglelokaliteter, der trues af ødelæggelse.

Fonden ejer ialt 14 gode fuglesteder, heriblandt Tryggelev Nor på Langeland, strandenge på Nyord ved Møn og i Vestjylland og øen Roholm i Odense Fjord. Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til sekretariatet.

DOF-Salg

Som en selvstændig salgsorganisation fungerer DOF-Salg, der forhandler fuglebøger, lokalrapporter, fugleplancher, plakater, postkort, T-shirts, kassettebånd med fuglestemmer, redekasser, m.m. Overskuddet anvendes til fuglebeskyttelse. Rekvirer brochure fra DOF-Salg, tlf. 01-24 92 20. Man.-fre. 12.30-16.30. Postgiro 7166141.

DOF-medlemskab

Det årlige kontingent er 185 kroner. Juniormedlemmer (under 18 år) og senior-medlemmer (fyldt 67 år) betaler dog kun 95 kroner. Familiemedlemmer (modtager ikke bladene) betaler 60 kroner. Indmeldelse sker ved at indbetale girokortet. Medlemskabet følger kalenderåret.

Dansk Ornithologisk Forening
Vesterbrogade 140
1620 København V.
Tlf. 01-31 81 06
man.-fre, kl. 9.00-15.00
Postgiro 7 00 08 39

INDSEND INDSEND INDSEND

Vær med til at øge vor viden om fuglenes forekomst i Danmark. Send dine fugleagttagelser til rapportgruppen på din egn.
Skriv til kontaktdressen og få nærmere oplysninger om, hvordan du kan deltage. Hvis du abonnerer på din egen lokalrapport vil du hele tiden være ajour med fuglelivet omkring dig.

NORDJYLLAND

Nordjysk Ornitologisk Kartotek (NJ)
Ørslevklostervej 181
Ørslevkloster
7840 Højslev

Fugle i Skagen (1)
Knud Pedersen
Eratosvej 20
9990 Skagen

Voerså og Stensnæs (2)
Bjarke Laubæk
Åvangenget 12
9400 Søby

Fredningsstyrelsens Feltstation Vejlernes (3)
Lyngvej 17
7741 Frørup

RINGKØBING

Erik Enevoldsen (RK)
Holmsland Klitvej 126
6950 Ringkøbing

Tipperne Feltstation (4)
6830 NR. NEBEL

RIBE

Kim Fisher (RB)
Sønderho
6720 Fanø

Blåvand Fuglestation (5)
Bent Jakobsen
Kallemærskvej 2
6857 Blåvand

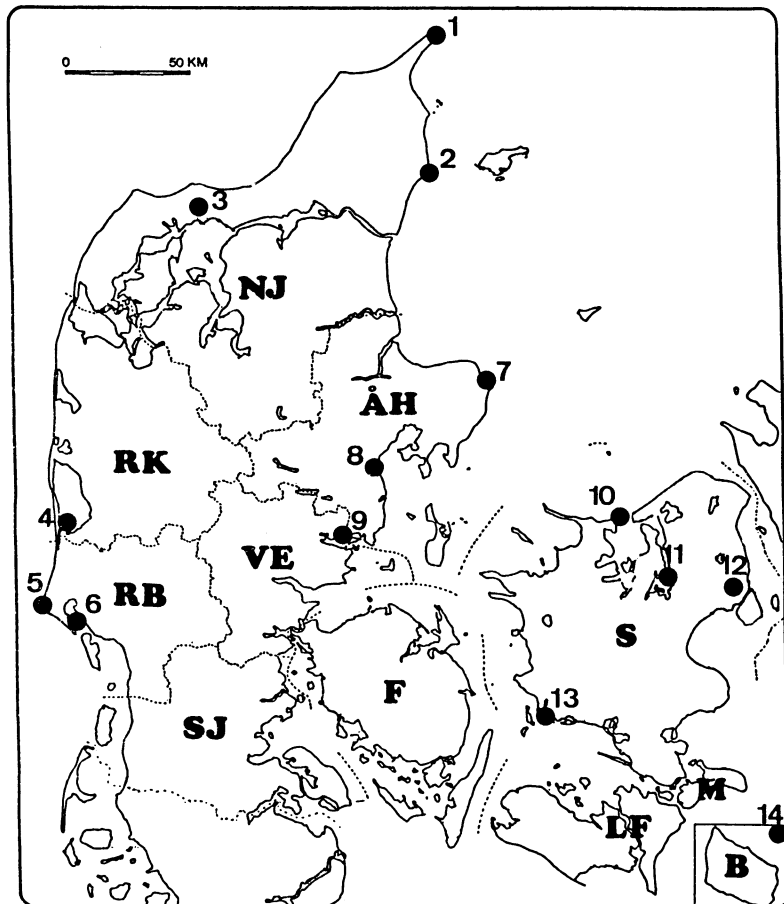
Langli (6)
Fredningsstyrelsens Feltstation
c/o Hjertingcentret
Hjerting Strandvej 2
6710 Esbjerg

ÅRHUS

Lokalrapporten, DOF-Århus Amt (ÅH)
Gjellerupvej 111
8220 Brabrand

Gjerrild/Djursland (7)
Hans Christophersen
Schleppegrellsgade 8
9000 Ålborg

Moesgård (8)
Hans Pinstrup
Dalagervej 95
8700 Horsens

VEJLE

Preben Clausen (VE)
Børglum Kollegiet v. 532
8240 Risskov

Naturreservat Vorsø (9)
Søvind
8700 Horsens

SØNDERJYLLAND

Martin Seeberg Lemke (SJ)
Avnbølvej 10
Ullerup
6400 Sønderborg

FYN

Niels Bomholt (F)
Langemarken 3
Ulbøl
5762 Vester-Skerninge

SJÆLLAND

Fugle på Sjælland (S)
DOF
Vesterbrogade 140
1620 KBH. V

Rørvig (10)
Erik Wikkelsø Rasmussen
Hjortsvej 18
4500 Nykøbing S

Roskilde Fjord (11)
Lars Rudfeld
Ternehaven 63
4000 Roskilde

Utterslevmose (12)
Lars Nørgård Andersen
Bækkeskovvej 53
2700 Brønshøj

Stigsnæs Fuglestation (13)
Bent Møller Sørensen
Ålehusvej 18
4160 Herlufmagle

LOLLAND-FALSTER

Uffe B. Nielsen (LF)
Nørremarksvej 2
4930 Maribo

MØN

Per Schiermacher Hansen (M)
Klintholm Havnevej 54
4791 Borre

BORNHOLM

Jens Lund Hansen (B)
Kirkepladsen 1
3770 Allinge

Fredningsstyrelsens Feltstation Christiansø (14)
Christiansø
3740 Svaneke